

POWIATOWA STACJA SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNA
W ŻYWCU

***OCENA STANU
BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
ŻYWIECKIEGO
W 2025 R.***

Luty 2026r.

SPIS TRESCI

I. Ocena stanu epidemicznego.

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych.
2. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi
3. Higiena lecznictwa

II. Ocena stanu sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności.

1. Zakłady produkcji żywności
2. Obiekty obrotu żywnością
3. Zakłady żywienia zbiorowego
4. Jakość zdrowotna środków spożywczych
5. RASFF
6. Materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością.

III. Ocena stanu sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa wody.

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia.
2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach indywidualnych.
3. Nadzór nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody.
4. Ciepła woda użytkowa.
5. Jakość wody w ujęciach powierzchniowych.
6. Jakość wody w ujęciach podziemnych.
7. Pływalnie.

IV. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.

V. Ocena stanu sanitarnego obiektów nauczania i wychowania dzieci i młodzieży.

1. Żłobki i kluby dziecięce.
2. Placówki wychowania przedszkolnego.
3. Szkoły.
4. Inne placówki oświatowo-wychowawcze.
5. Wypoczynek dzieci i młodzieży.

VI. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy.

1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy.
2. Choroby zawodowe

VII. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

VIII. Działalność w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej.

POWIAT ŻYWIECKI

Realizując swoje zadania statutowe, których głównym celem jest ochrona zdrowia ludzkiego, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żywcu wykonywali działania w zakresie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie Powiatu Żywieckiego.

Nadzór nad bezpieczeństwem żywności i wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, higieną środowiska i pracy, nadzór nad warunkami miejsc nauki i wypoczynku dzieci i młodzieży, nadzór nad kosmetykami i przedmiotami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, prowadzenie działalności przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz działalność oświatowo-zdrowotna kształtująca właściwe nawyki zdrowotne – to podstawy naszej działalności.

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żywcu od dnia 12.08.2004r. posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji. Uzyskany certyfikat AB 518 jest potwierdzeniem spełnienia wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 w zakresie systemu zarządzania oraz kompetencji technicznych do wykonywania badań.

Na rzecz poprawy komfortu życia i zdrowia mieszkańców naszego powiatu pracownicy PSSE w Żywcu przeprowadzili w 2025r. 2 237 kontroli sanitarnych, w trakcie których pobrali do badań laboratoryjnych 1 058 próbek wody, żywności i kosmetyków. Natomiast Oddział Laboratoryjny wykonał 10 133 badania laboratoryjne, na które złożyło się 37 814 oznaczeń chemicznych, fizycznych i mikrobiologicznych.

W związku ze zgłoszeniami chorób zakaźnych przeprowadzono 1 720 dochodzeń epidemiologicznych, a w związku ze zgłoszeniem podejrzenia chorób zawodowych – 18 postępowań.

Powiat Żywiecki położony jest bezpośrednio przy granicy Polski w południowej części województwa śląskiego. Zajmuje obszar o powierzchni blisko 1040 km² (co stanowi 8,4% całości powierzchni województwa z liczbą mieszkańców: 148 090* (ok. 3,5% ludności województwa). Gęstość zaludnienia 142 osoby/km². Obejmuje swoim zasięgiem 15 gmin (jedna gmina miejska – Żywiec i czternaście gmin wiejskich).

Jest to region rozległy obejmujący obszar Kotliny Żywieckiej i pasma Beskidów (w tym jezior Żywieckiego i Międzybrodzkiego). Ze względu na swoje górskie położenie i walory krajobrazowe jest regionem o wybitnie turystycznej specyfice, z przewagą zakładów przemysłowych małych i średnich. W związku z tym, że obszary leśne zajmują 548 km² powierzchni powiatu, charakteryzuje się on stosunkowo dużą liczbą zakładów zajmujących się pozyskiwaniem drewna (jego zrywką i przeróbką).

Rozwijająca się stale baza turystyczno-rekreacyjna umożliwia całoroczny wypoczynek, a bogate dziedzictwo kulturowe - nadal żywe tradycje, zwyczaje i obrzędy górali beskidzkich oraz zabytki świadczące o wspaniałej przeszłości tej ziemi: siedziby rodów magnackich, dworki, drewniane kościołki, przydrożne kapliczki i góralskie chaty, są jego niesamowitym dopełnieniem.

*Dane GUS za 2024 rok wg stanu na 2026.01.29

I. OCENA STANU EPIDEMICZNEGO.

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie zakażeń szpitalnych i chorób zakaźnych. Polega ono na monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu żywieckiego przez rejestrację i analizę zachorowań na choroby zakaźne, kontrolę wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych oraz prowadzenie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Ocena sytuacji epidemiologicznej występowania określonych chorób, w tym zakaźnych, jest cennym źródłem informacji o stanie zdrowotnym społeczeństwa, również na poziomie lokalnym. Skuteczne funkcjonowanie nadzoru epidemiologicznego prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń nie jest jednak możliwe bez ścisłej współpracy z podmiotami leczniczymi. W 2025 r., podobnie jak w latach ubiegłych, rejestracja zachorowań na choroby zakaźne oraz zgonów z ich powodu, prowadzona była na podstawie zgłoszeń przekazywanych do PSSE w Żywcu przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych, w oparciu o art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Zgłoszenia zakażeń były weryfikowane i klasyfikowane wg. obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Tabela 1. Ogólna liczba zachorowań, zapadalności oraz hospitalizacji wybranych jednostek chorobowych w powiecie żywieckim w roku 2024 i 2025.

Jednostka chorobowa		2024			2025		
		Liczba zachorowań	w tym hospitalizacje	Zapadalność	Liczba zachorowań	w tym hospitalizacja	Zapadalność
Salmonelloza	zatrucie pokarmowe	39	17	26,16	30	18	20,25
	posocznica	-	-	-	2	2	1,35
	inne zakażenie pozajelitowe	-	-	-	2	2	1,35
Czerwonka bakteryjna (szigelozja)		-	-	-	2	0	1,35
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	7	7	4,69	5	5	3,37
	wywołane przez <i>Campylobacter</i>	19	17	12,74	24	21	16,20
	wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	50	45	33,54	56	34	37,81
	inne określone	3	3	2,01	4	4	2,70
	inne nieokreślone	1	1	0,67	2	1	1,35

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do 2 lat		17	14	11,40	19	16	12,83
Giardioza (lamblioza)		5	0	3,35	9	0	6,07
Kryptosporidioza		-	-	-	2	0	1,35
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	35	32	23,48	63	58	42,54
	wywołane przez norowirusy	12	10	8,05	22	18	14,86
	inne określone	56	56	37,56	11	10	7,43
	inne nieokreślone	36	16	24,15	39	8	26,33
Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		81	75	54,33	46	33	31,06
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdop. zakaźnym pochodzeniu	ogółem	202	32	193,18	288	25	194,48
	w tym u dzieci do lat 2	50	12	33,54	49	5	33,09
Brucelozę: nowe zachorowania		-	-	-	1	0	0,68
Krzusiec		209	12	140,19	52	10	35,11
Płonica (szkarlatyna)		498	4	334,04	116	2	78,33
Choroba meningokokowa, inwazyjna	ogółem	2	2	1,34	-	-	-
	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	0,67	-	-	-
	posocznica	1	1	0,67	-	-	-
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	ogółem	29	2	19,45	22	2	14,86
	róża	29	2	19,45	21	1	14,18
	inna określona i nie określona	-	-	-	1	1	0,68
Legionelloza		1	1	0,67	4	4	2,70
Kiła	wrodzona	-	-	-	1	1	0,68
	wczesna	-	-	-	13	1	8,79
	późna	7	2	4,69	-	-	-
	inne postacię kiły i kiła nieokreślona	1	0	0,67	-	-	-
Rzeżączka		1	0	0,67	-	-	-
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		-	-	-	2	0	1,35
Borelioza z Lyme	ogółem	197	14	132,14	301	6	203,25
	neuroborelioza	11	11	7,38	5	5	3,38

Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień		35	-	23,48	41	-	27,69
Kleszczowe zapalenie mózgu		1	0	0,67	5	5	3,37
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	inne określone i nieokreślone	1	1	0,67	-	-	-
Osipa wietrzna		1353	5	907,55	717	2	484,17
Różyczka		2	0	1,34	2	0	1,35
Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	1	1	0,67	2	2	1,35
	typu B	13	1	8,72	10	0	6,75
	typu C	14	0	9,39	11	1	7,43
Nowo wykryte zakażenia HIV		-	-	-	1	0	0,7
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		12	0	8,05	3	0	2,0
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	ogółem	9	9	6,04	10	10	6,8
	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	-	-	-	1	1	0,7
	posocznica	9	9	6,04	7	7	4,7
	inna określona i nieokreślona	-	-	-	2	2	1,4
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	inne określone	1	1	0,67	1	1	0,68
	inne, nieokreślone	1	1	0,67	-	-	-
Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		-	-	-	6	6	4,05
Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	toksoplazmoza	1	1	0,67	-	-	-
Zakażenia SARS-CoV-2 (przypadki potwierdzone)		1393	62	934,38	1032	20	696,87
Zakażenia SARS-CoV-2 (przypadki możliwe - z objawów chorobowych)		16	0	10,73	6	0	4,05
Zakażenie wirusem RSV	ogółem	183	102	122,75	432	96	291,71
	w tym u dzieci do lat 2	106	73	71,10	175	69	118,17
Grypa (potwierdzona wirusologicznie)		22	22	14,76	13	13	8,78
Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego		1547	35	1037,68	3597	82	2428,92
Gruźlica		14	14	9,39	14	13	9,45

Zapadalność zdefiniowano jako liczbę nowo zarejestrowanych jednostek chorobowych w określonym czasie, która przypada na jednostkę populacji. Powyższy współczynnik został

obliczony na 100 tys. mieszkańców, na podstawie danych demograficznych pochodzących ze strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego – wg stanu na 30 czerwca dla 2023 oraz 2024 roku.

Podobnie jak w roku ubiegłym, czynnikami etiologicznymi odpowiedzialnymi za największą liczbę zachorowań były wirusy. W 2025 roku na wysokim poziomie utrzymywały się współczynniki zachorowań na grypę, COVID-19, RSV oraz ospę wietrzną. Przy czym zachorowania na RSV i grypę wzrosły ponad 2-krotnie w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast zmniejszyła się zapadalność na ospę wietrzną (blisko 2-krotnie w stosunku do 2024r) i na COVID-19.

Zaobserwowano również znaczący wzrost zachorowań na boreliozę – zapadalność w roku 2025 wyniosła 203,25 podczas, gdy rok wcześniej wynosiła 132,14.

GRYPA

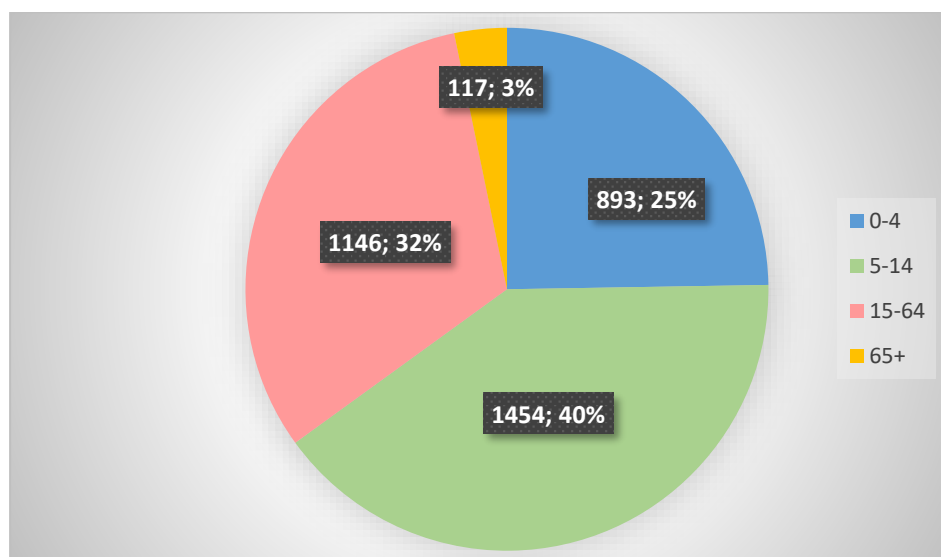
W roku 2025 na terenie powiatu żywieckiego zarejestrowano w sumie 3 610 zachorowań na grypę potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego (większość przypadków) oraz badaniami molekularnymi, tj. o 2 041 przypadków więcej niż w roku poprzednim. Zapadalność wyniosła 2 431,1 na 100 000 mieszkańców i była o 2,3 krotnie większa od roku 2024.

W 2025r. na terenie powiatu żywieckiego 95 osób chorych na grypę wymagało leczenia szpitalnego. Były to przeważnie dorosłe osoby, u których w ramach diagnostyki szpitalnej potwierdzono wirus grypy typu A i B. Natomiast w 2024 roku hospitalizowanych było 57 osób chorych na grypę. Powodem skierowania do szpitala były głównie objawy ze strony układu oddechowego.

W 2025r. i 2024r. na terenie powiatu żywieckiego nie zarejestrowano żadnego zgonu z powodu zachorowania na grypę.

W 2025r., podobnie jak w roku poprzedzającym, najwięcej zachorowań na grypę odnotowano w grupie osób w wieku od 5 do 14 lat – 1 454 przypadki (w 2024r. - 568 przypadków).

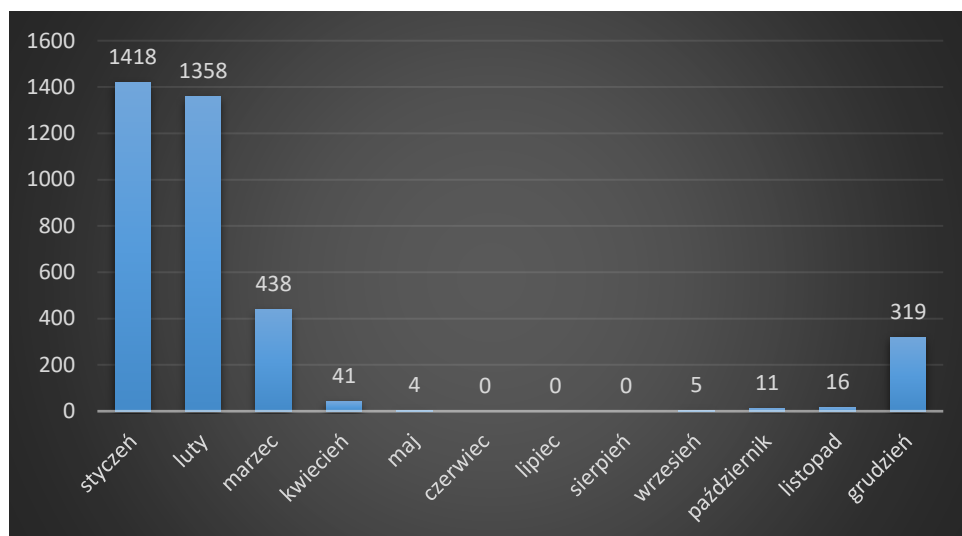
Wykres 1. Zachorowania na grypę w powiecie żywieckim w 2025 roku wg grup wiekowych.

W roku 2025 szczyt zachorowań na grypę przypadł na styczeń, w którym odnotowano 1 418 przypadków (tj. 39% wszystkich zachorowań odnotowanych w ciągu roku).

Wykres 2. Zachorowanie na grypę w powiecie żywieckim w poszczególnych miesiącach roku 2025r.

Szczepienia przeciw grypie są najskuteczniejszą i najtańszą strategią zapobiegania tej chorobie. Zapobiegają zachorowaniom w grupie 70-90% zdrowych osób poniżej 65 roku życia. Ponadto chronią przed powikłaniami pogrypowymi, które mogą pozostawić zdrowotne konsekwencje do końca życia, a nawet zakończyć się zgonem z powodu wielonarządowych powikłań pogrypowych. Zgodnie z zaleceniami Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komitetu Doradczego do spraw Szczepień Ochronnych (ACIP) zaszczepić powinny się wszystkie chętne osoby.

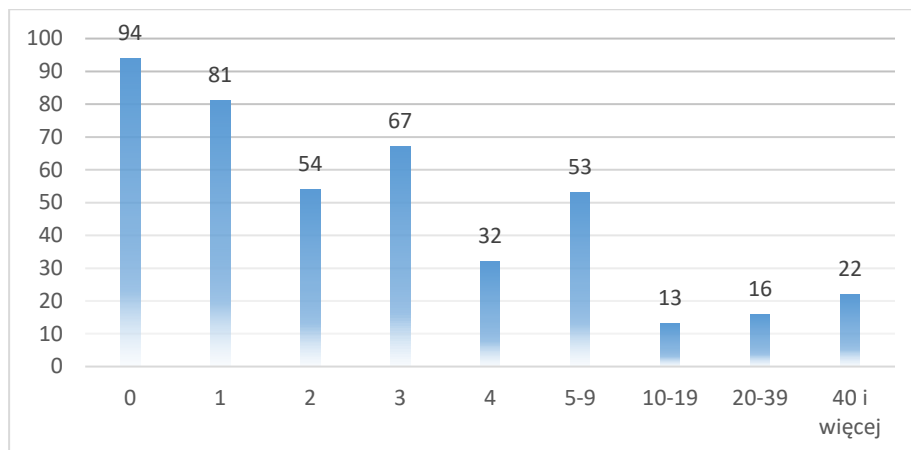
RSV – WIRUS SYNCYTIUM NABŁONKA ODDECHOWEGO

Infekcja wirusem RS w pierwszym roku życia jest główną przyczyną hospitalizacji, stanowi bowiem czynnik sprawczy około 90% przypadków zapalenia oskrzelików i 50% przypadków zapalenia płuc w okresie dziecięcym.

W powiecie żywieckim w 2025 roku zarejestrowano 432 przypadki zachorowań na RSV, z czego ponad 40% dotyczyło dzieci do 2 lat (175 przypadków). Zapadalność wyniosła 291,7. Wśród wszystkich osób chorych ponad 22% było z tego powodu hospitalizowanych. Przy czym w przypadku dzieci do 2 r. ż. współczynnik ten był znacznie większy – leczenia szpitalnego wymagało blisko 40% chorych.

W poprzedzającym roku odnotowano 183 przypadki zachorowań na RSV, tj. o 249 mniej przypadków niż w 2025r.

Wykres 3. Zachorowanie na RSV w powiecie żywieckim w 2025r. wg wieku.

ZAKAŻENIA SARS-CoV-2 (COVID-19)

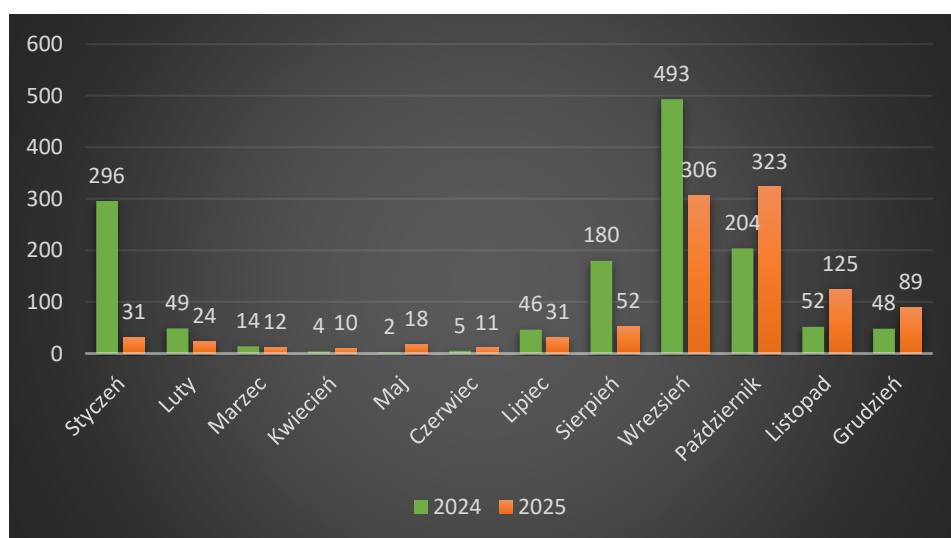
Na terenie powiatu żywieckiego w 2025r. zarejestrowano 1 032 potwierdzone laboratoryjnie (testem PCR lub antygenowym) zakażenia SARS-CoV-2 (zapadalność 696,9) oraz 6 przypadków prawdopodobnych z objawami klinicznymi, które miały bliski kontakt z osobą, u której stwierdzono zachorowanie na COVID-19.

Najwięcej zachorowań odnotowano w październiku – 323 przypadki, tj. ponad 31% wszystkich przypadków w ciągu roku.

Dla porównania w 2024r. zarejestrowano na terenie powiatu żywieckiego 1 393 przypadków tj. 361 przypadków więcej.

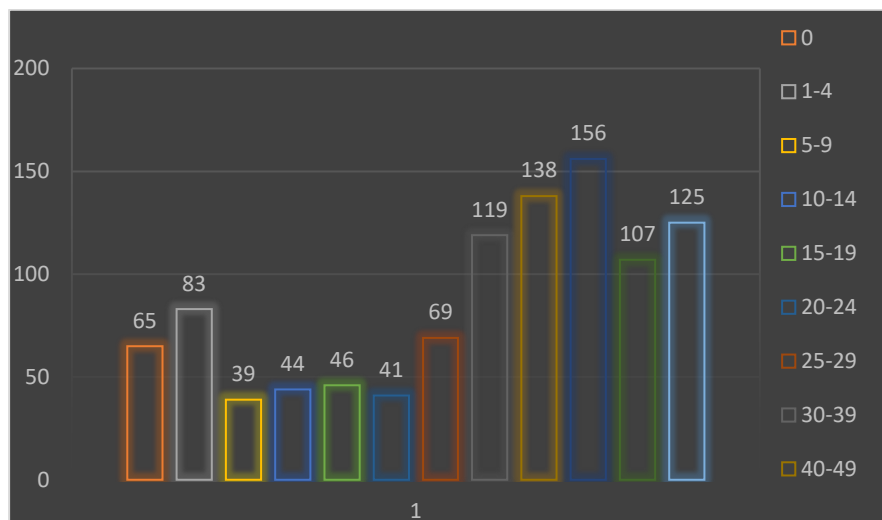
W związku z zachorowaniem na COVID-19 hospitalizowanych było 20 osób, co stanowiło ponad 1,9 % chorych. Pozostali zakażeni leczeni byli w warunkach domowych.

Wykres 4. Liczba zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w powiecie żywieckim w poszczególnych miesiącach roku 2024 i 2025.

Wśród chorych na COVID-19 największą grupę stanowiły osoby w wieku 50-59 lat.

Wykres 5. Liczba zakażeń SARS-CoV-2 odnotowanych w poszczególnych przedziałach wiekowych w 2025r.

W wyniku zachorowań na COVID-19 na terenie naszego powiatu w 2024r. oraz 2025r. nie odnotowano żadnego zgonu na ww. chorobę.

Ogniska zakażeń SARS-CoV-2 w 2025r. w powiecie żywieckim.

W 2025r. na terenie naszego powiatu odnotowano 1 ognisko epidemiczne w szpitalu, w którym zarejestrowano 5 zakażonych SARS-CoV-2.

ZAKAŻENIA JELITOWE I ZATRUCIA POKARMOWE

W roku 2025 zarejestrowano łącznie 557 przypadków zatruc i zakażeń pokarmowych, z czego blisko 21,36 % u dzieci do lat 2 (119 przypadków).

Liczba ta zwiększyła się w stosunku do roku 2024, kiedy to zarejestrowano ogółem 465 tego rodzaju zachorowań, z czego ponad 33% dotyczyła dzieci do lat 2 (154 przypadki).

Na skutek zatrucia lub zakażenia pokarmowego w minionym roku leczenia szpitalnego wymagało 202 osób, tj. ponad 36%.

Wykres 6. Liczba zatruc i zakażeń pokarmowych w 2025r. na terenie powiatu żywieckiego.

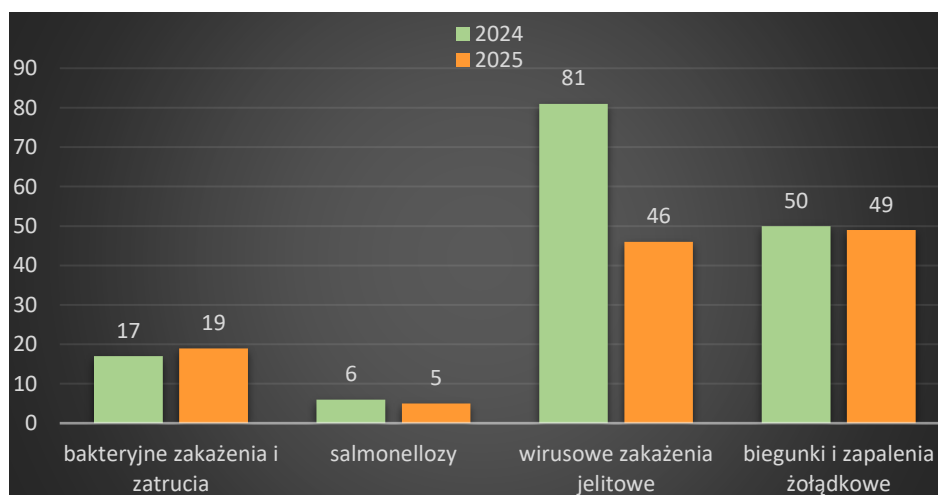

Tabela 2. Liczba zachorowań oraz odsetek hospitalizowanych z powodu zakażeń i zatruc pokarmowych w powiecie żywieckim w 2025 roku

jednostka chorobowa	liczba zachorowań	hospitalizacja
Zakażenia jelitowe i zatrucia o etiologii bakteryjnej	123	83
Zakażenia jelitowe o etiologii pasożytniczej – Lamblioza (Giardioza), Kryptospodydioza	11	0
Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej	135	94
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	288	25
RAZEM	557	202

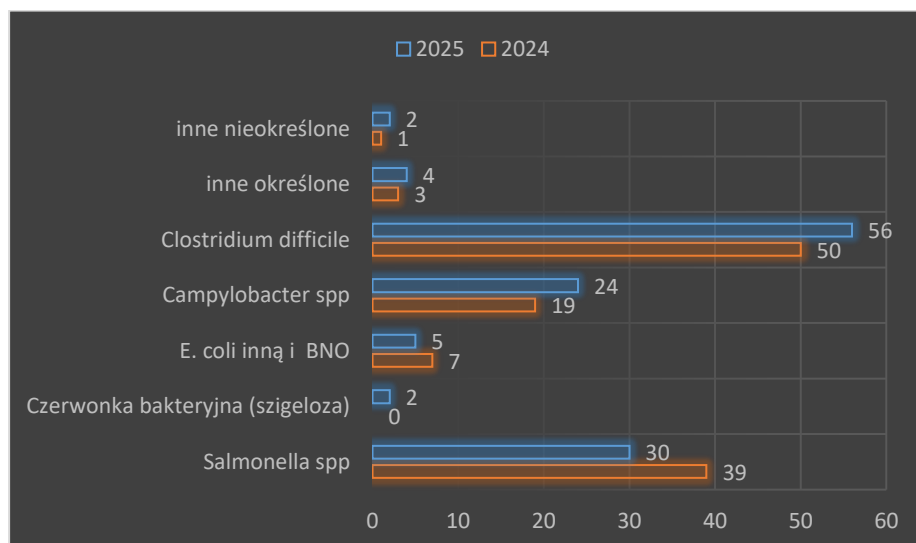
Największy udział w ogólnej liczbie zachorowań miały biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO (bliżej nieokreślone), o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – 288 zachorowań (ponad 57%), w tym 49 zachorowań dotyczyło dzieci w wieku do lat 2.

Wykres 7. Bakteryjne zakażenia i zatrucia, wirusowe zakażenia jelitowe oraz biegunki i zapalenia żołądkowe u dzieci do lat 2 w powiecie żywieckim w latach 2024 -2025.

Z prowadzonego nadzoru epidemiologicznego wynika, że liczba wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat 2 w roku 2025 spadła o ponad 1,7 krotnie. W 2024r. odnotowano 81 takich zachorowań, a w roku 2025 – 46, z czego ponad 71% dzieci wymagało hospitalizacji.

Wykres 8. Zatrucia pokarmowe o podłożu bakteryjnym oraz zakażenia jelitowe spowodowane przez czynnik bakteryjny w powiecie żywieckim w 2024 i 2025 roku.

Liczba zatruc pokarmowych i zakażeń jelitowych o etiologii bakteryjnej w 2025r. wzrosła w stosunku do 2024r. (z 119 zachorowania w 2024r. do 123 - w 2025r.).

Do czynników etiologicznych, które w minionym roku były główną przyczyną zatruc pokarmowych o podłożu bakteryjnym oraz bakteryjnych zakażeń jelitowych należały:

- ✓ *Clostridium difficile*, które stanowiły ponad 45% ogółu zachorowań;
- ✓ *Salmonella* spp., które stanowiły ponad 24%;
- ✓ *Campylobacter*, które stanowiły ponad 19%.

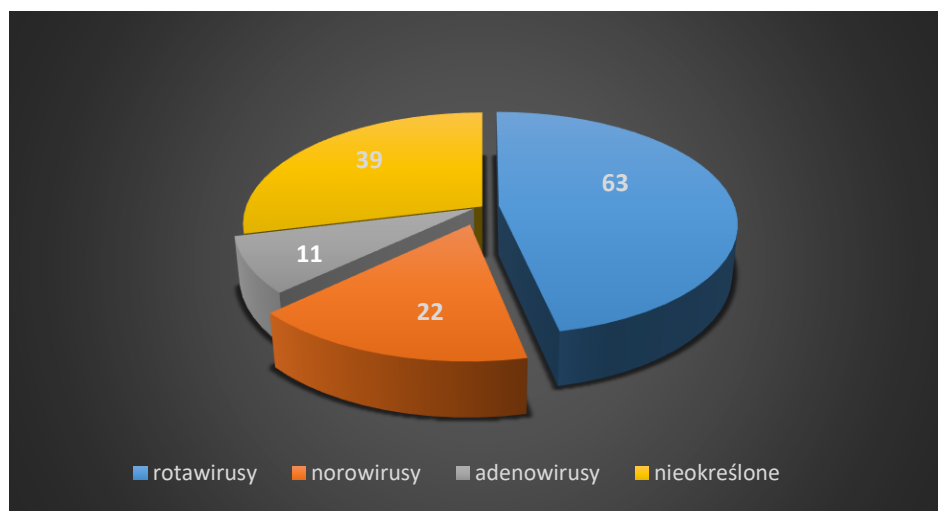
W stosunku do 2024r. w minionym 2025r. spadła liczba zatruc pokarmowych wywołanych przez bakterie *Salmonella* spp. - z 39 w roku 2024 do 30 w roku 2025. W omawianym okresie ok. 16% tych zachorowań dotyczyło dzieci do lat 2. Najczęściej izolowanym typem tego patogenu była *Salmonella enteritidis* (tj. 83,3% zachorowań). Ponadto izolowano pojedyncze przypadki bakterii *Salmonella Muenchen*, *Typhimurium*.

Wykres 9. Postacie kliniczne salmonelloz w powiecie żywieckim w roku 2025

Zarejestrowane zostały 4 przypadki (13%) Salmonelli pozajelitowej (posocznica, inne zakażenia pozajelitowe).

Wykres 10. Wirusowe zakażenia jelitowe w powiecie żywieckim w 2025 roku.

Główną przyczyną wirusowych zakażeń jelitowych były zakażenia rotawirusami – 63 przypadków (ponad 46%).

Tabela 3. Czynniki etiologiczne wirusowych zakażeń jelitowych, liczba zachorowań, hospitalizacji oraz zapadalność u mieszkańców powiatu żywieckiego w 2025 roku

Czynniki etiologiczne wirusowych zakażeń jelitowych	Liczba zachorowań ogółem	Liczba hospitalizacji ogółem	Zapadalność	Liczba zachorowań dzieci 0-5 r.ż.	Liczba hospitalizacji dzieci 0-5 r.ż.
rotawirusy	63	58	42,5	43	39
norowirusy	22	18	14,9	18	16
adenowirusy	11	10	7,4	9	9
nieokreślone	39	8	26,3	26	7
RAZEM	135	94	91,2	96	71

Wirusy te są najczęstszym czynnikiem wywołującym biegunki zakaźne u niemowląt i dzieci do 5 roku życia. U dorosłych osób przebieg infekcji rotawirusowej jest zwykle bezobjawowy, jednak u małych dzieci w przebiegu choroby na ogół występują wymioty i biegunka, co może prowadzić do znacznego odwodnienia. Warto wspomnieć, iż w Polsce dostępna jest doustna szczepionka przeciwko rotawirusom zawierająca żywe, atenuowane wirusy. Szczepienia należy rozpocząć u niemowląt w wieku od 6 do 12 tygodnia życia, u których nie występują przeciwwskazania do podania żywych szczepionek.

W powiecie żywieckim w 2025r. z tej formy profilaktyki skorzystało 620 niemowląt.

Tabela 4. Ogniska zatruc pokarmowych w powiecie żywieckim w roku 2024 i 2025.

Rok sprawozdawczy		2024	2025
Liczba ognisk zatruc/zakażeń pokarmowych			
Czynnik etiologiczny (w ilu ogniskach)		<ul style="list-style-type: none"> - Salmonella Enteritidis (4): w środowisku domowym (3), uczestnicy spotkania prywatnego (1) - Clostridioides difficile (1): w środowisku szpitalnym (1) - nieustalony czynnik chorobotwórczy (3): w restauracji (1), w ośrodku wypoczynkowym (2) 	<ul style="list-style-type: none"> - Salmonella Enteritidis (3): w środowisku domowym (3) - Clostridioides difficile (2): w środowisku szpitalnym (2) - Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) (1): w środowisku domowym (1) - E. coli inną i BNO (1): uczestnicy prywatnego spotkania (1) - nieustalony czynnik chorobotwórczy (1): w ośrodku wypoczynkowym (1)
Narażonych		187	140
Liczba chorych/zakażonych	Ogółem:	93	68
	- dzieci do lat 14	68	18
	- dorosłych	25	50
Liczba hospitalizowanych	Ogółem:	16	19
	- dzieci do lat 14	9	8
	- dorosłych	7	11

CHOROBY WIEKU DZIECĘCEGO

W 2025r. na terenie powiatu żywieckiego zarejestrowano spadek liczby rozpoznawanych zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego: ospę wietrzną, płonicę, krztusiec i świnkę. Nadal jednak utrzymywała się wysoka zapadalność dotycząca ospy wietrznej.

Tabela 5. Zapadalność na choroby wieku dziecięcego w powiecie żywieckim w latach 2024 - 2025.

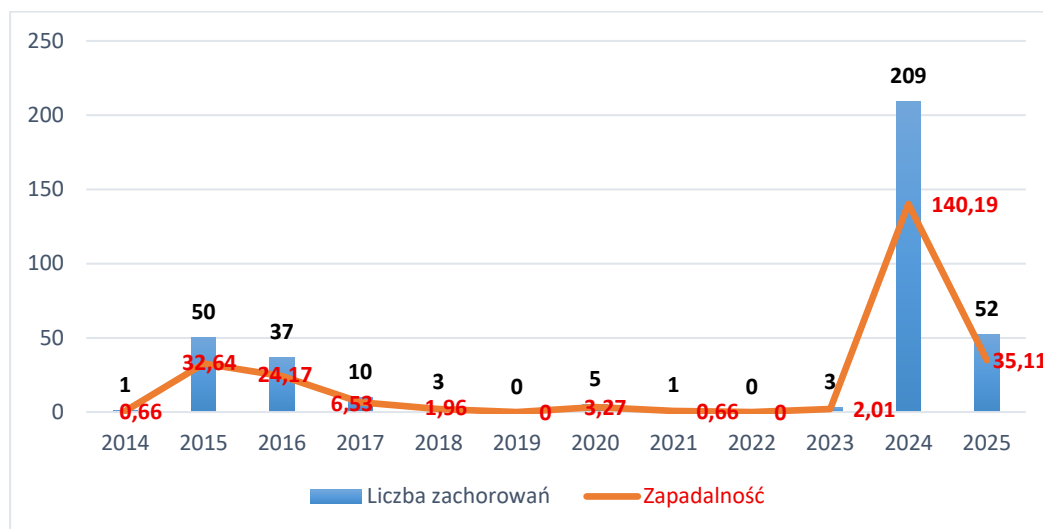
Jednostka chorobowa	2024 rok		2025 rok	
	liczba zachorowań	zapadalność	liczba zachorowań	zapadalność
Krztusiec	209	140,19	52	35,11
Płonica (szkarlatyna)	498	334,04	116	78,33
Ospa wietrzna	1353	907,55	717	484,17
Odra	-	-	-	-
Różyczka	2	1,34	2	1,35
Świnka	12	8,05	3	2,03

Krztusiec

Krztusiec jest chorobą, która atakuje głównie dzieci, jednak sporadycznie może także występować u osób dorosłych z osłabioną odpornością.

W 2025r. na terenie powiatu żywieckiego odnotowano 52 przypadki krztusca, tj. o 157 mniej niż w roku poprzedzającym. Współczynnik zapadalności wyniósł 35,11.

Wykres 11. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie żywieckim w latach 2013 -2024.

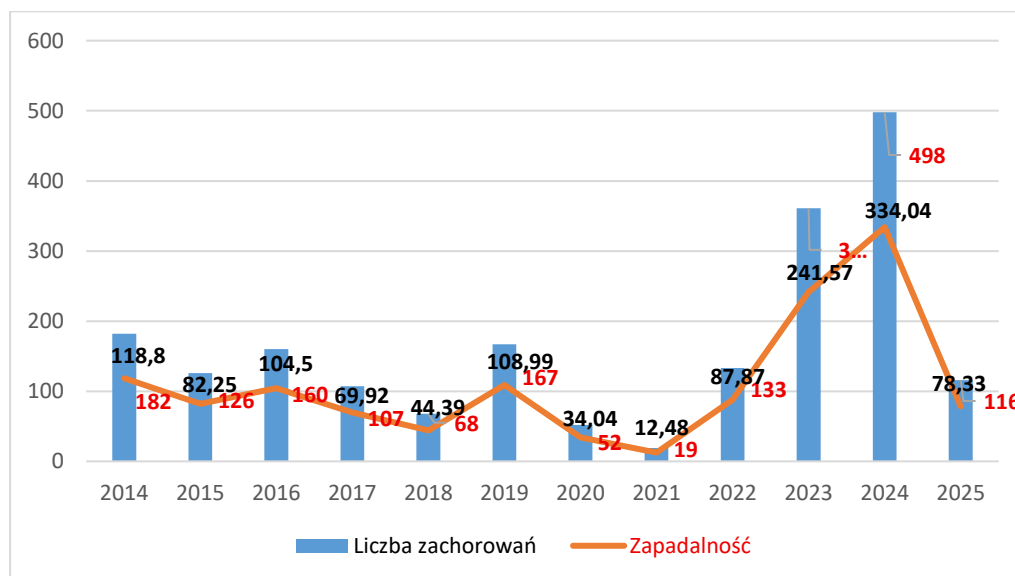

Płonica

W analizowanym roku na terenie powiatu żywieckiego znacznie spadła liczba zarejestrowanych przypadków płonicy. Do PSSE w Żywcu zgłoszonych zostało 116 zachorowań, tj. prawie 4,2 krotnie mniej niż w roku 2024.

Pomimo tego, iż szkarlatyna jest ostrą, zakaźną chorobą wysypkową, hospitalizacje z jej powodu zdarzają się sporadycznie. W 2025r. 2 osoby wymagały hospitalizacji, w 2024r. 4 osoby wymagały leczenia szpitalnego.

Wykres 12 . Liczba zachorowań na płonicę w powiecie żywieckim w latach 2014-2025.

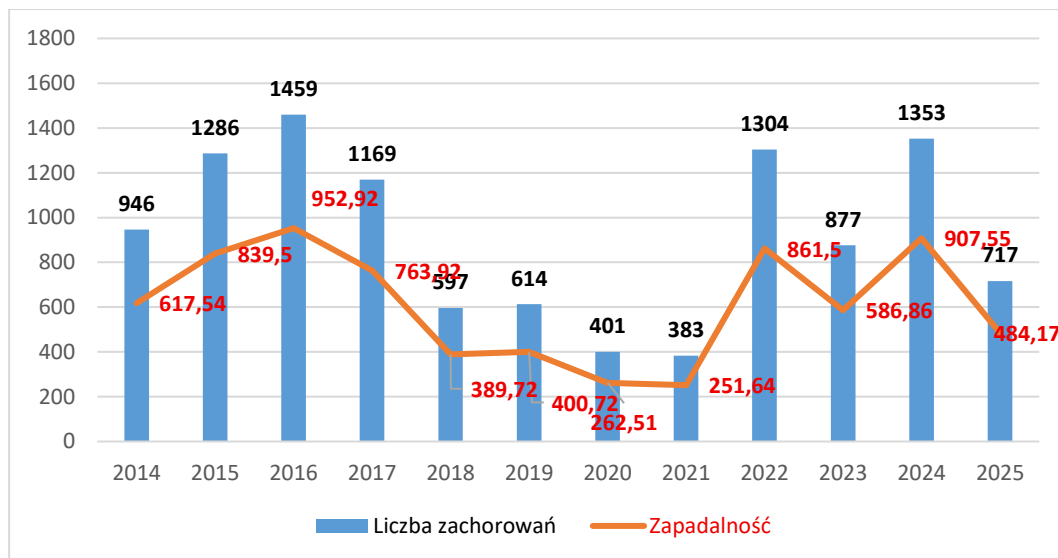

Ospa wietrzna

Zachorowania na ospę wietrzną utrzymują się od lat na wysokim poziomie, choć w 2025 roku odnotowano trend spadkowy. W powiecie żywieckim w roku 2025 zarejestrowano 717 przypadków, tj. o 636 zachorowań mniej niż w roku 2024. Współczynnik zachorowalności zmniejszył się z 907,55 w roku 2024r. do 484,17 w roku 2025.

Wykres 13. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w powiecie żywieckim w latach 2014-2025.

Na krajowym rynku dostępna jest szczepionka przeciwko ospie wietrznej, zawierająca żywe wirusy, ale tak osłabione i zmodyfikowane, że nie wywołują choroby u zdrowych dzieci, a stymulują odporność.

Wirus ospy wietrznej nie jest eliminowany z organizmu, przez wiele lat pozostaje w zwojach nerwowych pnia mózgu i rdzenia kręgowego. Może się on uaktywnić wywołując półpasiec. Zaobserwowano, że u szczepionych osób półpasiec występuje znacznie rzadziej niż u osób, które przechorowały ospę wietrzną.

Przebieg zachorowania na ospę wietrzną u osób szczepionych jest stosunkowo lekki. Skuteczność szczepionki jest bardzo wysoka i przekracza 95%. Szczepionkę przeciw ospie wietrznej można stosować u zdrowych dzieci od 9 miesiąca życia (najlepiej po 12 miesiącu życia). Szczepienie to jest obowiązkowe dla dzieci uczęszczających do żłobków i klubików dziecięcych. W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w 2025r. z magazynu PSSE wydano 226 sztuk preparatów szczepionkowych przeciw ospie.

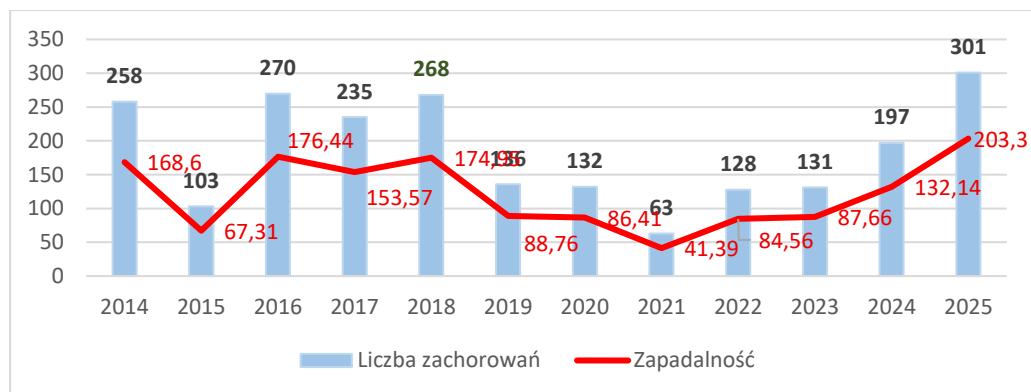
BORELIOZA Z LYME.

W 2025r. w powiecie żywieckim o ponad 152% w stosunku do 2024 zwiększyła się liczba zgłoszonych zachorowań na boreliozę. W omawianym okresie zarejestrowano 301 przypadków tej choroby, tj. o 104 więcej niż w roku poprzedzającym.

Zapadalność wyniosła 203,3 i była wyższa niż w roku 2024 – 132,1. Współczynnik zapadalności na boreliozę w powiecie żywieckim w 2025r. był porównywalny do zapadalności w Polsce - 130,27.

W 2025r. odnotowano 5 przypadków neuroboreliozy, tj. 1,6% ogółu chorych. Na skutek zachorowania leczenia szpitalnego wymagało 6 osób tj. 1,9 % ogółu chorych, w tym wszyscy u których zdiagnozowano neroboreliozę.

Wykres 14. Liczba zachorowań i zapadalność na boreliozę w powiecie żywieckim w latach 2014 -2025.

Najczęściej do narażenia dochodziło wokół domu – 186 przypadków, co stanowiło ponad 61% wszystkich infekcji *Borrelia spp.*

Tabela 6. Zachorowania na boreliozę wg. miejsca narażenia na zakażenie w 2025 roku.

miejsce narażenia \ rok	2024	2025
działka rekreacyjna	31	47
obejście wokół domu	114	186
las	15	38
park	16	11
pole	0	0
różne miejsca – trudno ustalić	21	19
RAZEM	197	301

Tabela 7. Zachorowania na boreliozę wg płci, wieku i aktywności zawodowej w powiecie żywieckim w 2025r.

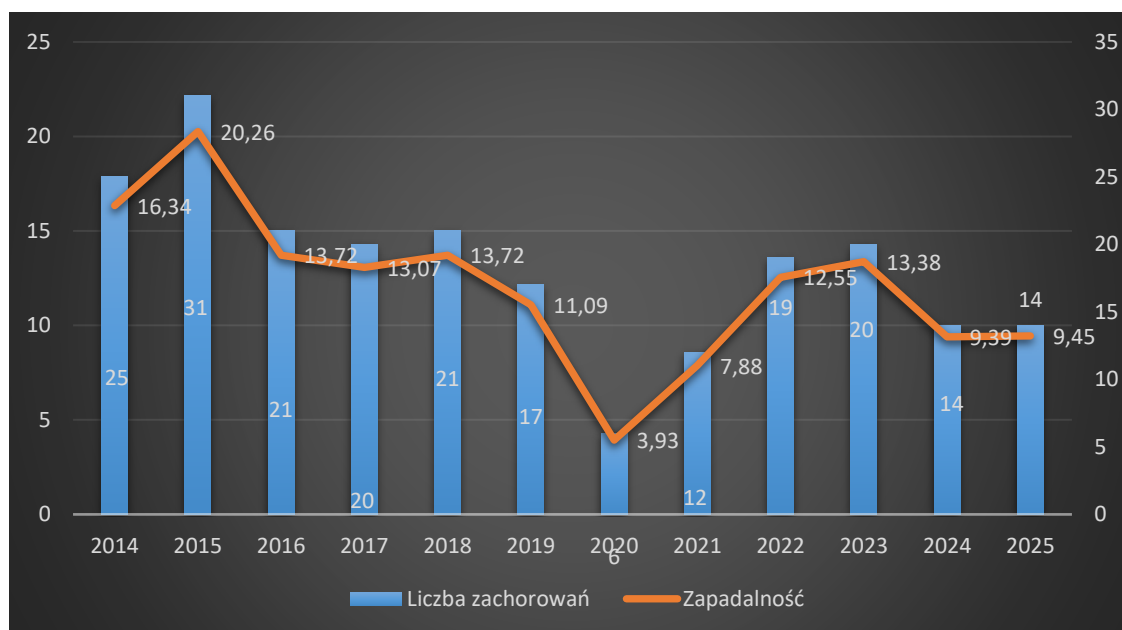
Wiek/płeć	Kobiety – 165 zachorowań	Mężczyźni – 136 zachorowań
0-5 r.ż.	dziecko – 16	dziecko – 19
6-18 r.ż.	dziecko – 5 uczeń – 22	dziecko – 4 uczeń – 37
19-39 r.ż.	uczeń – 2 student – 4 pracownik fizyczny – 10 pracownik umysłowy – 6 bezrobotny – 0	uczeń – 0 student – 1 pracownik fizyczny – 15 pracownik umysłowy – 4 bezrobotny – 2
40-65 r.ż.	pracownik fizyczny – 32 pracownik umysłowy – 11 bezrobotny – 1 emeryt/rencista – 16	pracownik fizyczny – 25 pracownik umysłowy – 6 bezrobotny – 0 emeryt/rencista – 8
powyżej 65 r.ż.	emeryt – 40	emeryt – 15

GRUŻLICA.

W 2025r. wśród mieszkańców powiatu żywieckiego zarejestrowano 14 zachorowań na gruźlicę. Nadzorem zostało objętych 26 osób z kontaktu. Zapadalność była wyższa niż w roku poprzednim i wyniosła – 9,45 (w 2024r. – 9,39).

13 pacjentów w okresie prątkowania poddani byli obowiązkowej hospitalizacji, a następnie leczeni w warunkach ambulatoryjnych. W 2025 roku odnotowano 3 zgony z powodu gruźlicy płuc (21,4%).

Wykres 15. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę w powiecie żywieckim w latach 2014 -2025.

Większość zachorowań dotyczyły osób powyżej 40 roku życia, przy czym najwięcej chorych odnotowano wśród osób w grupie wiekowej 50-59, tj. 35,7%.

Podobnie do roku poprzedniego wśród chorych dominowali mężczyźni, którzy w 2025r stanowili 78% chorych (w 2024r. – 71%).

W 2025r. wśród chorych największą grupę, tj. 42% stanowili emeryci i renciści, a osoby pracujące oraz osoby bezrobotne 28%.

Tabela 8. Zachorowania na gruźlicę wg płci, wieku i aktywności zawodowej w powiecie żywieckim w 2025 roku

Wiek/płeć	Kobiety – 3 zachorowania	Mężczyźni – 11 zachorowań
0-5 r.ż.	-	-
6-18 r.ż.	-	-
19-39 r.ż.	-	-
40-65 r.ż.	pracownik fizyczny – 1 rencista - 1	pracownik fizyczny - 3 bezrobotny - 4
powyżej 65 r.ż.	emeryt - 1	emeryt - 4

BAKTERYJNE CHOROBY INWAZYJNE

Do najczęstszych czynników etiologicznych tego rodzaju zakażeń w Polsce należą *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Streptococcus pyogenes* i *Haemophilus influenzae*.

W 2025r. do PSSE w Żywcu zgłoszonych zostało 32 zachorowań wywołanych przez w/w czynniki chorobotwórcze (w 2024r. odnotowano 40 zachorowania). Zapadalność wyniosła odpowiednio: w 2025r. – 21,5, a w 2024r. – 26,8.

Na skutek zakażenia ww. patogenami w 2025r. hospitalizowanych było ponad 37% chorych.

Tabela 9. Zachorowania oraz hospitalizacja osób chorych na bakteryjne choroby inwazyjne w powiecie żywieckim w 2024 i 2025 roku.

Jednostka chorobowa	2024			2025		
	Liczba zachorowań	Zapadalność	Hospitalizacja	Liczba zachorowań	Zapadalność	Hospitalizacja
Inwazyjna choroba meningokokowa	2	1,34	2	-	-	-
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i>	29	19,45	2	22	14,86	2
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	9	6,03	9	10	6,75	10
Inwazyjna choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> typ B	-	-	-	-	-	-

Tabela 10. Zgony z powodu chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc w 2025 roku.

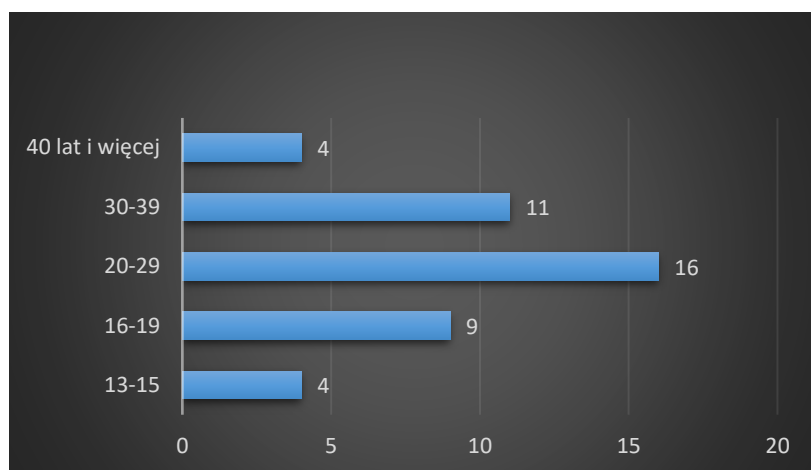
Kod ICD-10	Przyczyna zgonu	Wiek							Ogółem
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	
A15.0	Gruźlica płuc potwierdzona mikroskopowym badaniem płwociny, z posiewem lub bez posiewu							2	2
A15.1	Gruźlica płuc potwierdzona wyłącznie posiewem							1	1
A02.1	Posocznica wywołana pałeczkami Salmonella							1	1
G00.1	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowe pneumokokowe							1	1
J12.1	Zapalenie płuc wywołane przez wirus RSV							1	1
J13.0	Zapalenie płuc wywołane paciorkowcami (<i>Streptococcus pneumoniae</i>)							1	1
RAZEM								7	7

NADZÓR PPIS W ŻYWCU NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI – SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA.

Na podstawie art. 30a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.) podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne są obowiązane zgłosić państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W 2025r. na terenie powiatu żywieckiego zgłoszonych zostało 44 przypadków zatruc/ podejrzeń zatruc spowodowanych zażyciem środków zastępczych. Ponad 65% zgłoszeń dotyczyło mężczyzn.

Wykres 16. Liczba zatruc środkami zastępczymi w powiecie żywieckim w 2025r. według wieku.

Najwięcej przypadków zatruc/ podejrzeń zatruc spowodowanych zażyciem środków zastępczych - 36% dotyczyło osób pomiędzy 20 a 29 r.ż..

2. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

W 2025r. obowiązkowe szczepienia ochronne realizowane były w oparciu o ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2025 r. poz. 1675) i Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 782).

Obowiązkowe i zalecane szczepienia ochronne dzieci, młodzieży i dorosłych w 2025r. wykonywane były w 41 punktach szczepień na terenie powiatu żywieckiego.

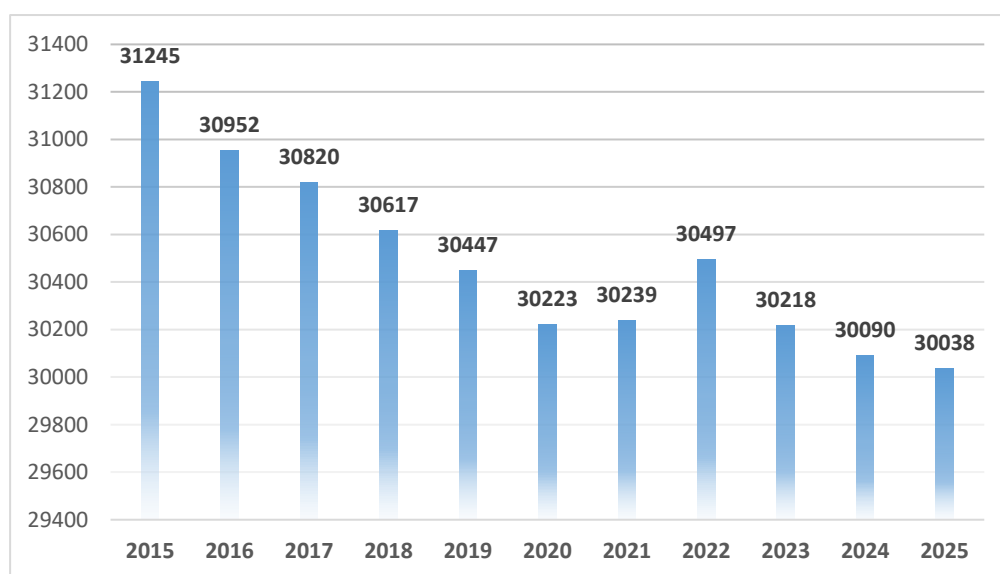
SZCZEPIENIA OBOWIĄZKOWE

Realizacja szczepień na nadzorowanym terenie odbywa się w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 782) i utrzymuje się na wysokim poziomie. Zaległości

w szczepieniach wynikają z migracji, przeciwwskazań lekarskich, ale głównie z powodu narastającego zjawiska tzw. „rodziców, którzy nie wyrażają zgody” na szczepienie swoich dzieci”.

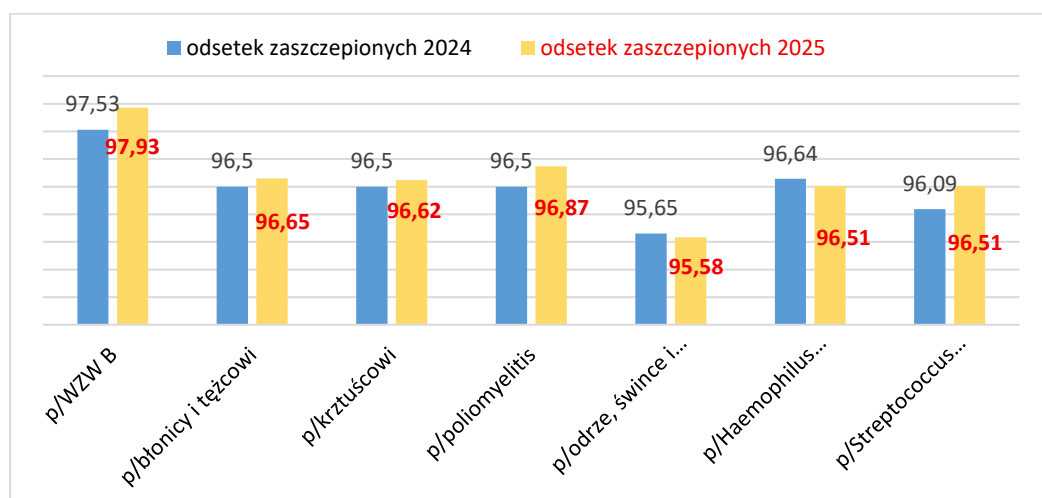
W I kwartale 2025r. zarejestrowano 871 dzieci rodziców uchylających się od szczepień ochronnych, natomiast na koniec 2025r. liczba ta wzrosła do 1116 dzieci (dane z raportów za IV kwartał 2025r.). Biorąc pod uwagę liczbę dzieci i młodzieży objętych nadzorem w zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych - 30 038, liczba dzieci rodziców uchylających się od szczepień stanowi 3,7 % ogółu.

Wykres 17. Liczba populacji 0-19 roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2015-2025 w powiecie żywieckim.

Źródło danych: Dane własne na podstawie rocznego sprawozdania ze szczepień ochronnych-MZ-54.

Wykres 18. Stan zaszczepienia dzieci na wybrane choroby zakaźne w latach 2023- 2024

Wykres przedstawia zestawienie zaszczepienia dzieci z roczników kończących cykl szczepień podstawowych według rocznych sprawozdań ze szczepień w latach 2024 i 2025. W zestawieniu obserwujemy tendencję wzrostową szczepień przeciwko WZW B, błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz Streptococcus pneumoniae. Mimo niewielkiego spadku zaszczepienia przeciw odrze, śwince, różyczce i Haemophilus influenzae można zaobserwować, że obowiązkowe szczepienia ochronne są wykonywane na poziomie powyżej 95%. Szczepienie przeciw WZW B wykonywane jest na najwyższym poziomie – powyżej 97%. Na tak wysoki poziom zaszczepienia dzieci w ramach Programu Szczepień Ochronnych wpływ ma z pewnością duża świadomość wśród rodziców w zakresie szczepień obowiązkowych, ale jest to także efekt terminowego i sumiennego wykonywania szczepień przez personel punktów szczepień.

SZCZEPIENIA ZALECANE

Zalecane szczepienia ochronne, to szczepienia za które rodzice, bądź inne osoby zainteresowane najczęściej muszą zapłacić. Umożliwiają one większą ochronę przed chorobami zakaźnymi. Uzupełnienie szczepień obowiązkowych o szczepienia zalecane stanowi optymalne zabezpieczenie dziecka lub osoby dorosłej przed chorobami zakaźnymi (takimi jak np. zakażenie brodawczakiem ludzkim, ospa wietrzna, kleszczowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie wątroby, grypa). Szczepienia zalecane są tak samo ważne jak szczepienia obowiązkowe i stanowią dużą inwestycję w zdrowie całej populacji, a także są jednym z czynników, które przyczyniły się do wydłużenia życia.

Szczepienia przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV)

W Polsce nie wszystkie szczepienia zalecane są płatne. Od 1 czerwca 2023r. realizowany jest w Polsce powszechny program szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV). Szczepienia przeprowadzane są u dziewcząt i chłopców w grupach wiekowych 9-14 lat. W 2025 roku na terenie powiatu żywieckiego w ramach powszechnego programu szczepienia przeciw HPV realizowane były w punktach szczepień w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz w szkołach, które zgłosiły chęć realizacji programu. Na potrzeby ww. szczepień w 2025r. wydano z magazynu PSSE w Żywcu 1345 sztuk preparatu Gardasil 9 i 11 sztuk preparatu Cervarix.

Szczepienia przeciw krztuścowi

Od października 2024 r. na podstawie obwieszczenia Ministra Zdrowia kobiety w ciąży objęte zostały szczepieniami zalecanymi przeciw krztuścowi. Szczepienia są dobrowolne i nieodpłatnie realizowane przez POZ szczepionkami Boostrix pobranymi ze stacji sanitarno-epidemiologicznej w schemacie jednodawkowym. Szczepienia zalecane są kobietom w ciąży po ukończeniu 27. do 36. tygodnia ciąży, a w uzasadnionych przypadkach zagrożenia przedwczesnym porodem – po ukończeniu 20. tygodnia ciąży. Na potrzeby ww. szczepień w 2025r. wydano z magazynu PSSE w Żywcu 212 sztuk preparatu Boostrix.

Szczepienia przeciw COVID-19

Od września 2025r. powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne prowadzą dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciw COVID-19 do POZ i aptek na podległym terenie (preparaty Spikevax i Spikevax Junior).

Na terenie powiatu żywieckiego od września 2025r. do 31 grudnia 2025r. szczepionki dystrybuowano do 2 punktów szczepień w aptekach i 8 w POZ. W tym okresie wydano 1330 dawek szczepionek dla osób dorosłych i 10 dla dzieci.

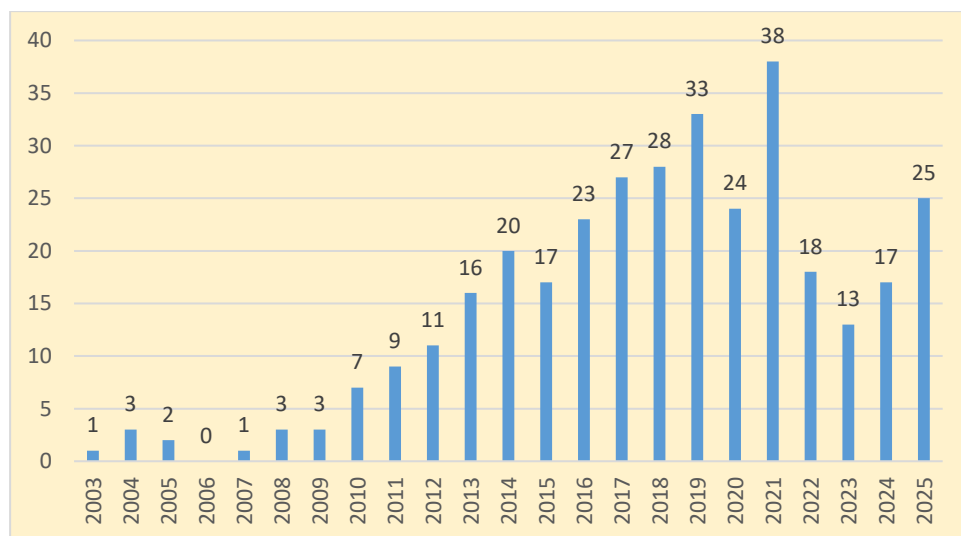
NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE (NOP)

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) jest zaburzeniem stanu zdrowia, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią odczyny po szczepieniu BCG – w tych wypadkach kryterium czasowe jest znacznie wydłużone, co wynika ze specyfiki szczepionki.

W Polsce w tym zakresie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010r. w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania (Dz. U. z 2024 r. poz. 138).

Każde zaburzenie stanu zdrowia, które może mieć związek ze szczepieniem podlega zgłoszeniu przez lekarza. W związku z tym każdy (lub rodzic/opiekun w przypadku dziecka) powinien niezwłocznie skontaktować się z lekarzem i zgłosić wszelkie niepokojące objawy. Lekarz na podstawie objawów klinicznych, badania lekarskiego oraz na podstawie nabytej wiedzy i doświadczenia podejmuje decyzję o zasadności zgłoszenia danego przypadku do nadzoru jako podejrzenie NOP, kierując się listą NOP wymienioną w załączniku do w/w Rozporządzenia. Każdy zgłoszony NOP jest analizowany i kwalifikowany na podstawie kryteriów opracowanych przez ekspertów. Wyniki są ostatecznie gromadzone, rejestrowane, analizowane i weryfikowane w Zakładzie Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny - Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego.

Wykres 19. Ilość NOP zgłoszonych do PPIS w Żywcu w latach 2003r. – 2025r.

Źródłem analizowanych informacji jest Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzony przez PPIS w Żywcu na podstawie zbioru formularzy zgłoszeń NOP od 2003 roku.

Obserwowany w 2021r. znaczący wzrost odnotowanych zgłoszeń NOP wynikał z wprowadzenia powszechnych szczepień przeciw COVID-19. Wówczas w związku ze szczepieniami przeciw COVID-19 odnotowano 19 zgłoszeń niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Tabela 11. Analiza wieku osób, u których wystąpił niepożądany odczyn poszczepienny.

Wiek dziecka	Liczba NOP	% wszystkich NOP
0 - 12 miesięcy	11	44%
1 - 3 lat	9	36%
4 - 6 lat	3	12%
7 - 19 lat	1	4%
osoba dorosła – 71 lat	1	4%

W 2025 roku wszystkie zgłoszone NOP (25 przypadków) zostały zakwalifikowane jako łagodne.

Po przeanalizowaniu niepożądanych objawów poszczepiennych, które wystąpiły po podaniu preparatów szczepionkowych, na przestrzeni 2025 roku, najczęściej odnotowano odczynów miejscowych oraz ogólnych, takich jak:

- odczyny miejscowe: nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia – 13 przypadków na 25.
- odczyny ogólne: gorączka – w 11 przypadkach na 25,

Wszystkie kończyły się pełnym powrotem do zdrowia zaszczepionych osób. W 2025r. nie odnotowano niepożądanych odczynów poszczepiennych po podaniu preparatów szczepionkowych przeciw COVID-19 co z pewnością wynika ze znacznie mniejszej ilości wykonanych szczepień przeciw COVID-19.

W 2025 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu obejmował nadzorem w zakresie szczepień ochronnych 30 038 dzieci i młodzieży w wieku od pierwszego dnia życia do 19 roku życia. U 24 zaszczepionych dzieci stwierdzono wystąpienie niepożądanego odczynu poszczepiennego (tj. 0,08 % całej populacji dzieci i młodzieży). Prawie wszystkie zgłoszone niepożądane odczyny poszczepienne wystąpiły u dzieci i młodzieży objętej szczepieniami obowiązkowymi i zalecanymi. W 2025r. odnotowano 1 NOP u osoby dorosłej. Wyniki analizy pokazują, że ryzyko wystąpienia NOP jest minimalne, a negatywne efekty zdrowotne są wielokrotnie mniejsze niż konsekwencje wynikające z wystąpienia choroby zakaźnej.

3. Higiena lecznictwa

Ocenę stanu sanitarnego opracowano na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego

Inspektora Sanitarnego w Żywcu w podmiotach leczniczych.

Nadzór nad stacjonarnymi placówkami leczniczymi

W 2025 roku na terenie powiatu żywieckiego nadzorowano 2 szpitale (w tym 1 szpital chirurgii jednego dnia) oraz 5 podmiotów leczniczych świadczących usługi w systemie stacjonarnym inne niż szpitalne: 4 zakłady opiekuńczo - lecznicze i pielęgnacyjne (oraz 1 funkcjonujący w obrębie szpitala) i 1 stację dializ (oraz 1 funkcjonującą w obrębie szpitala).

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano ok. 86% w/w podmioty, przeprowadzając w nich 27 kontroli.

W wyżej wymienionych zakładach nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - technicznego stanowiących podstawę do wydania decyzji administracyjnej.

Zgodnie z ustawowym obowiązkiem, dyrektor 1 szpitala zgłosił do PPIS w Żywcu 3 szpitalne ogniska epidemiczne, z czego:

- 2 ogniska wywołane przez czynnik chorobotwórczy *Clostridioides difficile*, które objęły 5 zakażonych pacjentów;
- 1 ognisko, w którym czynnikiem biologicznym był wirus SARS-CoV-2, którego zdiagnozowano u 5 pacjentów.

Podmiot leczniczy każdorazowo wdrażał odpowiednie procedury mające na celu ograniczenie i wygaszenie ogniska. W oddziałach zastosowano izolację i kohortację, zakaz przemieszczania się pacjentów zakażonych oraz ograniczono odwiedziny.

Nadzór nad placówkami lecznictwa otwartego oraz prywatnymi gabinetami świadczącymi usługi medyczne.

Na terenie powiatu żywieckiego w 2025 roku nadzorem sanitarnym objęto:

- 67 niepublicznych zakładów lecznictwa ambulatoryjnego, z których skontrolowano 49, tj. ponad 73%;
- 177 praktyk zawodowych, w tym:
  - 146 indywidualnych i specjalistycznych praktyk lekarskich – kontrole przeprowadzono w 30 gabinetach, co stanowi 20,54%;
  - 8 indywidualnych praktyk pielęgniarek i położnych - przeprowadzono 1 kontrolę;
  - 23 obiekty świadczące inne usługi medyczne - przeprowadzono 1 kontrolę.

W kontrolowanych podmiotach nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych.

Dezynfekcja i sterylizacja.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami świadczącymi usługi medyczne, dokonano oceny procedur dezynfekcyjnych w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych w profilaktyce zakażeń szpitalnych, przygotowania i sposobu przechowywania preparatów dezynfekcyjnych, a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne w stacjonarnych placówkach leczniczych, w placówkach lecznictwa otwartego, w praktykach lekarskich oraz praktykach pielęgniarek i położnych.

Na terenie naszego powiatu funkcjonuje jedna centralna sterylizatornia (CS) w szpitalu w Żywcu posiadająca Certifikat ISO i spełniająca wymagania normy systemu zarządzania jakością ISO 9001:2015. Przygotowanie sprzętu do sterylizacji jest w pełni zmechanizowane. CS posiada myjnie-dezynfekторы oraz myjnię ultradźwiękową, które pozwalają na uzyskanie wysokiej jakości procesu mycia i dezynfekcji sprzętu skażonego, z zachowaniem bezpieczeństwa personelu. Proces dekontaminacji jest na bieżąco monitorowany przez komputerowy system zarządzania obiegiem materiałów sterylnych.

Wszystkie skontrolowane gabinety zabiegowe wyposażone były w autoklawy. Proces sterylizacji w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej odbywa się w formie zorganizowanego stanowiska sterylizacji gabinetowej, który stanowi wydzieloną część gabinetu, bądź oddzielnego pomieszczenia połączonego bezpośrednio z gabinetem.

Kontrola sprawności urządzeń do sterylizacji i skuteczności tych procesów leży po stronie świadczeniodawców. W roku 2025 wszystkie skontrolowane podmioty lecznicze posiadały dokumentacji o prowadzonej dezynfekcji oraz skuteczności przeprowadzonych procesów sterylizacji.

Tabela 12. Liczba podmiotów leczniczych działających na terenie powiatu żywieckiego w 2025r. – stan na 31.12.2025r.

Rodzaj placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli
Szpitalne	2	2	20
Obiekty świadczące usługi inne niż szpitalne	5	4	7
Publiczne podmioty lecznicze – lecznictwo otwarte	0	0	0
Niepubliczne podmioty lecznicze – lecznictwo otwarte	67	49	106
Zakłady rehabilitacji leczniczej	3	1	1
Prywatne gabinety lekarskie	146	30	30
Praktyki pielęgniarek i położnych	8	1	1
Inne prywatne placówki świadczące usługi medyczne	23	1	1
RAZEM	254	88	166

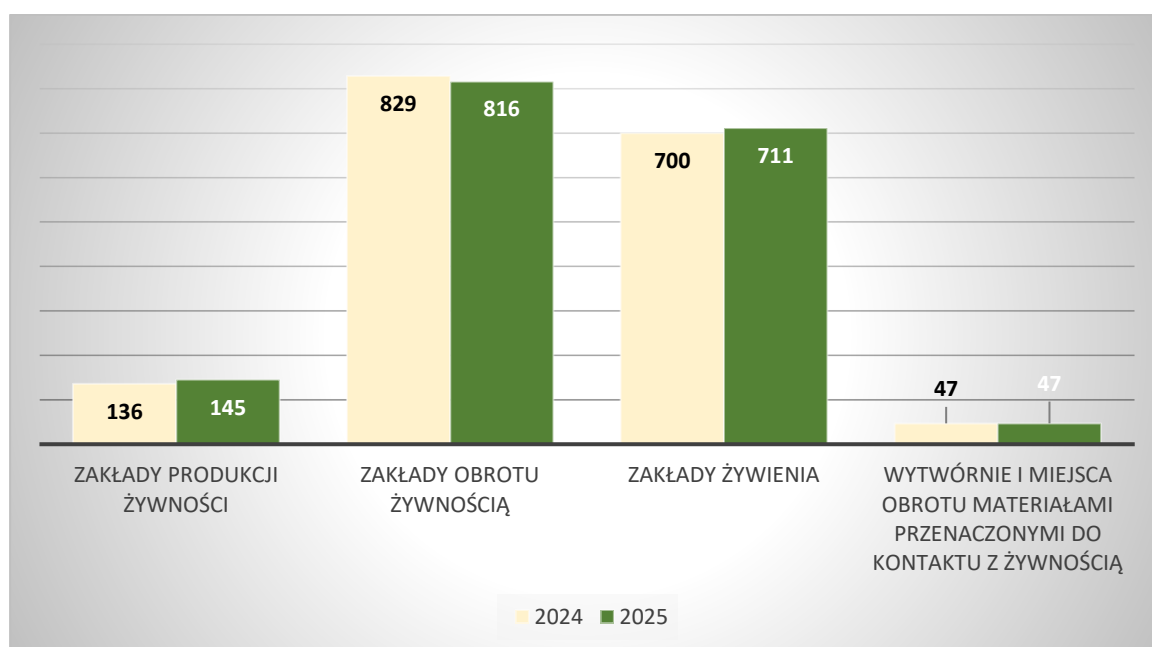
II. OCENA STAU SANITARNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI

OGÓLNA OCENA STANU SANITARNEGO W/W GRUPY ZAKŁADÓW

W roku 2025 w Rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności prowadzonym przez PPIS w Żywcu znajdowało się 1 719 zakładów, w tym 6 wytwórni i 41 miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 831 obiektów żywnościowo-żywnościowych (49,7 %) oraz 3 wytwórnie materiałów do kontaktu z żywnością i 6 miejsc obrotu (19,15%).

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono w sumie 1043 kontrole sanitarne, w tym 3 kontrole w zakładach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 6 kontroli w miejscach obrotu materiałami do kontaktu z żywnością.

Wykres 20. Liczba obiektów objętych nadzorem w latach 2024-2025.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych łącznie 546 próbek, w tym:

- a) w ramach urzędowej kontroli:
  - 288 próbek żywności, w tym próbka posiłku z żłobka;
  - 45 próbek sanitarnych (26 pobranych w piekarniach na obecność zanieczyszczeń biologicznych, 39 wymazów w zw. z podejrzeniem choroby przenoszonej drogą pokarmową);
  - 4 próbki kontrolne posiłków;
  - 6 próbek wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
  - 2 próbki substancji dodatkowych,
- b) w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu:

- 152 próbek żywności;
- c) w ramach monitoringu:
  - 48 próbek żywności;
  - 1 próbkę wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych zakwestionowano 1,02 % zbadanych środków spożywczych (5 próbek) oraz 11.11% próbek sanitarnych (3 próbki pobrane w piekarniach, 2 próbki wymazów).

Tabela 13. Działania kontrolne w latach 2024 - 2025.

Rok	Liczba obiektów nadzor.	Liczba obiektów skontrol.	%	Liczba przepr. kontroli	Liczba decyzji merytor.	Liczba mandatów	Na kwotę	Liczba decyzji płat.	Na kwotę	Próby zbadane	Próby kwest.	%
2024	1 713	967	56,5	1196	281	93	27 200	291	28 343,0	631	30	4,75
2025	1 719	840	48,9	1043	288	104	31 000	272	23 284,0	546	10	1,83

Ocena stanu sanitarnego zakładów przeprowadzona była na podstawie jednolitych kryteriów, zgodnie z arkuszem oceny stanowiącym załącznik do Procedury urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W 2025r. kwalifikowano obiekty do wysokiego, średniego lub niskiego ryzyka w zależności od ilości punktów otrzymanych w arkuszu oceny zakładu. Największy wpływ na zakwalifikowanie na podstawie arkusza oceny zakładu do wysokiego lub średniego ryzyka miała kategoryzacja zakładu ze względu na rodzaj wprowadzanych lub produkowanych środków zgodnie z instrukcją Głównego Inspektora Sanitarnego IK/PK/BŻ/01/02.

W wyniku prowadzonej działalności kontrolno-represyjnej wydano 142 decyzje merytoryczne, w tym 101 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, z czego:

- 11 decyzji nakazujących unieruchomienie zakładu lub jego części;
- 1 decyzja zakazująca wprowadzania do obrotu środków spożywczych nieopakowanych;
- 70 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 22 zmieniające termin wykonania obowiązków

oraz 272 decyzje płatnicze na łączną kwotę 23 284,- zł.

Winnych uchybień natury higieniczno-sanitarnej ukarano 104 mandatami karnymi na łączną kwotę 31 000,- zł.

Stan sanitarny i techniczny obiektów każdego roku ulega nieznacznym wahaniom. Generalnie, dzięki prowadzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej kontrolom i postępowaniom administracyjnym będącym ich wynikiem oraz coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu systemu HACCP, można uznać, że ulega on systematycznej poprawie.

W skali całego powiatu zasady GHP/GMP wdrożyło 1 622 zakładów, co stanowi 94,3% wszystkich obiektów wpisanych do Rejestru. Natomiast system HACCP wprowadziło 1 451

nadzorowanych obiektów, czyli 84,4% zakładów. Korzystając z ułatwień przewidzianych przez Komisję Europejską we wdrażaniu procedur HACCP w małych przedsiębiorstwach, w części zakładów spożywczych przestrzeganie zasad GHP i GMP uznano za wystarczające dla kontroli najważniejszych zagrożeń bezpieczeństwa żywności, co dotyczy zwłaszcza punktów małej gastronomii, bazujących na półproduktach i produktach gotowych.

1. Zakłady produkcji żywności

W roku 2025 w ewidencji znajdowało się 145 zakładów z tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 97, przeprowadzono 132 kontrole.

Przeprowadzono 85 kontroli z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu produkcji.

Obiekty z tej grupy zakwalifikowano:

- do kategorii niskiego ryzyka: 23 zakłady;
- do kategorii średniego ryzyka: 69 zakładów;
- do kategorii wysokiego ryzyka: 53 zakłady.

Kwalifikacja obiektów do grupy średniego lub wysokiego ryzyka związana była głównie z profilem działalności zakładu.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli należały:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach produkcyjnych, magazynowych, pomocniczych i w zapleczu socjalnym dla pracowników oraz w komorze do garowania;
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny wyposażenia;
- nieprzestrzeganie procedur GMP, HACCP;
- brak zapisów wynikających z dokumentacji GHP, GMP i HACCP oraz dokumentacji identyfikującej dostawców środków spożywczych;
- nieaktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników;
- używanie do produkcji niewłaściwej jakości surowców;
- brudno utrzymane pomieszczenia, sprzęt produkcyjny;
- niewłaściwy stan sanitarny obiektu – stwierdzenie w próbkach sanitarnych szkodników zbożowo-mącznych.

Wydano 26 decyzji administracyjnych, w tym:

- 1 decyzja unieruchamiająca zakład ze względu na stwierdzenie obecności szkodników zbożowo-mącznych (potwierdzone badaniem laboratoryjnym);
- 2 decyzje zakazujące produkcji żywności ze względu na zły stan sanitarny obiektu, brak orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych osób pracujących przy produkcji środków spożywczych, brak dokumentu potwierdzającego właściwą jakość zdrowotną wody wykorzystywanej jako surowiec do produkcji oraz używanej do mycia sprzętu produkcyjnego;
- 16 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli,

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami sanitarno-higienicznymi nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 4 800 zł.

Do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przekazano 3 sprawy dotyczące ukarania, na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, ze względu na rozpoczęcie działalności bez złożonego wniosku o zatwierdzenie bądź wpis do Rejestru Zakładów.

W omawianym roku w ramach Akcji „Mklik próchniczek”, zapoczątkowanej 13 lat temu, skontrolowano 11 zakładów piekarniczych. W trakcie kontroli pobrano do badań 24 próbki sanitarne (13 próbek wytrzepeków z koszyków produkcyjnych, 11 próbek zmiotków z podłogi lub stołów produkcyjnych) w kierunku zanieczyszczeń biologicznych, tj. szkodników i ich pozostałości. Zakwestionowane zostały 2 próbki, tj. 8,33%.

W każdym przypadku stwierdzenia szkodników w próbce sanitarnej informowano o tym fakcie przedsiębiorcę i wydawano nakaz zaprzestania produkcji i podjęcia odpowiednich działań naprawczych, których skuteczność należało potwierdzić badaniem laboratoryjnym próbek sanitarnych. Przedsiębiorcy niezwłocznie przeprowadzali działania naprawcze (zabiegi DDD), o czym informowali PPIS w Żywcu.

W związku z niewłaściwym stanem sanitarnym piekarni podczas Akcji Mklik - próchniczek nałożono 2 mandaty karne na sumę 700, - zł.

Z przedstawionego poniżej zestawienia tabelarycznego wynika, że stan sanitarny piekarni ulega systematycznej poprawie. W dalszym ciągu kontynuowane będą kontrole w zakresie zabezpieczenia zakładów p/szkodnikami wraz z poborem próbek sanitarnych.

Tabela 14. Działania w ramach Akcji „Mklik próchniczek” w latach 2023 – 2025

Rok	Liczba zakładów objętych akcją	% zakładów objętych akcją	Liczba kontroli	Liczba pobranych prób	Liczba prób kwestion.	%	Liczba nałożonych mandatów	Na kwotę
2025	11	37,9	13	24	2	8,33	2	700
2024	15	51,72	19	34	6	17,6	4	1400
2023	13	44,83	23	37	11	29,73	7	2200

Na terenie nadzorowanego powiatu w 2025r. znajdowało się 8 obiektów produkujących wody źródlane i napoje bezalkoholowe, 6 zakładów z tej grupy zostało skontrolowanych. Przeprowadzono w tych obiektach 8 kontroli sanitarnych (w tym 2 kontrole interwencyjne), w trakcie których pobrano do badań laboratoryjnych 22 próbki wody źródlanej w opakowaniach jednostkowych. Próbki nie zostały zakwestionowane.

W 2025r. wstrzymały działalność 2 rozlewnie wody źródlanej.

W 2025 roku w nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 60 próbek żywności do badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych, organoleptycznych oraz w kierunku znakowania, 2 próbka wyrobów do kontaktu z żywnością oraz 26 próbek sanitarnych (wytrzepek i zmiotki).

Zakwestionowano 3 próbki sanitarne (1 próbka zmiotek i 2 próbki wytrzepeków) ze względu na stwierdzenie szkodników zbożowo-mącznych.

Tabela 15. Działania nadzоровe w zakładach produkujących wody źródlane i napoje bezalkoholowe w latach 2024 - 2025.

Rok	Liczba zakładów w Rejestrze	% zakładów skontrolow.	Liczba kontroli	Liczba pobranych prób	Liczba prób kwest.		% kwest. ogółem	Liczba wydanych decyzji admin.
					ogółem	w tym mikrobiol.		
2025	8	75	8	22	0	0	0	0
2024	8	87,5	10	43	0	0	0	1

2. Obiekty obrotu żywnością

Do obiektów obrotu żywnością nadzorowanych przez PPIS w Żywcu zaliczamy zarówno małe kioski i obiekty tymczasowe prowadzące działalność na targowiskach czy podczas imprez masowych, jak również sklepy spożywcze łącznie z supermarketami oraz magazyny hurtowe. Na nadzorowanym terenie powiatu żywieckiego brak sklepów wielkopowierzchniowych – hipermarketów.

W roku 2025 skontrolowano 377 obiektów z 816 prowadzących działalność na terenie Powiatu Żywieckiego (tj. ponad 46%), przeprowadzając 464 kontrole, z czego 45 kontroli w supermarketach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 66 decyzji administracyjnych, w tym 26 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień oraz 1 decyzję ograniczającą działalność poprzez zakaz wprowadzania do obrotu środków spożywczych niepakowanych, ze względu na niewłaściwą jakość wody z wodociągu obiektu.

Winnych zaniedbań natury sanitarnej ukarano 53 mandatami karnymi na łączną kwotę 13650zł. Do uchybień najczęściej występujących w zakresie stanu sanitarno-technicznego należały:

- zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów, podłóg w magazynach, w pomieszczeniach zaplecza sanitarnego, w sali sprzedaży, w ciągach komunikacyjnych oraz w komorach chłodniczych, a także drzwi wewnętrznych i zewnętrznych w obiektach;
- zły stan sanitarno-techniczny wyposażenia;
- niewłaściwe warunki sanitarno-techniczne przechowywania wózków dla klientów
- w sposób zabezpieczający je przed zanieczyszczeniami, w tym zewnętrznymi.

Nieprawidłowości natury higienicznej (w dużej mierze zależne od zachowań personelu) to głównie:

- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości lub z oznakami zepsucia;
- brak zapisów wynikających z procedur GHP i HACCP;
- brak zapisów identyfikujących dostawców środków spożywczych;
- wprowadzanie do obrotu nieoznakowanych środków spożywczych (wędlin);
- brudno utrzymane wyposażenie zakładu, wózki i koszyki dla klientów oraz podłogi w pomieszczeniach zakładu.

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań 397 próbek żywności, 2 próbki substancji dodatkowych. Ponadto w obiektach obrotu pobrano do badań 1 próbkę wyrobów do kontaktu z żywnością. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana.

Ponadto przekazano do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 3 sprawy dotyczące ukarania na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia ze względu na rozpoczęcie działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów lub o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów oraz 1 sprawę dotyczącą ukarania na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy ze względu na prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą

Obrót żywnością w systemie targowiskowym – obiekty ruchome i tymczasowe.

W roku 2025 skontrolowano 53 obiekty ruchome i tymczasowe prowadzące działalność w zakresie obrotu środkami spożywczymi. W tej grupie obiektów przeprowadzono 63 kontrole, wydawano 4 decyzje administracyjne, nie pobierano próbek. Podczas 15 kontroli stwierdzono nieprawidłowości: brak orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika, brak identyfikacji wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, brak środka do dezynfekcji rąk i powierzchni mających kontakt z żywnością, a w jednym przypadku rozpoczęcie działalności bez złożonego wniosku o wpis i zatwierdzenie obiektu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

W związku z powyższym nałożono 15 mandatów karnych na łączną kwotę 3400,- zł.

Do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przekazano 1 sprawę dotyczącą ukarania na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

3. Zakłady żywienia zbiorowego

W 2025 roku skontrolowano ponad 50% zakładów żywienia zbiorowego (357 obiektów z 701), w których przeprowadzono w sumie 428 kontroli, z czego skontrolowano:

- 85 zakładów żywienia zbiorowego otwartego – przeprowadzając 111 kontroli;
- 135 zakładów małej gastronomii – przeprowadzając 160 kontroli;
- 6 gospodarstw agroturystycznych – przeprowadzając 6 kontroli;
- 130 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego – przeprowadzając 160 kontroli;
- 1 zakład usług cateringowych - przeprowadzając 1 kontrolę.

Wydano 50 decyzji administracyjnych, w tym 8 decyzji nakazujących unieruchomienie/przerwanie działalności zakładu, w tym 7 w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości zdrowotnej wody z wodociągu lokalnego i 1 w związku ze stwierdzeniem gryzoni w obiekcie, 14 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego zakładu.

Za usterki natury sanitarnej nałożono 39 mandatów karnych na kwotę 12 550 zł, w tym:

- w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego 25 mandatów na kwotę 7 300 zł,

- w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego 14 mandatów na kwotę 5 250 zł.

Do najczęściej stwierdzanych uchybień należało:

- brak czystości w pomieszczeniach produkcyjnych, brudno utrzymane wyposażenie oraz sprzęt,
- przechowywanie surowców niezgodnie z zaleceniami producentów;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- używanie surowców po dacie minimalnej trwałości/terminie przydatności do spożycia;
- brak zapisów wynikających z GMP, GHP oraz procedury opartej na zasadach systemu HACCP;
- brak oznakowania środków spożywczych przechowywanych w opakowaniach zastępczych;
- zły stan sanitarno-techniczny ścian, podłóg, drzwi i sufitów w pomieszczeniach zakładu;
- zły stan sanitarno-techniczny wyposażenia.

Przekazano do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 3 sprawy dotyczące ukarania: 2 sprawy na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia ze względu na produkcję i wprowadzanie do obrotu żywności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów oraz 1 sprawę na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy ze względu na produkcję i wprowadzanie do obrotu żywności w zakresie niezgodnym z decyzją o zatwierdzeniu zakładu.

W ramach nadzoru w obiektach żywienia zbiorowego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 30 próbek żywności, 4 próbki kontrolne posiłku, 1 próbka posiłku obiadowego. Ponadto pobrano 19 próbek sanitarnych (wymazy).

Zakwestionowano 5 próbek środków spożywczych (surowy wyrób mięsny głęboko mrożony) ze względu na stwierdzenie obecności pałeczek *Salmonella spp.* w 10 g produktu, co naruszało wymagania określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338, z 22.12.2005 str. 1 z późn. zm.)

Produkt zgłoszono do systemu RASFF.

W obiektach żywienia przeprowadzono 2 dochodzenia epidemiologiczne w związku ze zgłoszonymi interwencjami i podejrzeniem choroby przenoszonej drogą pokarmową.

OGÓLNA OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA.

W 2025r. przeprowadzono 30 teoretycznych ocen sposobu żywienia, w tym 29 ocen sposobu żywienia dzieci do lat 6 przebywających w żłobkach/klubikach, oddziałach przedszkolnych i przedszkolach.

Wartość kaloryczną i odżywczą racji pokarmowej obliczono na podstawie odpisów z raportów żywieniowych, przeliczonych na jedną osobę (ilość surowców/osobę) za pomocą programu komputerowego pn. Dieta 6, a uzyskane wyniki porównano z zaleceniami żywieniowymi umieszczonymi w publikacji Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład

Higieny, ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa - „Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie” – nowelizacja 2024r.

W zestawieniu dekadowych szczególną uwagę zwrócono na wartość energetyczną posiłków, zawartość białka, tłuszczu, wapń, żelazo oraz witaminę C.

Obliczenia teoretyczne wykazały nieprawidłowości w zakresie podaży m.in. białka, tłuszczu, witamin oraz składników mineralnych. Ponadto stwierdzono nieprawidłowy procentowy udział energii pochodzącej z tłuszczu.

We wszystkich ocenianych jadłospisach przeznaczonych dla dzieci stwierdzono zbyt dużą podaż białka. Mogło to wynikać z braku zmiany sposobu żywienia dzieci, którą powinni wprowadzić intendenci w związku ze zmianą w grudniu 2024r. Norm Żywienia, w których określono mniejsze zapotrzebowanie na białko.

Ponadto w jednostkach systemu oświaty (*stołówki szkolne, przedszkolne, sklepiki szkolne, internaty*) przeprowadzono 57 kontroli w zakresie przestrzegania wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016r., poz. 1154):

- 2 kontrole w sklepikach szkolnych,
- 29 kontroli w stołówkach szkolnych,
- 25 kontroli w blokach żywienia w przedszkolach,
- 1 kontrola w stołówce internatu.

Nieprawidłowości stwierdzono podczas 1 kontroli sklepiku szkolnego. Stwierdzono wprowadzanie do obrotu pojedynczych sztuk środków spożywczych w których zawartość soli w 100 g produktu (deklarowana w oznakowaniu) przekraczała dozwoloną maksymalną ilość, tj. 1g/100 g produktu określoną w ww. rozporządzeniu. Produkty te zostały usunięte ze sprzedaży podczas kontroli, a kontrola sprawdzająca nie wykazała nieprawidłowości.

4. Jakość zdrowotna środków spożywczych.

W 2025r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu pobrali do badań laboratoryjnych u producentów oraz w miejscach obrotu hurtowego i detalicznego oraz w zakładach żywienia zbiorowego 488 próbek środków spożywczych, w tym w ramach:

- urzędowej kontroli żywności – 288 próbek;
- monitoringu – 48 próbek;
- urzędowej kontroli i monitoringu – 152 próbki.

Próbki te przebadane zostały w następujących kierunkach: zanieczyszczeń mikrobiologicznych, metali szkodliwych dla zdrowia, mykotoksyn, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO), zawartości histaminy, skażeń promieniotwórczych, antybiotykooporności, pozostałości pestycydów, alkaloidów pirolizydynowych i tropanowych, alkaloidy sporyszu, nadchloranów,

dozwolonych substancji dodatkowych, zanieczyszczeń biologicznych, zanieczyszczeń fizycznych oraz znakowania.

Za niezgodne z wymaganiami uznano 5 próbek, co stanowi 1,03 %.

Tabela 16. Jakość zdrowotna środków spożywczych: lata 2024 – 2025

Rok	Próbki zbadane	Próbki zdyskw. %	w tym					
			krajowe		UE		importowane	
			zbadane	zdyskw. %	zbadane	zdyskw. %	zbadane	zdyskw. %
2025	488	1,03	403	1,24	54	0	31	0
2024	553	3,62	459	4,36	65	0	29	0

Przyczyną zakwestionowania próbek środków spożywczych było stwierdzenie obecności pałeczek Salmonella spp. w 10 g produktu, co naruszało wymagania określone w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338, z 22.12.2005 str. 1 z późn. zm.)

5. RASFF (*Rapid Alert System for Food and Feed*) - System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i paszach.

System RASFF stał się ważnym elementem polityki ochrony zdrowia ludności, opierającym się na zbieraniu i szybkim przekazywaniu informacji o produktach żywnościowych, materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością i środkach żywienia zwierząt mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumentów. Ma on również na celu ochronę konsumenta przed ryzykiem wystąpienia ewentualnych zachorowań.

W roku 2025 w ramach funkcjonowania systemu RASFF odnotowano 30 powiadomień, w tym 6 powiadomień alarmowych oraz 24 powiadomienia informacyjne. Ponadto otrzymano 3 powiadomienia typu RASFF NEWS/INNE oraz 1 powiadomienie o niezgodności. Działania następcze podejmowane były w sposób stosowny do zaistniałego zagrożenia.

Tabela 17. Powiadomienia alarmowe i informacyjne przesłane do PPIS w Żywcu w 2025r.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Orzechy i bakalie	1	2
Przetwory zbożowo-mączne i wyroby przemysłu piekarskiego	0	1
Drób, przetwory drobiowe, jaja	0	5
Owoce i warzywa świeże, przetwory, nasiona suszone	2	6
Mięso i przetwory mięsne	0	1

<i>Suplementy diety, środki spożywcze dla wybranych grup</i>	1	2
<i>Przyprawy i sosy</i>	0	2
<i>Wyroby do kontaktu z żywnością</i>	1	1
<i>Napoje i koncentraty napojów, wody źródlane</i>	0	0
<i>Herbaty i herbaty ziołowe</i>	0	4
<i>Napoje alkoholowe</i>	1	0

Zagrożenia mikrobiologiczne dotyczące obecności bakterii chorobotwórczych w żywności stanowiły ponad 23% wszystkich powiadomień. Natomiast 53% otrzymanych powiadomień w systemie RASFF dotyczyła zagrożeń chemicznych, w tym m.in.:

- stwierdzenie niedozwolonego barwnika,
- przekroczenie dopuszczalnej zawartości barwnika,
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA),
- wykrycie sulfonamidów,
- przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych,
- przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości pestycydów,
- przekroczenia maksymalnego dopuszczalnego poziomu cyny,
- przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów mykotoksyn,
- migracji kadmu z obszaru obrzeża wyrobu do kontaktu z żywnością.

6% powiadomień dotyczyło zanieczyszczeń fizycznych.

6. Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

W Rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS prowadzonym przez PPIS w Żywcu w 2025r. znajdowało się 6 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i 41 miejsc obrotu tymi produktami. W omawianym okresie wykonano 3 kontrole wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 6 miejsc ich obrotu - nie stwierdzono nieprawidłowości. Pobrano do badań laboratoryjnych 7 próbek tych wyrobów - próbki nie zostały zakwestionowane.

INTERWENCJE

W 2025r. do Sekcji NS-BŻ zgłoszono 56 interwencji, w tym 12 anonimowych. 7 interwencji zostało przekazanych w całości lub części do rozpatrzenia zgodnie z właściwością rzeczową lub miejscową do odpowiednich instytucji: Powiatowego Lekarza Weterynarii, Urzędu Skarbowego, organów Policji.

W 3 przypadkach interwencji nie rozpatrzono, gdyż pomimo wezwania do uzupełnienia danych umożliwiających przeprowadzenie postępowania odpowiedzi nie otrzymano.

W wyniku prowadzonego postępowania wyjaśniającego zasadność zarzutów podniesionych przez skarżących została potwierdzona w ponad 46% rozpatrzonych interwencji.

III. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA WODY

W 2025 roku w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody na terenie powiatu żywieckiego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żywcu prowadzili kontrole jakości wody przeznaczonej do spożycia, ciepłej wody użytkowej oraz wody w pływalniach.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia i ciepłej wody użytkowej prowadzony jest w oparciu o wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294).

Natomiast ocena jakości wody na pływalniach dokonywana była w oparciu o wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t.j. Dz. U. z 2022r. poz. 1230).

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia.

Mieszkańcy powiatu żywieckiego zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi przez:

- wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę zarządzane przez przedsiębiorstwa wodociągowe, zakłady gospodarki komunalnej lub zarejestrowane spółki wodne,
- prywatne wodociągi, które nie posiadają zarządcy odpowiedzialnego za jakość produkowanej wody,
- ujęcia indywidualne.

Wykres 21. Zaopatrzenie ludności powiatu żywieckiego w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w 2025r.

W 2025r. wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę zarządzane przez przedsiębiorstwa wodociągowe zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024r. poz.757) dostarczały wodę do około 63,1 % mieszkańców powiatu.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r. poz. 1153, z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024r. poz. 757) zbiorowe zaopatrzenie ludności w wodę jest zadaniem własnym gminy.

W gminach Koszarawa i Ujsoły w roku 2025 brak było wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. W gminie Rajcza poniżej 10% mieszkańców zaopatrywanych jest przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

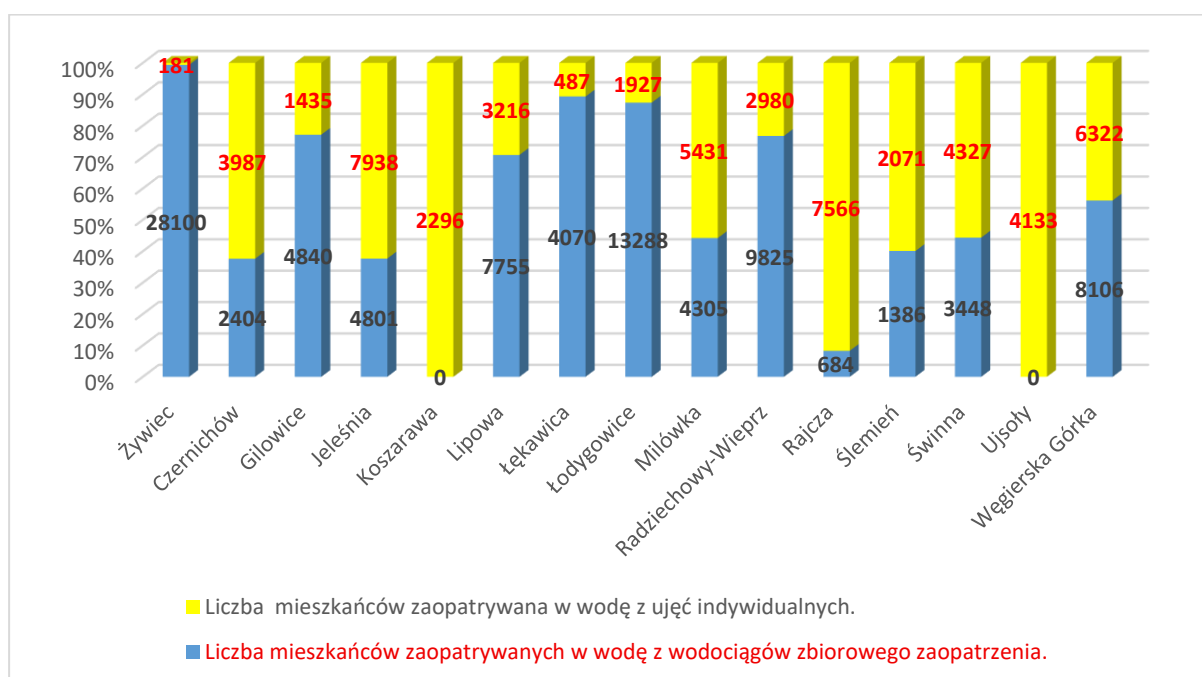
Są również takie gminy, w których powyżej 70% mieszkańców zaopatrywanych jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Do gmin tych należą:

- Gilowice, Lipowa, Radziechowy- Wieprz – powyżej 70 % mieszkańców;
- Łękawica, Łodygowice - powyżej 80 % mieszkańców;
- Żywiec - prawie 100% mieszkańców.

Tabela 18. Liczba mieszkańców poszczególnych gmin w % zaopatrywana w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w 2025r.

<i>Gminy Powiatu Żywieckiego</i>	<i>% mieszkańców gminy zaopatrywanych w wodę przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę</i>
<i>Żywiec</i>	99,4
<i>Czernichów</i>	37,6
<i>Gilowice</i>	77,1
<i>Jeleśnia</i>	37,7
<i>Koszarawa</i>	0,0
<i>Lipowa</i>	70,7
<i>Łękawica</i>	89,3
<i>Łodygowice</i>	87,3
<i>Milówka</i>	44,2
<i>Radziechowy-Wieprz</i>	76,7
<i>Rajcza</i>	8,3
<i>Ślemień</i>	40,1
<i>Świnna</i>	44,3
<i>Ujsoły</i>	0,0
<i>Węgierska Górka</i>	56,2

Wykres 22. Zaopatrzenie mieszkańców gmin powiatu żywieckiego w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w 2025r.

W 2025r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu było 29 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym:

- produkujących $\leq 100 \text{ m}^3/\text{d}$ wody – 16
- produkujących od 101 do $1000 \text{ m}^3/\text{d}$ wody – 12
- produkujących od 1001 do $10000 \text{ m}^3/\text{d}$ wody - 1

Wodociągi te rozprowadziły około $10\,588 \text{ m}^3/\text{d}$ wody do spożycia. Jakość wody dostarczana przez te wodociągi była na bieżąco monitorowana w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządców tych wodociągów oraz w ramach nadzoru sanitarnego przez PPIS w Żywcu.

W 2025r. skontrolowano jakość wody we wszystkich 29 wodociągach. W ramach nadzoru sanitarnego pobrano do badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych z ww. wodociągów 199 próbek wody.

Jakość wody w 193 próbkach spełniała wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) i była przydatna do spożycia przez ludzi.

PPIS w Żywcu zakwestionował jakość wody w 6 próbkach (co stanowi 3,0 %) i wydał orzeczenie o warunkowej przydatności wody ze względu na:

- obecność bakterii grupy coli $< 10 \text{ jtk}/100\text{ml}$ (w 3 przypadkach),
- przekroczony chloroform (w 3 przypadkach).

Natomiast dysponenci tych wodociągów w ramach realizowanej kontroli wewnętrznej przeprowadzili badania 227 próbek wody. W żadnej z nich jakość wody nie została zakwestionowana.

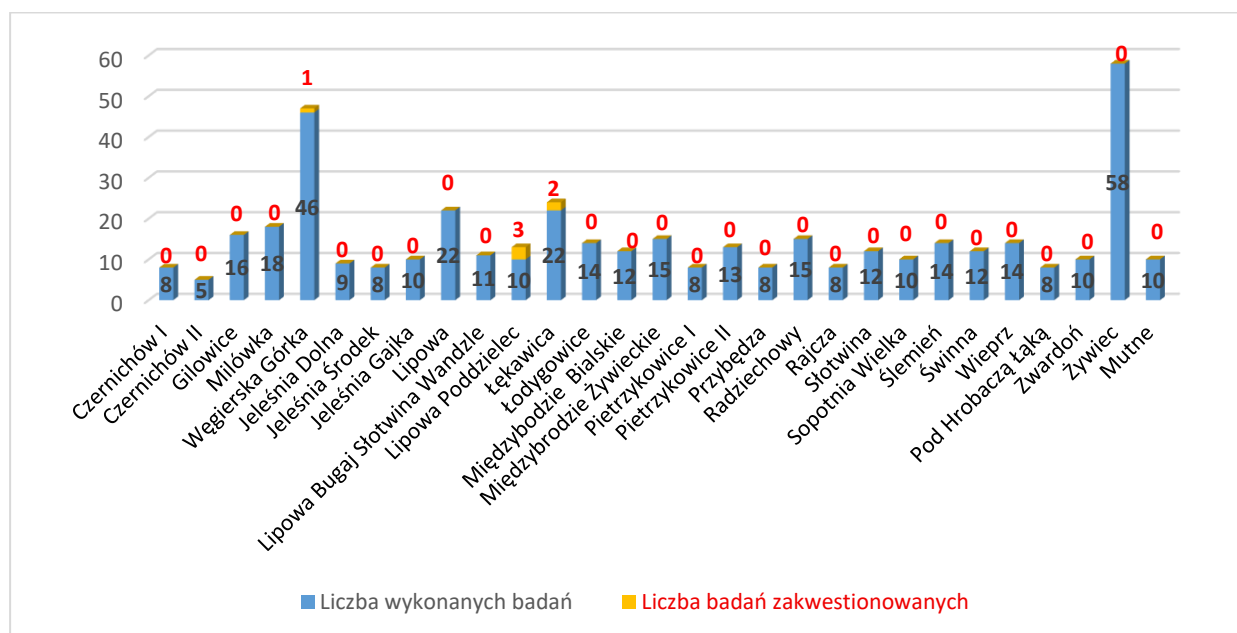

W sumie z wodociągów sieciowych zbiorowego zaopatrzenia w wodę przebadano łącznie 426 próbek wody.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że jakość wody w 420 próbkach spełniała wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r. poz. 2294) i była przydatna do spożycia przez ludzi.

Natomiast zakwestionowano jakość wody w 6 próbkach, tj. 1,4 % zbadanych.

Wykres 23. Liczba próbek wody pobranych do badań laboratoryjnych na poszczególnych wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę w 2025r.

Kwestionowane próbki dotyczyły następujących wodociągów:

1) Wodociąg sieciowy Węgierska Górka (1 próbka):

W wyniku badania próbki wody pobranej w wyznaczonym punkcie zgodności (hurtownia warzyw i owoców w Węgierskiej Górcie) stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 3 jtk/100ml (*obowiązujące rozporządzenie dopuszcza pojedyncze bakterie grupy coli <10 jtk (NPL)/100ml, przy jednoczesnym wykluczeniu w badanej próbce wody obecności bakterii chorobotwórczych, tj. Escherichia coli i Enterokoków*).

W związku z tym, że pobrane równocześnie w ramach urzędowej kontroli, 2 próbki wody w innych punktach nie wykazały przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, PPIS w Żywcu podjął decyzję o natychmiastowym ponowieniu badań wody, w 2 wyznaczonych punktach czerpalnych, tj. bezpośrednio za wodomierzem w budynku hurtowni warzyw i owoców w Węgierskiej Górcie (*w celu sprawdzenia jakości dostarczanej wody przez wodociąg sieciowy Węgierska Górka*) oraz w budynku SUW w Żabnicy (*woda wprowadzana do sieci wodociągowej*). Przeprowadzone badania wykazały, że jakość dostarczanej wody przez przedsiębiorstwo wodociągowe odpowiada wymaganiom obowiązujących przepisów.

2) Wodociąg sieciowy Lipowa Poddzielec (3 próbki):

W wyniku badania 1 próbki wody pobranej z zaworu czerpalnego za zbiornikiem wody uzdatnionej w Słotwinie stwierdzono przekroczone wartości:

- chloroformu - wynik: 0,0713 mg/l (*zalecany zakres wartości do 0,03 mg/l w kranie u konsumenta*),
- żelaza - wynik: 230 μ /l (*wymagania: 200 μ /l*),
- glinu - wynik: 465 μ /l (*wymagania: 200 μ /l*).

W celu wyeliminowania potencjalnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów, PPIS w Żywcu podjął decyzję o natychmiastowym ponowieniu badań wody, w 2 wyznaczonych punktach czerpalnych, tj. bezpośrednio ze zbiornika wody uzdatnionej w Słotwinie oraz w budynku mieszkalnym w Lipowej znajdującym się na końcowym odcinku sieci wodociągowej. Badania wody wykazały przekroczoną wartość chloroformu wyniki: 0,0347 mg/l (*bezpośrednio ze zbiornika wody uzdatnionej, woda wprowadzana do sieci wodociągowej*) i 0,0473 mg/l (*w kranie u konsumenta*).

W związku z powyższym PPIS w Żywcu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody produkowanej przez wodociąg sieciowy Lipowa Poddzielec. Zarządca wodociągu przeprowadził działania naprawcze, w wyniku których jakość dostarczanej wody uległa poprawie i odpowiadała wymaganiom obowiązujących przepisów.

3) Wodociąg sieciowy Łękawica (2 próbki):

W wyniku badania 1 próbki wody pobranej w wyznaczonym punkcie kontrolnym, tj. w budynku mieszkalnym w Okrajniku (*kran w kuchni*) stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 8 jtk/100ml (*dopuszcza się pojedyncze bakterie grupy coli <10 jtk (NPL)/100ml, przy jednoczesnym wykluczeniu w badanej próbce wody obecności bakterii chorobotwórczych, tj. Escherichia coli i Enterokoków*).

W związku z tym, że w innej próbce pobranej z tego wodociągu w tym samym dniu nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, PPIS w Żywcu podjął decyzję o natychmiastowym ponowieniu badań wody. W celu sprawdzenia jakości dostarczanej wody przez wodociąg sieciowy Łękawica próbki zostały pobrane w 2 wyznaczonych punktach czerpalnych, tj. bezpośrednio za wodomierzem w budynku mieszkalnym w Okrajniku (*w którym zakwestionowano jakość wody*) oraz w hydroforni w Okrajniku. Przeprowadzone badanie w budynku mieszkalnym ponownie wykazało obecność bakterii grupy coli w ilości 9 jtk/100ml. W związku z powyższym PPIS w Żywcu wydał decyzję o warunkowej przydatności wody produkowanej przez wodociąg sieciowy Łękawica w miejscowości Okrajnik.

Zarządca wodociągu przeprowadził działania naprawcze, w wyniku których jakość dostarczanej wody przez przedsiębiorstwo wodociągowe odpowiada wymaganiom obowiązujących przepisów.

Stwierdzone powyżej przekroczenia trwały krótko. Dysponenci wodociągów podejmowali natychmiastowe działania naprawcze które polegały m.in. na czyszczeniu zbiornika oraz

plukaniu i dezynfekcji sieci wodociągowej. Na skutek podjętych działań jakość wody ulegała poprawie, co potwierdzały pozytywne wyniki kontrolnych badań wody.

Wykres 24. % zakwestionowanych badań wody wykonanych w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej na poszczególnych wodociągach w 2025r.

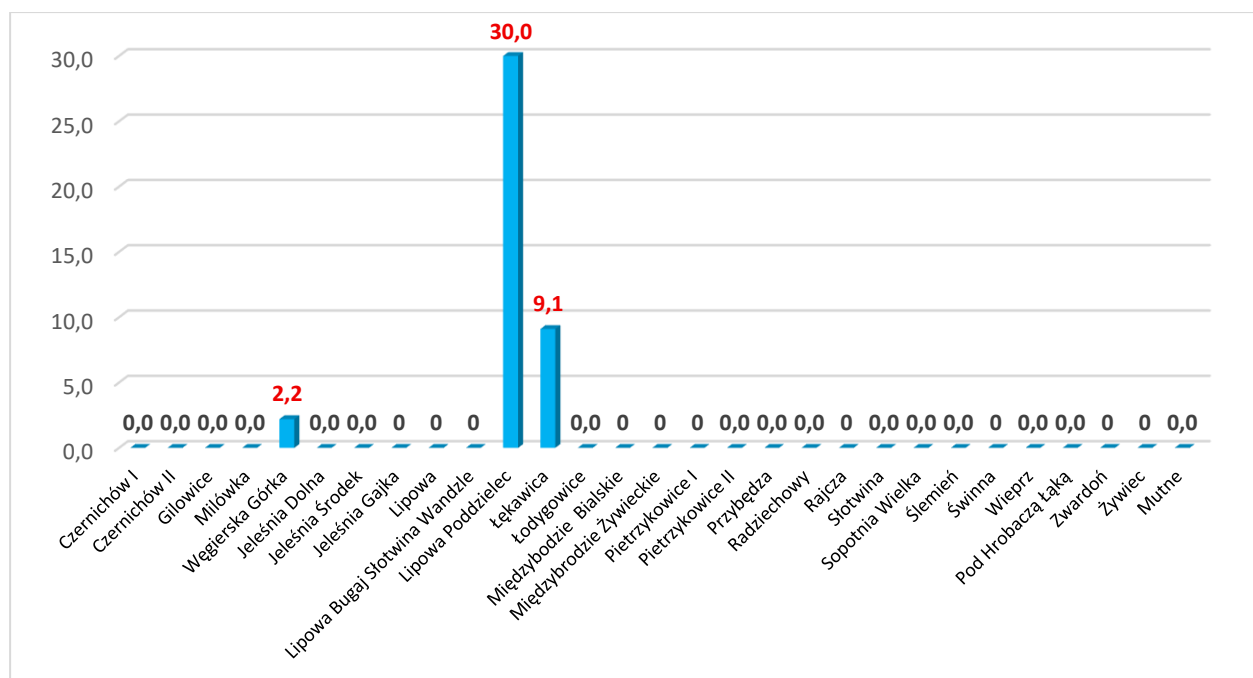

Tabela 19. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu żywieckiego w 2025r.

Lp	Nazwa wodociągu	Zarządca wodociągu	Adres zarządcy		Liczba zaopatrywanej ludności	Produkcja wody m ³ /d
1	Żywiec	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Żywiec	Bracka 66	28100	4677,0
2	Węgierska Górka	Beskid EKO SYSTEM Sp. z o.o.	Cięcina	Graniczna 1	8106	893,0
3	Czernichów I	Spółka Wodociągowa Czernichów	Czernichów	Strażacka 6	344	25,0
4	Gilowice	Zakład Usług Komunalnych w Gilowicach	Gilowice	Krakowska 40	4840	375,0
5	Jeleśnia Dolna	Spółka Wodociągowa „Jeleśnia Dolna”	Jeleśnia	Starowiejska 69	1575	98,0
6	Sopotnia Wielka	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	Jeleśnia	Plebańska 5	1203	400,0
7	Jeleśnia Środek	Spółka Wodna „Jeleśnia Środek”	Jeleśnia	Żywiecka 2	560	80,0
8	Lipowa Poddzielec	Spółka Wodociągowa „Lipowa Poddzielec”	Lipowa	Jana Pawła II 84	420	26,0
9	Lipowa	Zakład Gospodarki Komunalnej w Lipowej	Lipowa	Wiejska 44	6795	890,0
10	Lipowa Bugaj Słotwina Wandzle	Zakład Gospodarki Komunalnej w Lipowej	Lipowa	Wiejska 44	304	15,0
11	Łękawica	Zakład Usług Komunalnych	Łękawica	Żywiecka 23	4070	300,0

12	Łodygowice	Eco Team Service Sp. z o.o.	Łodygowice	Piłsudskiego 75	11137	680,0
13	Pietrzykowice I	Eco Team Service Sp. z o.o.	Łodygowice	Piłsudskiego 75	744	45,0
14	Pietrzykowice II	Eco Team Service Sp. z o.o.	Łodygowice	Piłsudskiego 75	1407	89,0
15	Międzybrodzie Bialskie	Zakład Usługowo-Produkcyjny Gospodarki Wodno-Ściekowej Isepnica	Międzybrodzie Bialskie	Energetyków 2	472	130,0
16	Międzybrodzie Żywieckie	Zakład Usługowo-Produkcyjny Gospodarki Wodno-Ściekowej Isepnica	Międzybrodzie Bialskie	Energetyków 2	1100	300,0
17	Pod Hrobaczą Łąką	Spółka Wodno-Wodociągowa "Pod Hrobaczą Łąką"	Międzybrodzie Bialskie	Alojzego Koniora 23	400	60,0
18	Milówka	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce	Milówka	Parkowa 11	4305	190,0
19	Przybędza	Spółka Wodno Ściekowa w Przybędzy	Przybędza	3-Maja 75	1043	90,0
20	Radziechowy	Spółka Wodna w Radziechowach	Radziechowy	Św. Marcina 23	4200	300,0
21	Rajcza	Zakład Usług Komunalnych w Rajczy	Rajcza	Górska 1	300	30,0
22	Zwardoń	Zakład Usług Komunalnych w Rajczy	Rajcza	Górska 1	384	25,0
23	Słotwina	Spółka Wodociągowa w Słotwinie	Słotwina	Rudzika 8	240	91,0
24	Ślemień	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. Ślemień	Ślemień	Za rzeką 5	1386	33,0
25	Czernichów 2	Spółka Wodna nr 1 w Czernichowie	Tresna	Kościelna 13	88	20,0
26	Wieprz	Spółka Wodno Ściekowa w Wieprzu	Wieprz	Żywiecka 355	4582	395,0
27	Świnna	Gmina Świnna	Świnna	Wspólna 13	3448	219,6
28	Jeleśnia "Gajka"	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	Jeleśnia	Plebańska 5	1235	85,0
29	Mutne	Zakład Gospodarki Komunalnej w Jeleśni	Jeleśnia	Plebańska 5	228	24,0
Razem					93012	10587,6

Na podstawie wyników badań wody pobranej z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w 2025r. w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu ocenił pozytywnie jakość wody w w/w wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodociągach indywidualnych.

Obowiązujące rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294) określa także wymagania dla wody pobieranej z indywidualnych ujęć wody zaopatrujących co najmniej 50 osób lub dostarczających co najmniej średnio 10 m³ wody na dobę oraz bez względu na ilość dostarczanej wody, jeżeli woda ta służyła do działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej.

W 2025r. skontrolowano jakość wody w 82 z 86 (co stanowi 95,3 %) wodociągów obiektów użyteczności publicznej, tj.: szkół, przedszkoli, ośrodków wczasowych, które ujmują wodę z indywidualnych ujęć.. W obiektach tych przedstawiciele PPIS w Żywcu w ramach nadzoru sanitarnego pobrali do badania 76 próbek wody, a ich dysponenti w ramach kontroli wewnętrznej 213 próbek. Łącznie przebadano 289 próbek wody.

W sumie w ciągu 2025r. zakwestionowano jakość wody w 11 próbkach, tj. 3,8 % , z czego:

- 1) w 6 próbkach (tj. 7,9 %) pobranych w ramach nadzoru sanitarnego,
- 2) w 5 próbkach (tj. 2,3%) pobranych przez dysponentów w ramach kontroli wewnętrznej.

W 1 próbce (pobranej przez PPIS w Żywcu) stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia ze względu na obecność bakterii grupy coli w ilości 8 jtk/100ml. Natomiast w 10 próbkach (*w 5 pobranych w ramach bieżącego nadzoru i w 5 pobranych w ramach kontroli wewnętrznej*) PPIS w Żywcu wydał decyzje o braku przydatności wody do spożycia ze względu na ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli wynoszącą >10 jtk/100 ml oraz obecność *Escherichia coli* i *Enterokoków*, a także podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w temp. (22±2)°C po (68±4)h.

W większości przypadków stwierdzone przekroczenia miały charakter incydentalny i krótkotrwały, gdyż zarządcy obiektów podejmowali natychmiastowe działania naprawcze. W wyniku podjętych działań jakość wody w obiektach ulegała poprawie, co potwierdzały pozytywne wyniki przeprowadzonych kontrolnych badań wody.

Z § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294) wynika konieczność ustalania harmonogramu pobierania próbek wody do badań w uzgodnieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, tak aby terminy badania były równomiernie rozłożone w czasie. W/w obowiązek dotyczy zarówno przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, jak i podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia, jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej. Ponadto realizacja badań w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem jest jednym z elementów na podstawie którego organy PIS wydają okresowe i obszarowe oceny jakości wody (§ 22 i § 23 rozporządzenia).

W 2025r roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał łącznie 14 decyzji w sprawie jakości wody do spożycia, w tym:

- 10 o braku przydatności wody do spożycia,
- 4 o warunkowej przydatności wody do spożycia.

Ponadto wydano 8 decyzji płańniczych z uwagi na stwierdzone przekroczenia parametrów fizykochemicznych i/lub mikrobiologicznych.

3. Nadzór nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody.

W ramach prowadzonego nadzoru nad materiałami i wyrobami stosowanymi w procesach uzdatniania i dystrybucji wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu wydał 12 decyzji:

- 2 oceny higieniczne dla materiałów i wyrobów stosowanych w procesach uzdatniania wody;
- 10 weryfikujących czy materiały lub wyroby stosowane do dystrybucji wody nie uwalniają do wody niebezpiecznych substancji lub substancji, które w inny sposób negatywnie wpływają na jej jakość.

4. Ciepła woda użytkowa

W roku 2025 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), nadzorowano jakość ciepłej wody w zakresie występowania bakterii *Legionella sp.* w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodnopowietrzny.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu w roku 2025r. pobrał do badania ogółem 90 próbek ciepłej wody użytkowej, w tym 48 próbek w placówkach całodobowej opieki.

Przeprowadzone badania ciepłej wody użytkowej wykazały:

- w 79 próbkach brak lub znikome skażenie instalacji ciepłej wody (co stanowi 87,8 %);
- w 9 próbkach średnie skażenie instalacji ciepłej wody (co stanowi 10,0%);
- w 2 próbkach wysokie skażenie instalacji ciepłej wody (co stanowi 2,2%);

W przypadku stwierdzenia średniego i wysokiego stopnia skażenia instalacji ciepłej wody zarządcy obiektów podejmowali natychmiastowe działania interwencyjne polegające głównie na termicznej dezynfekcji instalacji, w wyniku których jakość ciepłej wody użytkowej ulegała poprawie, co potwierdzały pozytywne wyniki przeprowadzonych kontrolnych badań wody.

W związku ze stwierdzonym skażeniem bakteriami *Legionella sp.* ciepłej wody użytkowej PPIS w Żywcu wydał:

- 7 decyzji dotyczących jakości ciepłej wody w obiektach,
- 7 decyzji płatniczych z uwagi na stwierdzone przekroczenia.

5. Jakość wody w ujęciach powierzchniowych.

Wymagania, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia określa rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz.U. z 2019r. poz.1747).

W ewidencji PSSE w Żywcu w 2025r. znajdowały się 24 ujęcia wód powierzchniowych, z których woda ujmowana była do celów zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Jakość wody skontrolowano we wszystkich w/w ujęciach, w tym w:

- 19 ujęciach wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia,
- 2 ujęciach wodociągu zakładowego Browaru Żywiec,
- 3 ujęciach wodociągów obiektów.

Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 25 próbek wody. Również dysponenci wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej pobrali do badania 27 próbek wody.

Badana woda odpowiadała następującym kategoriom:

- 18 ujęć - kategoria A2;
- 6 ujęć - kategoria A3.

W omawianym okresie jakość wody w ujęciach powierzchniowych uległa nieznacznej poprawie w stosunku do 2024r.. Wówczas na 25 ujęć, 17 ujęć zakwalifikowano do kategorii A2, natomiast w 8 ujęciach woda odpowiadała wymaganiom kategorii A3.

Zgodnie z § 2 w/w rozporządzenia ustalone zostały trzy kategorie jakości wody, w zależności od wartości granicznych wskaźników jakości wody, które z uwagi na ich zanieczyszczenie muszą być poddane standardowym procesom uzdatniania, w celu uzyskania wody przeznaczonej do spożycia:

- ✓ kategoria A1 - woda wymagająca prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji oraz dezynfekcji;
- ✓ kategoria A2 - woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, dezynfekcji (chlorowania końcowego);
- ✓ kategoria A3 - woda wymagająca wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym, dezynfekcji (ozonowania, chlorowania końcowego).

Na podstawie przeprowadzonych badań oceniono, że w 8 ujęciach woda odpowiadała wymaganiom żądanej kategorii czystości wód powierzchniowych (*co stanowi 33,3 % skontrolowanych ujęć*). Były to:

- 1) Potok Leśnianka w Leśnej – ujęcie wodociągu zakładowego Browar Żywiec – kat. A3
- 2) Rzeka Koszarawa w Żywcu – ujęcie wodociągu sieciowego Żywiec – kat. A2
- 3) Zbiornik Tresna (Jezioro Żywieckie) w Tresnej Małej - ujęcie wodociągu zakładowego
- 4) Browar Żywiec – kat. A3
- 5) Potok Cięcinka w Cięcinie- ujęcie wodociągu sieciowego Węgierska Górka – kat. A2
- 6) Potok Frydziowski w Ślemieniu- ujęcie wodociągu sieciowego Ślemień- kat. A2
- 7) Dopływ Potoku Kalonka w Słotwinie- ujęcie wodociągu sieciowego Słotwina – kat. A2
- 8) Potok Malinowski w Lipowej- ujęcie wodociągu sieciowego Lipowa – kat. A2
1. Potok Bystra w Kamesznicy – ujęcie wodociągu sieciowego Milówka – kat. A2

W minionym roku w 16 ujęciach oceniono wodę jako nie spełniającą wymagań żądanej kategorii, w tym:

- ✓ w 1 ujęciu ze względu na odchylenia wyłącznie parametrów mikrobiologicznych,

- ✓ w 15 ujęciach ze względu na przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

Były to:

1. **Potok Romanka w Żabnicy** - ujęcie wodociągu sieciowego Węgierska Górka. Wymagana kategoria A2, oceniono fizykochemicznie jako A3 (*fenole lotne*), natomiast mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);
2. **Potok Kocierzanka w Łękawicy**- ujęcie wodociągu sieciowego Łękawica. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A3 (*substancje organiczne ekstrahujące się eterem naftowym*), natomiast mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);
3. **Potok Wieśnik w Radziechowach** - ujęcie wodociągu sieciowego Radziechowy. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);
4. **Potok Przybędza w Radziechowach** - ujęcie wodociągu sieciowego Radziechowy. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli*);
5. **Potok Łękawka Mała w Gilowicach ujęcie nr 1** - ujęcie wodociągu sieciowego Gilowice. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli*);
6. **Dopływ potoku Łękawka Mała w Gilowicach ujęcie nr 2** - ujęcie wodociągu sieciowego Gilowice. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Escherichia coli*);
7. **Potok Skotniczyk ujęcie nr 3** - ujęcie wodociągu sieciowego Gilowice. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki*);
8. **Potok Pierlaków w Sopotni Wielkiej** - ujęcie wodociągu sieciowego Sopotnia Wielka. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A1, natomiast mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli*);
9. **Potok Bartoszowiec w Łodygowicach** - ujęcie wodociągu sieciowego Łodygowice. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A3 (*fenole lotne*), natomiast mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki*);
10. **Potok Kalonka w Łodygowicach**- ujęcie wodociągu sieciowego Łodygowice. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A3 (*zawiesiny ogólne*), również mikrobiologicznie jako A3 (*Escherichia coli*);
11. **Dopływ Potoku Roztoka w Czernichowie** - ujęcie wodociągu sieciowego Czernichów II. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*Enterokoki*);
12. **Potok Roztoka w Zwardoniu** - ujęcie wodociągu sieciowego Zwardoń. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);
13. **Potok Czarny w Lalikach** - ujęcie wodociągu sieciowego Zwardoń. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenol lotne, barwa, mangan*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);

- 14. Potok Stachurski w Zarzeczcu** - wodociąg Centrum Wypoczynku „ODYS” w Zarzeczcu. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Enterokoki, Escherichia coli*);
- 15. Potok Buczynka w Korbielowie** - wodociąg Ośrodka Wypoczynkowego „DIUNA” w Korbielowie. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki*);
- 16. Jezioro Żywieckie w Zarzeczcu** - wodociąg Ośrodka Sportów Wodnych i Rekreacji „NEPTUN” w Zarzeczcu. Wymagana kategoria A1, oceniono fizykochemicznie jako A2 (*fenole lotne*), również mikrobiologicznie jako A2 (*bakterie grupy coli*).

Tabela 20. Ocena jakości wody w ujęciach powierzchniowych w odniesieniu do procesów uzdatniania w 2025r.

Lp.	Nazwa ciek wodnego.	Ocena jakości wody			Wymagana kategoria	Ocena
		Liczba próbek	Fch	Mb		
1	Potok Leśnianka w Leśnej	3	2xA3 1xA2	2xA2 1xA3	A3	spełnia
2	Zbiornik Tresna (Jezioro Żywieckie) w Tresnej Małej	3	1xA2 2xA3	1xA1 2xA2	A3	spełnia
3	Rzeka Koszarawa w Żywcu	5	3xA1 2xA2	4xA2	A3	spełnia
4	Potok Cięcinka w Cięcinie	2	1xA2 1xA1	2xA2	A2	spełnia
5	Potok Romanka w Żabnicy	2	1xA3 1xA2	2xA2	A2	nie spełnia
6	Potok Kocierzanka w Łękawicy	2	1xA2 1xA3	2xA2	A1	nie spełnia
7	Potok Frydziowski w Ślemieniu	2	1xA2 1xA1	2xA2	A2	spełnia
8	Potok Wieśniak w Radziechowach	2	1xA2 1xA1	2xA2	A1	nie spełnia
9	Potok Przybędza w Przybędzy	2	1xA2 1xA1	1xA1 1xA2	A1	nie spełnia
10	Potok Łękawka Mała - ujęcie nr 1 w Gilowicach	2	1xA2 1xA1	2xA2	A1	nie spełnia
11	Dopływ Potoku Łękawka Mała - ujęcie nr 2 w Gilowicach	2	1xA2 1xA1	1xA1 1xA2	A1	nie spełnia
12	Potok Skotniczyk – ujęcie nr 3 w Gilowicach	2	1xA2 1xA1	2xA2	A1	nie spełnia
13	Dopływ Potoku Kalonka w Słotwinie	2	1xA2 1xA1	2xA2	A2	spełnia
14	Potok Malinowski w Lipowej	2	1xA2 1xA1	1xA1 1xA2	A2	spełnia
15	Potok Bystra w Kamesznicy	2	2xA2	1xA1 1xA2	A2	spełnia
16	Potok Pierlaków w Sopotni Wielkiej	2	2xA1	1xA1 1xA2	A1	nie spełnia

17	Potok Bartoszowiec w Łodygowicach	2	1xA2 1xA3	2xA2	A1	nie spełnia
18	Potok Kalonka w Łodygowicach	2	1xA3 1xA1	1xA3 1xA2	A1	nie spełnia
19	Dopływ potoku Roztoka w Czernichowie	1	1xA2	1xA2	A1	nie spełnia
20	Potok Roztoka w Zwardoniu	2	1xA2 1xA1	2xA2	A1	nie spełnia
21	Potok Czarny w Lalikach	2	2xA2	2xA2	A1	nie spełnia
22	Potok Stachurski w Zarzeczcu	2	1xA2 1xA1	1xA1 1xA2	A1	nie spełnia
23	Potok Buczynka w Korbielowie	2	1xA2 1xA1	1xA1 1xA2	A1	nie spełnia
24	Jezioro Żywieckie w Zarzeczcu	1	1xA2	1xA2	A1	nie spełnia

6. Jakość wody w ujęciach podziemnych.

W 2025r. ocena jakości wody w ujęciach podziemnych dokonywana była w oparciu o wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

W omawianym okresie w ewidencji PSSE w Żywcu znajdowało się 99 ujęć podziemnych. Skontrolowano jakość wody w 17 ujęciach, z których pobrano wodę bezpośrednio z ujęć. Wodę oceniono na podstawie 17 próbek wody pobranych przez przedstawiciela PPIS w Żywcu i 17 próbek pobranych przez dysponentów wodociągów w ramach kontroli wewnętrznej, które zostały przebadane w zakresie monitoringu parametrów grupy A.

Badania PIS wykazały dobrą jakość wody w 3 ujęciach podziemnych, a w 14 próbkach stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne. Na podstawie badań przeprowadzonych przez dysponentów wodociągów we wszystkich 17 ujęciach stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

W sumie przebadano 34 próbki wody, z których w 31 (tj. 91,2%) stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

Woda w ujęciach podziemnych ma bardzo zmienne parametry mikrobiologiczne, dlatego zalecono, aby szczególną kontrolą objąć proces dezynfekcji wody.

7. PŁYWALNIE

W 2025 roku nadzorem PSSE w Żywcu objętych było 25 pływalni funkcjonujących na terenie powiatu żywieckiego, w tym:

- 10 krytych całorocznych, tj. Pływalnia Miejska zlokalizowana w Żywcu oraz 9 basenów zlokalizowanych na terenie wsi w obiektach świadczących usługi turystyczne;
- 13 odkrytych sezonowych, tj. 11 basenów kąpielowych zlokalizowanych na terenie obiektów wczasowych, 1 basen usytuowany przy placówce szkolnej i 1 basen kąpielowy znajdujący się na terenie rekreacyjnym;

- 2 pływalnie kryto-odkryte, tj. Aqua Park w Leśnej oraz Aqua Relax w Węgierskiej Górze.

Skontrolowano 6 basenów działających przez cały rok, 2 pływalnie kryto – odkryte oraz 12 basenów sezonowych. W sumie w obiektach tych przeprowadzono 36 kontroli.

W ramach nadzoru nad jakością wody na pływalniach przedstawiciele PPIS w Żywcu pobrali do badań laboratoryjnych w sumie 99 próbek wody: z systemu cyrkulacji, z niecek basenowych i natrysków przy basenie.

Zakwestionowano 55 (tj. 55,6 %) próbek ze względu na odchylenia od wymagań zawartych w obowiązujących przepisach, w tym:

- 8 pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym;
- 6 w zakresie mikrobiologicznym;
- 41 ze względu na odchylenia wyłącznie parametrów fizykochemicznych.

Również zarządzający pływalniami, w ramach realizowanego harmonogramu badań uzgodnionego z PPIS w Żywcu, na bieżąco przesyłali do tut. Stacji sprawozdania z badań wody wykonane w zakresie kontroli wewnętrznej.

W 2025 roku dysponenci pływalni przekazali do badań 716 próbek, z czego w 330 (tj. 46,1%) zostało zakwestionowanych ze względu na odchylenia od wymagań zawartych w obowiązujących przepisach, w tym:

- 12 pod względem mikrobiologicznym;
- 19 pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym;
- 299 ze względu na odchylenia wyłącznie parametrów fizykochemicznych.

Najczęściej kwestionowanymi parametrami były: mętność, chlor związany, chloroform, Σ THM natomiast z parametrów mikrobiologicznych: ogólna liczba mikroorganizmów, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Legionella* sp.

Ze względu na stwierdzone w wyniku badań przekroczenia, PPIS w Żywcu wydał 7 decyzji administracyjnych, w tym:

- 1 nakazującą obniżenie wartości chloroformu oraz Σ THM w wodzie basenowej i w cyrkulacji,
- 4 nakazujące wyłączenia z eksploatacji niecek basenowych wraz z systemami cyrkulacji, do czasu uzyskania pozytywnych wyników badań wody, ze względu na ponadnormatywną liczbę bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz ogólną liczbę mikroorganizmów;
- 2 dotyczące bakterii *Legionella* sp. stwierdzonych w instalacji ciepłej wody użytkowej do wymagań obowiązujących przepisów.

Na skutek stwierdzonych przekroczeń zarządcy obiektów podejmowali działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody w basenach.

IV. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu żywieckiego i turystów odwiedzających nasz region przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu sprawowali również bieżący nadzór sanitarny, kontrolując przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w obiektach użyteczności publicznej oraz rozpatrując interwencje obywateli.

W 2025r. pod nadzorem PSSE w Żywcu znajdowały się 724 obiekty użyteczności publicznej, wśród których najliczniejszą grupę stanowią zakłady należące do strefy „beauty” – 306 obiektów oraz obiekty wypoczynkowe – 186. Skontrolowano 299 obiektów (co stanowi 41,30 %), przeprowadzając w sumie 340 kontroli sanitarnych.

Tabela 21. Działania kontrolno-represyjne w obiektach użyteczności publicznej w latach 2024-2025.

Rok	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrol.	%	Obiekty uznane za złe	%	Liczba przepr. kontroli	Liczba decyzji admin.	Liczba upomnień	Liczba mandatów	Na kwotę
2025	724	299	41,30	8	2,7	340	26	3	11	4 300
2024	723	321	44.40	12	3,7	353	28	3	19	5 900

Ponadto w ramach prowadzonych działań ustawowych PPIS w Żywcu wydał:

- 16 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok,
- 51 postanowień, w tym m.in: 26 wyrażających zgodę na sprowadzenie zwłok z zagranicy oraz 18 dotyczących zaopiniowania imprez masowych.

INTERWENCJE

W 2025 roku do Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska PSSE w Żywcu wniesiono ogółem 36 interwencji, w tym:

- 29 dotyczących obiektów użyteczności publicznej,
- 7 dotyczących jakości wody;

11 interwencji zostało przekazanych do załatwienia innym organom lub urządnom właściwym rzeczowo i terenowo, takim jak: Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, burmistrz lub wójtowie, starostwo powiatowe, organy policji. Natomiast z 25 interwencji rozpatrywanych przez tut. Organ, w wyniku prowadzonych postępowań, 56% zostało uznanych za zasadne lub częściowo zasadne.

V. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW NAUCZANIA I WYCHOWANIA DZIECI I MŁODZIEŻY.

W 2025r. na terenie powiatu żywieckiego bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 843 placówki oświatowo wychowawcze, z czego 224 to obiekty stałe, natomiast 619 to placówki sezonowe (turnusy wypoczynku dzieci i młodzieży zgłoszone w elektronicznej bazie MEN).

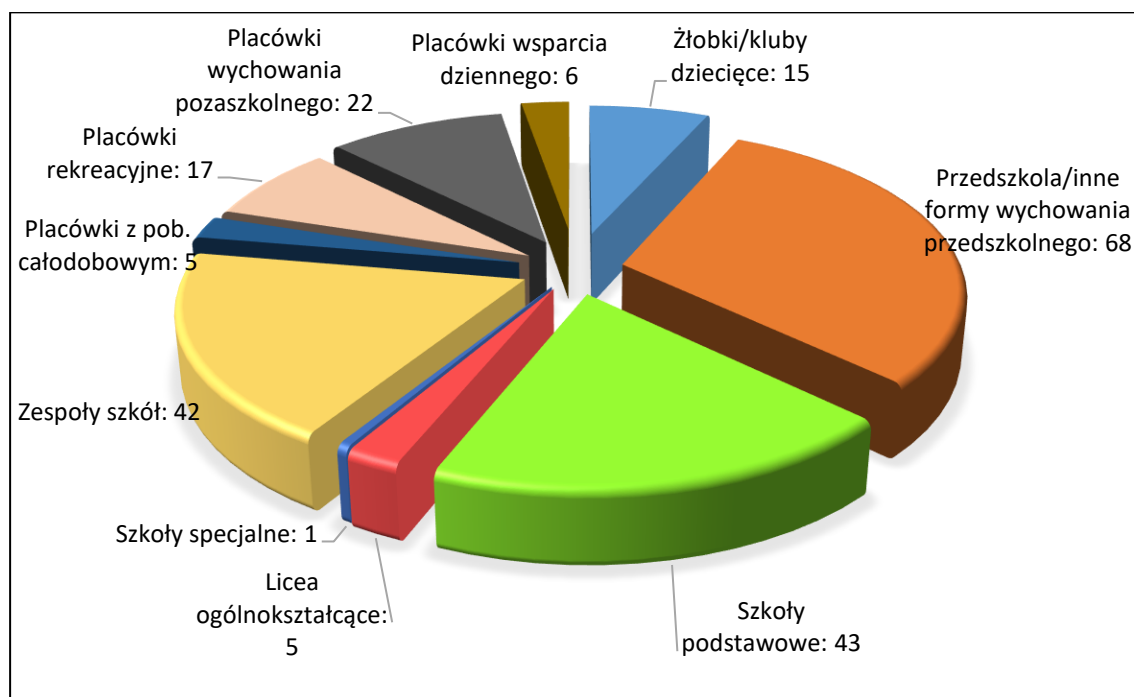
Tabela 22. Placówki oświatowo-wychowawcze objęte nadzorem w 2025r.

Rodzaje placówek	Liczba placówek	Liczba kontroli	Uwagi
<i>stałych</i>	224	122	
<i>sezonowych</i>	619	78	
<i>uczelni wyższych</i>	0	0	

W ramach prowadzonego nadzoru w 2025r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu skontrolowali 97 placówek stałych, w których przebywało 13 193 dzieci i młodzieży, co stanowi 43,3 % placówek nauczania i wychowania będących w ewidencji tut. Stacji, oraz 78 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży, co stanowi 12,6 % wszystkich zgłoszonych w bazie MEN na terenie powiatu żywieckiego, w których z wypoczynku korzystało 2650 uczestników.

W sumie w 2025 r. przeprowadzono 200 kontroli, z czego 122 kontrole w placówkach stałych, natomiast 78 kontroli - w sezonowych.

Wykres 25. Placówki stałe objęte nadzorem PPIS w Żywcu w 2025r.

Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, żłobki/kluby dziecięce, przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego, placówki

z pobytem całodobowym, placówki wsparcia dziennego, placówki wychowania pozaszkolnego oraz placówki rekreacyjne takie jak np. domy wczasów dziecięcych, schroniska młodzieżowe.

Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w w/w placówkach był m.in.:

- 1) stan sanitarno-techniczny obiektów,
- 2) infrastruktura oraz sprzęt do prowadzenia zajęć sportowych i rekreacyjnych,
- 3) warunki do utrzymania higieny osobistej przez uczniów,
- 4) organizacja prowadzonego dożywiania uczniów,
- 5) dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- 6) realizacja wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w pracowniach i laboratoriach szkolnych,
- 7) realizacja ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

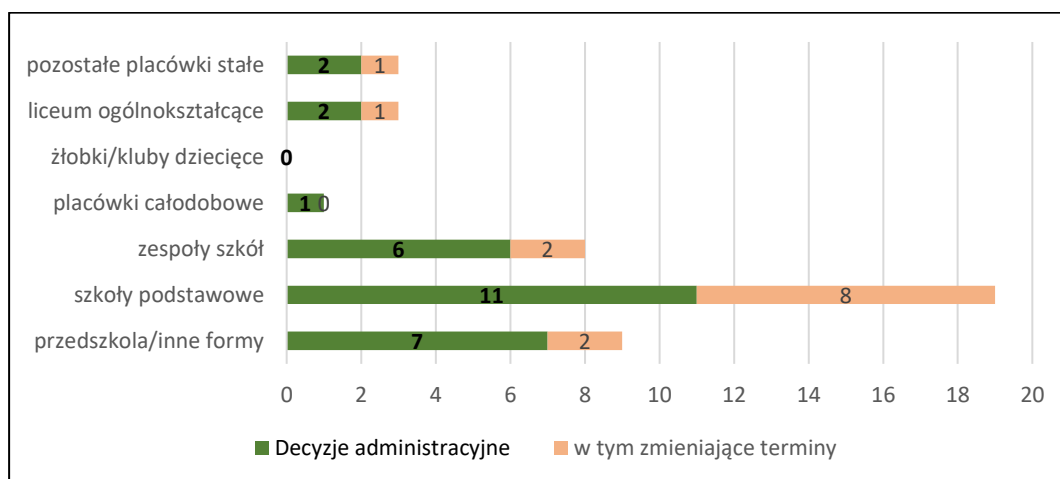
Niewłaściwe warunki sanitarno-higieniczne stwierdzono w 1 placówce stałej (1% skontrolowanych) oraz w 2 placówkach wypoczynku, co stanowi 2,6% skontrolowanych turnusów.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli w 2025r. wydano w sumie 29 decyzji administracyjnych (z czego 14 to decyzje zmieniające termin) oraz 24 decyzje płatnicze.

Do nieprawidłowości, których usunięcie nakazano decyzjami administracyjnymi należały m.in.:

- zły stan techniczno-sanitarny ścian i sufitów w ciągach komunikacyjnych oraz w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- zły stan techniczno-sanitarny ścian, sufitów oraz podłóg lub listew przyściennych w salach gimnastycznych wraz z zapleczem sanitarnym, w salach lekcyjnych oraz w innych pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży;
- niedostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii;
- brak zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania w salach przeznaczonych na pobyt dzieci przedszkolnych oraz dla osób niepełnosprawnych;
- brak bieżącej ciepłej wody do mycia rąk w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- zły stan techniczny urządzeń placu zabaw;
- zły stan techniczny wyposażenia sali lekcyjnej;
- brak właściwej wentylacji w pomieszczeniach na pobyt dzieci i młodzieży;
- nieodpowiednia wysokość sal zajęć dla dzieci przedszkolnych;
- niekompletne i będące w złym stanie technicznym ogrodzenie szkoły.

Wykres 26. Liczba wydanych decyzji administracyjnych w placówkach nauczania i wychowania w 2025 roku.

W celu poprawy warunków higieny procesu nauczania w placówkach szkolnych wystosowano również 15 wystąpień pokontrolnych skierowanych do dyrektorów szkół.

Wystąpienia dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów;
- niezachowania zasady równomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych.

PPIS w Żywcu na wniosek organów prowadzących wydał 5 opinii sanitarnych dot. spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w obiektach istniejących, w których planowano:

- uruchomienie nowych kierunków kształcenia w istniejących zespołach szkół ponadpodstawowych (2 opinie);
- uruchomienie nowej szkoły podstawowej (1 opinia);
- przekształcenie szkoły podlegającej placówce macierzystej w szkołę funkcjonującą samodzielnie (1 opinia);
- poszerzenie bazy lokalowej i zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu (1 opinia).

Tabela 23. Liczba nadzorowanych placówek oświatowo-wychowawczych w latach 2024 - 2025r.

Rok	Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba placówek skontrol.	Liczba kontroli	Liczba mandatów	Na kwotę	Liczba decyzji	Liczba wystąpień
2025	stałych	224	97	122	1	300	29	15
	sezonowych (wypoczynek dzieci i młodzieży)	619	78	78	2	500	0	0
2024	stałych	231	107	150	0	0	34	13
	sezonowych (wypoczynek dzieci i młodzieży)	623	75	76	2	500	0	0

1. ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE.

W roku 2025 na terenie działalności PPIS w Żywcu funkcjonowało 8 żłobków i 7 klubów dziecięcych. Skontrolowanych zostało 6 placówek (40%), w których opiekę otrzymało 163 dzieci.

Podobnie jak w poprzednim roku w żadnej placówce należącej do tej grupy nie stwierdzono złego stanu higieniczno-sanitarnego lub technicznego. W trakcie przeprowadzanych kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, w związku z czym nie wydawano decyzji nakazujących wykonanie obowiązków.

2. PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO.

W roku 2025r. na terenie powiatu żywieckiego funkcjonowało 101 placówek przedszkolnych, w tym 68 przedszkoli/innych form wychowania przedszkolnego jako placówki samodzielne oraz 33 przedszkola wchodzące w skład zespołów. Skontrolowano spośród nich 27 placówek (26,7%), przeprowadzając w sumie 28 kontroli. W placówkach tych opiekę otrzymało 1 840 dzieci. W żadnej z nich nie stwierdzono złego stanu higieniczno-sanitarnego lub technicznego. W porównaniu z rokiem 2024 stan w tym zakresie nie zmienił się. Wówczas na 102 przedszkola skontrolowano 37 placówek (36,3%) i również w żadnej z nich nie stwierdzono złego stanu higieniczno-sanitarnego lub technicznego.

W kontrolowanych placówkach przedszkolnych zapewniona była bieżąca ciepła woda w kranach oraz środki do utrzymania higieny osobistej. Zachowane były także standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli placówek przedszkolnych wydano w sumie 4 decyzje administracyjne.

Ergonomia mebli w przedszkolach

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w 2025 roku pracownicy PPIS w Żywcu dokonali oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w wybranych placówkach przedszkolnych.

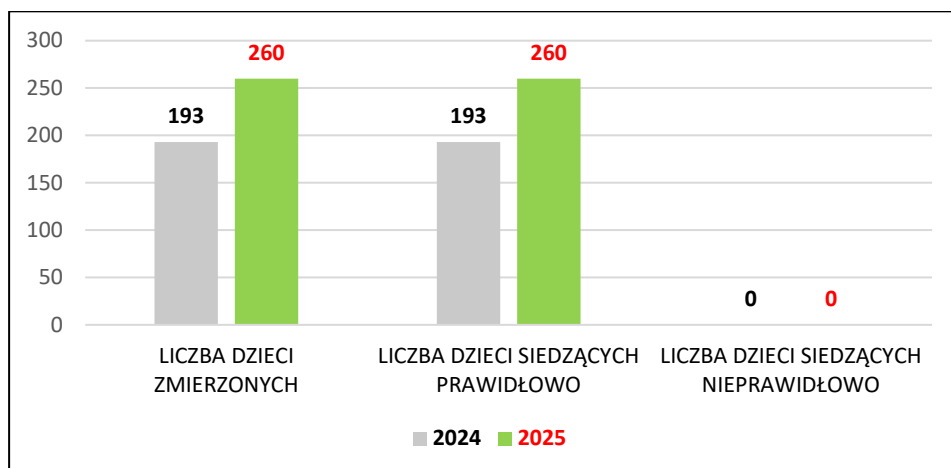
Dostosowanie mebli do wzrostu dzieci oceniono w 9 przedszkolach funkcjonujących samodzielnie. Badaniem objęto w sumie 260 stanowisk w 19 oddziałach i stwierdzono, że wszystkie stanowiska są właściwie zestawione i odpowiednio dobrane do wzrostu przedszkolaków.

W większości placówek meble oznakowane były kolorami lub numerami, zgodnie z obowiązującymi normami w tym zakresie.

W roku 2024 pomiary przeprowadzono w 8 placówkach (*w 7 przedszkolach samodzielnych i w 1 przedszkolu w zespole*), gdzie oceniono 193 stanowiska i również stwierdzono, że były dostosowane do wymagań ergonomii.

Wykres 27. Wyniki badań dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci w latach 2024 -2025.

Jednocześnie skontrolowano sytuację pod kątem posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble zakupione po 1997 roku. Oceną w tym zakresie objęto łącznie 21 przedszkoli i stwierdzono, że we wszystkich placówkach odsetek mebli z obowiązującymi certyfikatami wyniósł 100%.

3. SZKOŁY.

W 2025 roku na 105 szkół funkcjonujących w powiecie żywieckim (w tym 49 szkół samodzielnych oraz 56 szkół wchodzących w skład 42 zespołów) skontrolowano 56 (tj. 53,3 %). W placówkach tych opiekę oraz naukę otrzymało 9 763 uczniów. Żaden obiekt szkolny nie był w złym stanie higieniczno-sanitarnym lub technicznym.

W zdecydowanej większości obiektów szkolnych (93,1%) zapewnione były prawidłowe warunki do utrzymania higieny osobistej uczniów, tj. ciepła bieżąca woda, mydło w płynie w dozownikach, środki do dezynfekcji, ręczniki papierowe, papier toaletowy i odpowiedni stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

W 2 szkołach stwierdzono zły stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, a dodatkowo w jednej z nich nie zapewniono bieżącej ciepłej wody. W związku z tym PPIS w Żywcu wydał 2 decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości. Natomiast kontrole tych placówek nie wykazały zaniedbań czystości i porządku lub braku środków do utrzymania higieny osobistej.

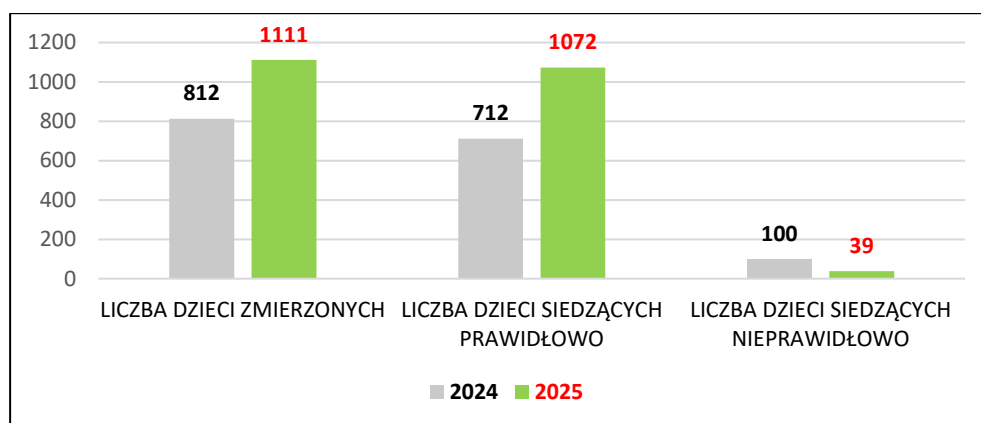
Również w zdecydowanej większości skontrolowanych obiektów szkolnych (93,1%) zapewnione były standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Jedyne w 1 liceum ogólnokształcącym oraz w 1 zespole szkół ponadpodstawowych stwierdzono za małą liczbę urządzeń sanitarnych w stosunku do liczby uczniów. Problem ten był przedmiotem wystąpień pokontrolnych skierowanych do organu prowadzącego te placówki w poprzednich latach.

W zakresie poprawy warunków sanitarno-technicznych w placówkach szkolnych wydano 7 decyzji administracyjnych.

Ergonomia mebli w szkole.

W roku 2025 dokonano oceny doboru mebli edukacyjnych do wzrostu uczniów łącznie w 14 szkołach podstawowych. Badaniem objęto w sumie 1 111 stanowisk w 74 oddziałach i stwierdzono, że 39 stanowisk (3,5%) nie jest odpowiednio dobranych do wzrostu uczniów. W poprzednim roku pomiary przeprowadzono w 10 placówkach i objęto nimi 812 uczniów, wśród których 100 (12,3%) korzystało z niedostosowanych stolików i krzeseł.

Wykres 28. Wyniki badań dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci w latach 2024 -2025.

Jednocześnie skontrolowano sytuację w zakresie posiadania przez szkoły certyfikatów na meble edukacyjne zakupione po 1997 roku. Ocenę pod tym kątem przeprowadzono w 14 szkołach i stwierdzono, że w 5 szkołach były jeszcze na wyposażeniu takie meble, które zakupiono przed 1997r., w związku z czym nie posiadały certyfikatów.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem plecaków.

W 2025 roku dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem plecaków w klasach od IV do VIII w wybranych szkołach, a w jednej z tych szkół dodatkowo oceniono w tym zakresie uczniów klas od I do III. Przeprowadzono ją w oparciu o zalecaną przez Głównego Inspektora Sanitarnego normę, zgodnie z którą waga plecaka nie powinna przekraczać 10 % (tzw. niska norma) do 15 % (tzw. wysoka norma) masy ciała ucznia, przy czym najbardziej pożądaną jest, aby waga plecaka ucznia nie przekraczała 10 % masy jego ciała. Przedmiotową oceną objęto w sumie 873 uczniów z 12 szkół i stwierdzono, że 150 uczniów nosiło zbyt ciężki plecak, przekraczający 15 % masy ciała, co stanowi 17,2 % wszystkich badanych, u 298 uczniów (34,1 %) waga plecaka mieściła się w wysokiej normie, tj. pow. 10 - 15 % masy ciała, a 425 uczniów (48,7%) posiadało plecak, którego ciężar nie przekraczał 10 % masy ich ciała.

Szczegółowe wyniki badań z podziałem na klasy przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 24. Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

Klasa	Liczba zbadanych oddziałów	Liczba uczniów objętych badaniem	Liczba uczniów mieszczących się w tzw. niskiej normie, tj. do 10%	Liczba uczniów mieszczących się w tzw. wysokiej normie, tj. pow. 10 % do 15%	Uczniowie, których ciężar plecaka przekraczał 15 % masy ciała	
					liczba	%
I	1	3	1	0	2	66,7%
II	1	6	4	2	0	0%
III	1	7	6	1	0	0%
IV	14	189	49	74	66	34,9%
V	14	177	78	59	40	22,6%
VI	12	170	80	67	23	13,5%
VII	14	172	97	62	13	7,6%
VIII	12	149	110	33	6	4,0%
Razem	69	873	425	298	150	17,2%

W ramach działań profilaktycznych w każdej szkole, w której przeprowadzono badania w w/w zakresie prowadzone były działania edukacyjno-informacyjne kierowane do dyrektorów, uczniów i nauczycieli prowadzących zajęcia, dotyczące zapobiegania wadom postawy uczniów, poprzez m.in. właściwy dobór stanowisk pracy i unikanie nadmiernego obciążenia ucznia ciężarem tornistra szkolnego, a także zapewnienia odpowiedniego miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych i zachęcania uczniów do korzystania z takiej możliwości. Promowano także aktywny sposób spędzania wolnego czasu i dbania o zdrowie.

Analiza tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach.

Jednym z zadań nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku. Podczas oceny rozkładów zajęć lekcyjnych brano pod uwagę potrzebę równomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia. Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano następujące aspekty:

- czy zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- czy różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż 1 godzina.

Wyniki analizy tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w wybranych szkołach na przestrzeni 2024 i 2025 roku przedstawiają się następująco:

- w 2025 roku tygodniowe rozkłady zajęć oceniono w 112 oddziałach w 13 szkołach, z których 31 rozkładów (w 5 szkołach) było niezgodnych z zasadami higienicznej pracy umysłowej ucznia, co stanowiło 27,7%;
- w 2024 roku tygodniowe rozkłady zajęć oceniono w 322 oddziałach 28 szkół, z których 105 rozkładów (w 18 szkołach) było niezgodnych z zasadami higienicznej pracy umysłowej ucznia, co stanowiło 32,6% wszystkich badanych.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych dotyczyły większej niż 1 godzina różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia oraz różnicy w rozpoczynaniu zajęć lekcyjnych.

Analiza porównawcza za lata 2024 - 2025 wskazuje, że odsetek niewłaściwie ułożonych tygodniowych rozkładów zajęć uległ nieznacznemu zmniejszeniu. W celu poprawy istniejącego stanu do dyrektorów 3 szkół skierowano w tej sprawie wystąpienia pokontrolne, natomiast w przypadku 2 szkół wydano zalecenia pokontrolne.

Tabela 25. Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć w latach 2024 -2025.

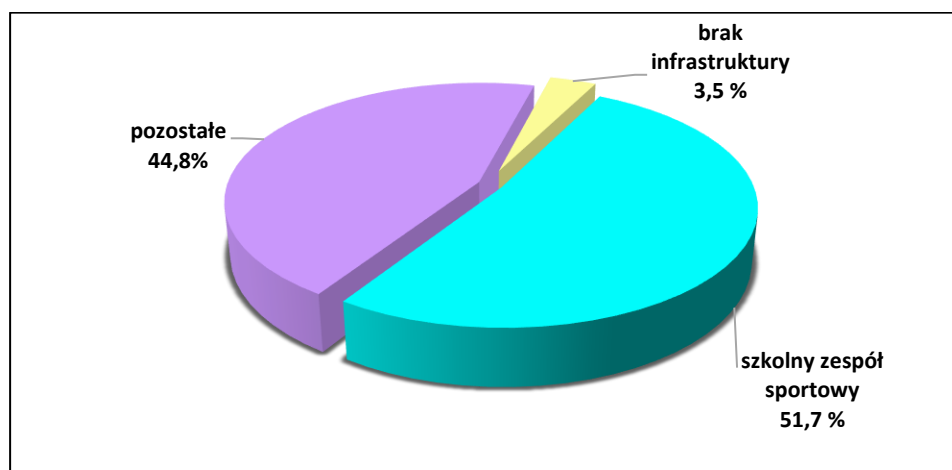
Nazwa zakładu	Liczba szkół skontrolowanych w tym zakresie		Liczba skontrolowanych oddziałów		Liczba szkół w których stwierdzono nieprawidłowości		Liczba oddziałów w których stwierdzono nieprawidłowości	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Szkoły Podstawowe	13	6	169	43	9	3	45	8
Licea ogólnokształcące	2	0	11	0	2	0	7	0
Zespoły szkół	13	7	142	69	7	2	53	23
Razem	28	13	322	112	18	5	105	31

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach.

Oceniając szkoły pod kątem warunków, w których prowadzone są zajęcia wychowania fizycznego, stwierdzono, że na 29 skontrolowanych w tym zakresie szkół/zespołów szkół:

- 7 szkół posiadało szkolny zespół sportowy z boiskiem (tj. 24,1%),
- 8 szkół posiadało szkolny zespół sportowy bez boiska (tj. 27,6%),
- 7 placówek posiadało tylko salę rekreacyjną/zastępczą (24,1%),
- 1 szkoła posiadała wyłącznie boisko sportowe (3,5%),
- 5 szkół posiadało salę rekreacyjną/zastępczą z boiskiem (17,2%),
- 1 placówka nie posiadała własnej infrastruktury do zajęć WF (3,5%).

Wykres 29. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach w 2025 roku.

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwrócono na występujący od lat problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania

fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej są zapewnione, dzieci i młodzież w żadnej z kontrolowanych szkół nie korzysta z nich systematycznie.

We wszystkich skontrolowanych w 2025r. szkołach posiadających pomieszczenia z natryskami (15 placówek) były one czynne, jednak tylko w 3 szkołach uczniowie korzystali z tych urządzeń, i to sporadycznie.

Zauważa się podejmowanie przez organy prowadzące działań zmierzających do poprawy warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego – w 2025r. w 1 szkole oddana została do użytku nowa sala sportowa wraz z zapleczem, podobnie w 2024r. – również oddano 1 salę sportową.

Szkoły, które nie posiadają wystarczającej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego organizują te zajęcia w obiektach sportowych poza placówką, takich jak hala sportowa, sala gimnastyczna, basen czy boiska sportowe gminne lub miejscowych klubów sportowych.

Ogółem z takiej formy korzystali uczniowie 16 szkół, w tym:

- z hali sportowej/sali gimnastycznej – 4 szkoły,
- z basenu – 5 szkół,
- z boisk sportowych – 12 szkół.

Niezależnie od posiadanej infrastruktury sportowej w 1 szkole podstawowej zajęcia wychowania fizycznego prowadzone były na korytarzach.

Prowadzenie dożywiania w szkołach

W omawianym roku spośród 10 skontrolowanych szkół organizujących dożywianie uczniów, 8 szkół (*tj. 80%*) wydawało ciepłe posiłki przygotowywane na miejscu, w 2 placówkach (*20%*) obiady dostarczane były w ramach cateringu.

W 8 placówkach dożywianie organizowane było w formie obiadów pełnych - skorzystało z nich łącznie 894 uczniów, natomiast 2 szkoły organizowały posiłki jednodaniowe w sumie dla 73 uczniów. Żadna z kontrolowanych placówek nie przygotowywała śniadań szkolnych dla uczniów. Dla ogółem 20 uczniów posiłki były dofinansowane, co stanowi 2,1% wszystkich dożywianych. W trakcie przeprowadzanych kontroli ustalono, że 6 placówek (*60% szkół*) oferowało swoim uczniom możliwość wypicia ciepłej herbaty lub kompotu, z której skorzystało 548 uczniów.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły.

W omawianym roku na terenie powiatu żywieckiego w związku z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. z 2020r. Nr 6, poz. 1604 z póź.zm.) dotyczącym zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych, skontrolowano 34 szkoły. Kontrole wykazały, że zapewniono w nich odpowiednie warunki w tym zakresie, przy czym w 24 placówkach uczniowie mogli skorzystać z indywidualnych półek, natomiast w pozostałych zapewnione były półki zbiorcze w salach zajęć.

Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Jednym z aspektów ocenianych podczas kontroli kompleksowych szkół jest stosowanie na zajęciach lekcyjnych substancji chemicznych i ich mieszanin. Na skontrolowanych kompleksowo 12 szkół/zespołów, tylko w 2 stwierdzono posiadanie takich substancji/mieszanin, co stanowi 16,7%. Przeprowadzone w tym obszarze kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Placówki zapewniały właściwe warunki do przechowywania stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin, posiadały m.in. aktualne ich spisy, odpowiednie karty charakterystyki oraz niezbędne środki ochrony indywidualnej.

Zagęszczenie i mikroklimat w pomieszczeniach do zajęć.

Dbając o higieniczne warunki pracy ucznia, podczas kontroli zwracano uwagę na mikroklimat w pomieszczeniach dydaktycznych (temperatura i wymiana powietrza, wilgotność). W żadnej skontrolowanej w 2025r. placówce nie wystąpił problem dotyczący zbyt niskiej temperatury w pomieszczeniach do zajęć dla dzieci i młodzieży.

W związku z prowadzonymi sukcesywnie od wielu lat pracami termomodernizacyjnymi budynków przedszkolnych i szkolnych oraz innych obiektów, związanymi m.in. z: wymianą stolarki okiennej, instalacji centralnego ogrzewania, wykonaniem nowej elewacji, podejmowaniem działań zmierzających do zapewnienia właściwej wentylacji – mikroklimat pomieszczeń przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży ulega systematycznej poprawie.

W omawianym roku w związku ze stwierdzeniem podczas kontroli braku właściwej wentylacji w 1 szkole podstawowej wydana została decyzja administracyjna w tym zakresie. W pozostałych kontrolowanych placówkach szkolnych zapewniona była właściwa wentylacja, co potwierdzały protokoły z corocznych kontroli skuteczności działania przewodów kominowych i wentylacyjnych. Ponadto w trakcie bieżących kontroli zwracano uwagę na konieczność częstego wietrzenia pomieszczeń do nauki, szczególnie podczas przerw międzylekcyjnych.

W trakcie przeprowadzanych w 2025r. kontroli, w żadnej szkole nie stwierdzono problemu zagęszczenia pomieszczeń przeznaczonych do zajęć.

4. INNE PLACÓWKI OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZE

W 2025r. PPIS w Żywcu obejmował nadzorem 50 takich placówek, w tym:

- 5 placówek z pobytem całodobowym,
- 6 placówek wsparcia dziennego,
- 22 placówki wychowania pozaszkolnego,
- 17 placówek rekreacyjnych.

Ogółem spośród nich skontrolowano 20, co stanowi 40% wszystkich. W wyniku przeprowadzanych kontroli w jednej placówce z pobytem całodobowym stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny podłóg w pokojach mieszkalnych, za co na osobę odpowiedzialną nałożono mandat karny. Kontrola tej placówki wykazała także zły stan techniczny ścian w pokojach mieszkalnych, w związku z czym wydana została decyzja administracyjna w tym zakresie. Ponadto w 1 placówce wsparcia dziennego stwierdzono brak wentylacji oraz brak

osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w pomieszczeniach na pobyt osób niepełnosprawnych. Również w tym przypadku na odpowiedzialny podmiot nałożono obowiązki określone w decyzji. Kontrole pozostałych placówek nie wykazały nieprawidłowości.

Działania profilaktyczne w placówkach nauczania i wychowania.

W celu zwiększania wiedzy i świadomości w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży podczas ich pobytu w placówkach nauczania i wychowania, w 2025r. w trakcie większości przeprowadzanych kontroli prowadzone były działania edukacyjno-informacyjne kierowane głównie do dyrektorów, ale także do nauczycieli oraz dzieci i młodzieży. Działania te dotyczyły głównie zagadnień związanych z szeroko pojętą profilaktyką wad postawy czy profilaktyką wad wzroku (aspekt oświetlenia). Dotyczyły one również higieny osobistej, higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych, właściwej wentylacji, ochrony zdrowia przed następstwami używania wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych, a także obejmowały problem wszawicy.

5. WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY.

W 2025r. do bazy Ministerstwa Edukacji Narodowej na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu zostało zgłoszonych ogółem 619 turnusów, w tym 447 turnusów dotyczących wypoczynku letniego i 172 turnusy wypoczynku zimowego.

W trakcie trwającego wypoczynku letniego skontrolowano 46 turnusów (*tj. 10,3% w stosunku do liczby zgłoszonych*), na których przebywało 1 615 dzieci. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości dotyczących warunków wypoczynku. Natomiast w związku ze stwierdzeniem ponadnormatywnej obecności bakterii chorobotwórczych w próbce wody pobranej do badania z wodociągu obiektu, w którym organizowany był wypoczynek, w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne dzieci przebywających na turnusie kolonijnym została wydana decyzja dotycząca unieruchomienia tego obiektu do czasu uzyskania wyniku potwierdzającego właściwą jakość wody.

Odnotowano 2 interwencje dot. pokąsania przez pluskwy uczestników wypoczynku, które nie zostały potwierdzone.

Podczas trwającego wypoczynku zimowego skontrolowano 32 turnusy (*tj. 18,6%*), w których uczestniczyło 1035 dzieci. Do tut. Stacji wpłynęła 1 interwencja dot. złego stanu sanitarno-higienicznego obiektu, w którym odbywał się wypoczynek dzieci i młodzieży. W związku z tym skontrolowano 2 turnusy wypoczynku w tym obiekcie i stwierdzono nieprawidłowości w zakresie czystości i porządku, za co na kierowników tych turnusów nałożono 2 mandaty karne.

W trakcie kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży prowadzono działalność oświatową polegającą na udzielaniu zarówno kierownikom jak i uczestnikom wskazówek nt. wdrażania zachowań zdrowotnych, przestrzegania zasad higieny osobistej i otoczenia, w celu

zapobiegania chorobom i wypadkom. Przekazywano także kierownikom placówek wypoczynku materiały kształtujące zachowania prozdrowotne, do wykorzystania w działaniach profilaktycznych i edukacyjnych, m.in. ulotki, broszury lub plakaty dot. m.in. zasad bezpieczeństwa podczas trwania wypoczynku dzieci i młodzieży oraz skutków korzystania z promieniowania UV.

INTERWENCJE

W 2025r. do PSSE w Żywcu wpłynęło w sumie 8 interwencji dotyczących placówek oświatowo-wychowawczych, z czego 5 na obiekty stałe, natomiast 3 – na wypoczynek dzieci i młodzieży. 3 interwencje na obiekty stałe związane były z problemem wszawicy wśród uczniów oraz dzieci przedszkolnych, 1 dotyczyła nieprawidłowości w rozkładzie zajęć lekcyjnych oraz nieodpowiedniego stanu ogrodzenia, nawierzchni boiska i urządzeń placu zabaw, a 1 interwencja zawierała zarzuty dot. nieprzyjemnego zapachu i braku higieny w placówce wsparcia dziennego, nieprzestrzegania zakazu palenia papierosów, a także przypadków uczestniczenia na zajęcia podopiecznych z objawami chorobowymi lub podejmowania pracy w ośrodku przez personel, u którego występują objawy chorobowe. 2 interwencje na wypoczynek dzieci i młodzieży związane były z podejrzeniem pokąsania przez pluskwy uczestników kolonii, natomiast 1 dotyczyła złego stanu sanitarno-higienicznego obiektu wypoczynku.

W wyniku przeprowadzonych postępowań 25% z nich zostało uznane za zasadne (w 2024r. – 75%).

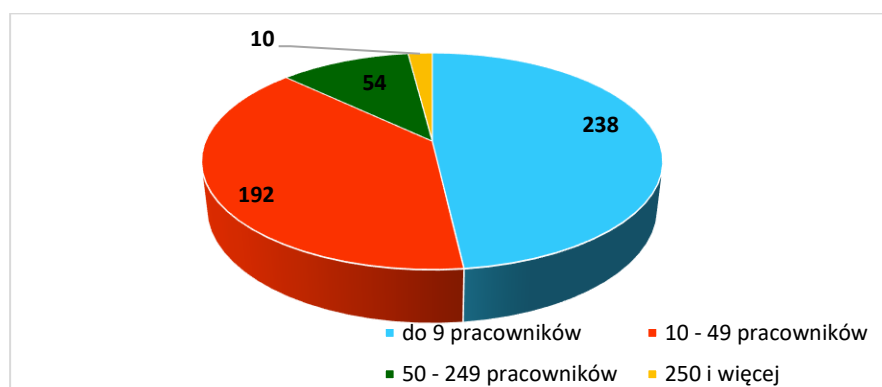
VI. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKŁADACH PRACY.

1. STAN SANITARNO-HIGIENICZNY ZAKŁADÓW PRACY.

W roku 2025 nadzorem bieżącym pionu higieny pracy na terenie powiatu żywieckiego objęto 494 zakłady pracy, w których zatrudnionych było ogółem 17 613 pracowników.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba zakładów pracy objętych nadzorem zwiększyła się o 9 obiektów, a liczba zatrudnionych w nich pracowników – zmniejszyła o 82 osoby.

Wykres 30. Struktura zakładów pracy zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego w 2025r. wg liczby zatrudnionych pracowników

W ramach sprawowanego nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 135 zakładów (tj. 27,3%), w których zatrudnionych było łącznie 6 457 pracowników, przeprowadzając 158 kontroli sanitarnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości sanitarno-technicznych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu wydał 35 decyzji administracyjnych, w tym 17 dotyczących poprawy warunków pracy.

Wydane decyzje dotyczyły:

- 1) w zakresie poprawy warunków pracy:
  - zapewnienia właściwego stanu powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach pracy;
  - zapewnienia właściwej wentylacji w pomieszczeniach pracy;
- 2) w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin:
  - zapewnienia dostępu pracownikom do kart charakterystyki, stosowanych w działalności zawodowej, niebezpiecznych mieszanin chemicznych;
  - sporządzenia spisu stosowanych w działalności zawodowej niebezpiecznych mieszanin chemicznych;
  - zapewnienia właściwego oznakowania produktów chemicznych wprowadzanych do obrotu;
  - zapewnienia zgodnych z wymogami prawa kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych;
  - zapewnienia zgodnej z wymogami prawa reklamy wprowadzanych do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych;
  - sporządzenia i udostępnienia pracownikom do stałego korzystania instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy dotyczących postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi oraz udzielania pierwszej pomocy;
- 3) w zakresie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych:
  - zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów oraz wyposażenia w pomieszczeniach sanitarnych, w tym w pomieszczeniach przeznaczonych do spożywania posiłków własnych dla pracowników;
  - zapewnienia szaf do przechowywania odzieży własnej i roboczej pracowników;
  - zapewnienia odpowiedniej ilości indywidualnych zamkniętych szafek, przeznaczonych do przechowywania w higienicznych warunkach posiłków własnych pracowników;
  - zapewnienia wejściowego pomieszczenia izolującego w ustępach dla pracowników.

Tabela 26. Działalność kontrolno-represyjna w zakładach pracy w powiecie żywieckim w latach 2024 – 2025.

Rok	Liczba zakładów pracy w ewidencji	Liczba pracowników zatrudnionych w tych zakładach	Liczba zakładów skontr.	Liczba kontroli	Liczba decyzji	Liczba mandatów	Na kwotę
2025	494	17 613	135	158	35	3	800
2024	485	17 695	137	153	38	0	0

Na terenie powiatu żywieckiego w 15 skontrolowanych zakładach pracy, tj. 3 % stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń

czynników szkodliwych dla zdrowia. W zakładach tych w 2025r. łącznie 240 pracowników (tj. 1,4%) ekspozowanych było na jeden lub więcej czynników szkodliwych dla zdrowia w natężeniach przekraczających dopuszczalne normatywy higieniczne, z czego:

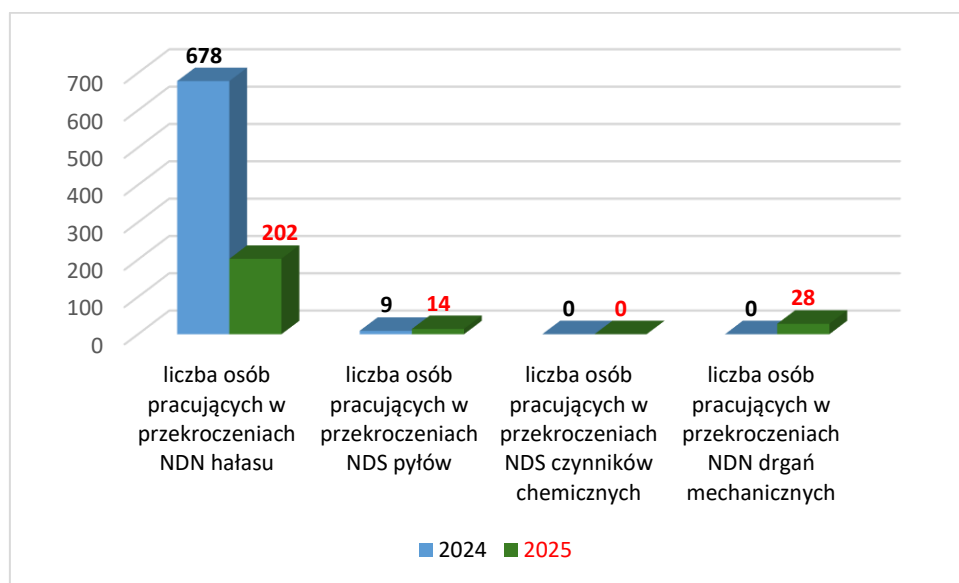
- 202 osoby pracowały w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia czynnika fizycznego (hałas),
- 28 osób w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego natężenia czynnika fizycznego (drgań mechanicznych);
- 14 osób w warunkach przekroczenia najwyższego dopuszczalnego stężenia pyłów.

Natomiast w 2024r. przekroczenia NDS i NDN stwierdzono w 1,9% skontrolowanych zakładów, w których pracowało 687 pracowników, co stanowiło 3,9% zatrudnionych.

Poprawę warunków pracy starano się uzyskać poprzez przedsięwzięcia techniczne i organizacyjne, a mianowicie:

- wdrażanie nowoczesnych technologii i procesów produkcyjnych;
- wymianę parku maszynowego;
- uruchamianie nowych zakładów pracy;
- zainstalowanie wentylacji i klimatyzacji na stanowiskach pracy;
- modernizację istniejących zakładów pracy;
- zmiany organizacyjne i rotację pracowników na stanowiskach pracy.

Wykres 31. Liczba osób pracujących w przekroczeniach NDS i NDN w skontrolowanych zakładach na terenie powiatu żywieckiego w latach 2024 – 2025.

W celu doraźnego zabezpieczenia pracownicy wyposażeni byli w odzież roboczą i ochronną oraz w indywidualny sprzęt ochrony osobistej (ochrony dróg oddechowych, ochronniki słuchu).

Ponadto poprawę warunków higieny pracy uzyskiwano poprzez:

- 1) egzekwowanie częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy z określoną częstotliwością;
- 2) dokonanie oceny ryzyka zawodowego dla stanowisk pracy i zapoznanie pracowników z zagrożeniami;

- 3) urządzenie zgodnie z obowiązującymi przepisami pomieszczeń higieniczno – sanitarnych dla pracowników;
- 4) opracowanie instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 5) utrzymanie odpowiedniego stanu sanitarnego pomieszczeń produkcyjnych i pomieszczeń higienicznosanitarnych.

NADZÓR NAD SZKODLIWYMI CZYNNIKAMI RAKOTWÓRCZYMI, MUTAGENNYMI ORAZ REPROTOKSYCZNYMI

W 2025 roku w powiecie żywieckim było 87 zakładów, w których w środowisku pracy występowały substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym mutagennym lub reprotoksycznym.

Skontrolowano 41 zakładów (tj. 47%), w których w środowisku pracy występowały substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Ogółem w ww. zakresie przeprowadzono 48 kontroli sanitarnych. W skontrolowanych podmiotach stwierdzono narażenie na czynniki kancerogenne u 699 pracowników, w tym 290 kobiet.

W 2 skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym, braku rejestru pracowników narażonych na działanie czynnika rakotwórczego oraz braku informacji o czynniku rakotwórczym jaką należy przekazać do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Wydano 2 decyzje administracyjne w tym zakresie.

W zakładach pracy, gdzie występuje narażenie na szkodliwe czynniki rakotwórcze pracownicy objęci są profilaktyczną opieką zdrowotną. Ponadto, informowani są o zagrożeniach związanych z tymi czynnikami oraz o ryzyku zawodowym na okresowych szkoleniach BHP. W ww. zakładach stosowane są środki ochrony zbiorowej (wentylacja grawitacyjna, mechaniczna ogólna i miejscowa) oraz środki ochrony indywidualnej (maski, półmaski p/pyłowe, rękawice ochronne, okulary ochronne).

Pracownicy w ww. zakładach mają zapewnione właściwe warunki przechowywania odzieży własnej, roboczej i ochronnej, a także miejsca do spożywania posiłków zgodne z obowiązującymi przepisami.

KONTROLA WARUNKÓW PRACY PODCZAS ZABEZPIECZANIA/USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST.

W powiecie żywieckim w 2025r. prowadzono także nadzór w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem w zakresie ochrony pracowników przed jego szkodliwym oddziaływaniem. Zgodnie z § 6 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649, z późn. zm.) wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z miejsca, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac obowiązany jest do zgłoszenia zamiaru przeprowadzenia tych prac właściwemu organowi

nadzoru budowlanego, właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy oraz właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu, w terminie co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem prac.

W minionym roku przeprowadzono 4 kontrole w trakcie prac związanych z usuwaniem azbestu, podczas których sprawdzano:

- stosowne zezwolenie dla firmy zajmującej się usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bhp oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- właściwe oznakowanie terenu;
- sposób zabezpieczenia usuwanych wyrobów;
- zabezpieczenie pracowników w odpowiednią odzież ochronną;
- aktualne badania lekarskie.

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

NADZÓR NAD CZYNNIKAMI BIOLOGICZNYMI

W ewidencji PSSE w Żywcu w 2025 roku znajdowało się 295 zakładów pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne.

Skontrolowano 82 zakłady pracy (ok. 28%), w których 2 437 osób narażonych było na szkodliwe czynniki biologiczne, w tym: 2 437 pracowników narażonych było na czynniki z 2 grupy zagrożenia oraz 1 585 pracowników narażonych było na czynniki z 3 grupy zagrożenia.

Przeprowadzono 95 kontroli, w trakcie których nie stwierdzono uchybień.

NADZÓR NAD SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I ICH MIESZANINAMI ORAZ PREKURSORAMI NARKOTYKÓW

Nadzorem bieżącym objętych było 549 podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono 93 kontrole, w tym: 9 kontroli u dalszych użytkowników - formulatorów, 1 kontrolę u dystrybutora oraz 83 kontrole u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

W ewidencji PSSE w Żywcu nie figurują podmioty zobowiązane do rejestracji substancji chemicznych.

W 4 skontrolowanych podmiotach (co stanowiło 4,3 % skontrolowanych) stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- braku spisu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych stosowanych w działalności zawodowej,
- braku kart charakterystyki tychże substancji i mieszanin niebezpiecznych stosowanych w działalności zawodowej,

- braku instrukcji dotyczących postępowania z materiałami szkodliwymi dla zdrowia i niebezpiecznymi oraz udzielania pierwszej pomocy,
- niewłaściwego oznakowania substancji chemicznych i ich mieszanin,
- brak zgodności pomiędzy zapisami poszczególnych punktów karty charakterystyki lub rozbieżności pomiędzy zapisami karty charakterystyki, a oznakowaniem opakowania,
- niewłaściwej reklamy.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. oraz wydano 4 decyzje administracyjne.

W ewidencji PSSE w Żywcu znajduje się 1 podmiot wprowadzający do obrotu prekursory narkotyków kategorii 3 oraz 22 podmioty stosujące prekursory narkotykowe. W roku sprawozdawczym 2025 przeprowadzono 7 kontroli w zakładach pracy stosujących prekursory narkotykowe. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych. Nie wydawano decyzji w powyższym zakresie.

NADZÓR NAD PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI

Nadzorem bieżącym objętych było również 46 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, tym 5 podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia. W ramach prowadzonego nadzoru nad ww. produktami przeprowadzono 25 kontroli, w tym 20 w podmiotach odpowiedzialnych za ich wprowadzenie do obrotu oraz 5 u stosujących przedmiotowe produkty w działalności zawodowej.

W 1 kontrolowanym podmiocie stwierdzono naruszenie obowiązujących przepisów w zakresie oznakowania. W celu wyeliminowania tego uchybienia wydano decyzję administracyjną.

NADZÓR NAD PRODUKTAMI KOSMETYCZNYMI

Jednym z elementów działalności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nadzór nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych.

W 2025 roku w ewidencji tut. Stacji znajdowały się 4 zakłady wytwarzające kosmetyki, 2 podmioty odpowiedzialne zlecające produkcję kosmetyków podwykonawcom oraz 34 dystrybutorów.

W zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych w 4 obiektach, tym 3 kontrole w zakładach wytwarzających produkty kosmetyczne oraz 2 kontrole podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie do obrotu importowanych produktów kosmetycznych.

W wyniku kontroli 1 zakładu stwierdzono, iż podmiot wprowadza do obrotu produkty kosmetyczne importowane bez zgłoszenia Komisji Europejskiej wymaganych informacji, bez spełnienia wymogów w zakresie oceny bezpieczeństwa produkowanych kosmetyków, niezgodnie z warunkami ograniczenia oraz niewłaściwie oznakowane. W wyniku w/w nieprawidłowości PPIS w Żywcu wydał decyzję administracyjną nakazującą wycofanie oraz zaprzestanie dalszego udostępniania na rynku kwestionowanych produktów kosmetycznych oraz nałożył na importera karę pieniężną w wysokości 5 000 zł.

Jako uzupełnienie działań kontrolnych pobrano do badań laboratoryjnych 7 próbek produktów kosmetycznych:

- pasty do zębów w kierunku zawartości fluoru oraz oceny znakowania;
- płyn do płukania jamy ustnej w kierunku zawartości formaldehydu oraz oceny znakowania;
- szampon do włosów w kierunku zawartości formaldehydu oraz oceny znakowania;
- płyn do kąpieli w kierunku zawartości formaldehydu oraz oceny znakowania;
- żel do mycia ciała i włosów dla dzieci – badania mikrobiologiczne.

Jedna próbka została zakwestionowana ze względu na niewłaściwe oznakowanie, w związku z czym PPIS w Żywcu wydał decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonej nieprawidłowości.

2. CHOROBY ZAWODOWE.

W roku 2025 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żywcu zgłoszonych zostało 18 podejrzeń chorób zawodowych, to jest o 7 podejrzeń mniej niż w roku poprzednim. W związku z prowadzonymi postępowaniami oraz na podstawie orzeczeń lekarskich wystawionych przez lekarzy orzeczników z Poradni Chorób Zawodowych w Sosnowcu przy Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Katowicach wydano 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (o 3 więcej niż w roku poprzednim) i 10 decyzji o braku podstaw do ich stwierdzenia (o 2 mniej niż w 2024 r.).

Odnotowano 2 odwołania od wydanych decyzji. W wyniku prowadzonego postępowania odwoławczego, organ II instancji, tj. Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny utrzymał w mocy decyzje PPIS w Żywcu.

Wydano 1 decyzję umarzającą postępowanie, ponieważ osoba zrezygnowała ze starania się o chorobę zawodową.

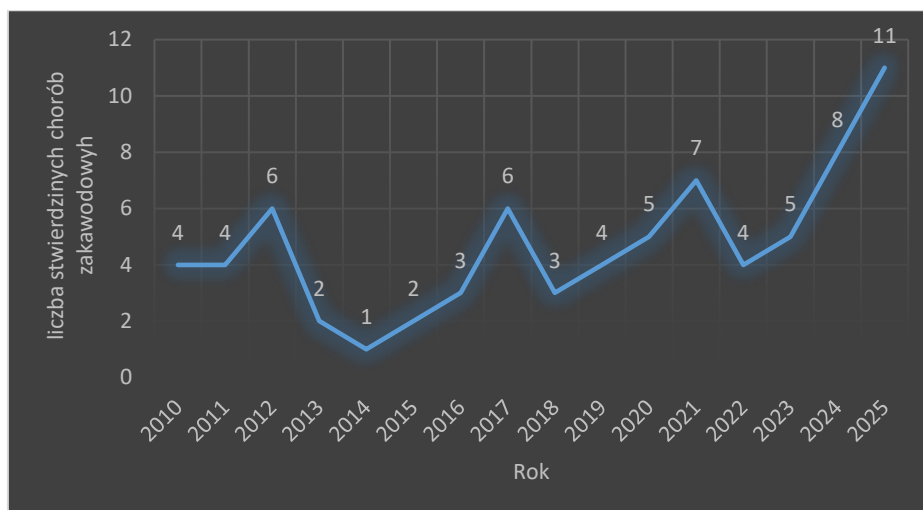
Stwierdzone choroby zawodowe to:

- ✓ w 5 przypadkach – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych);
- ✓ w 2 przypadkach – przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie okołostawowe barku (poz. 19.1 wykazu chorób zawodowych);
- ✓ w 1 przypadku – zespół wibracyjny: postać kostno – stawowa (poz. 22.2 wykazu chorób zawodowych).
- ✓ w 1 przypadku – przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie kaletki maziowej (poz. 19.4 wykazu chorób zawodowych);
- ✓ w 1 przypadku – choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych);
- ✓ w 1 przypadku – pylice płuc: pylica krzemowa (poz. 3.1 wykazu chorób zawodowych).

Jak wynika z powyższego zestawienia w ponad 80 % stwierdzone choroby zawodowe związane były ze sposobem wykonywania pracy.

PPIS w Żywcu wydał 87 postanowień dotyczących przedłużenia załatwienia sprawy w związku z toczącym się postępowaniem w jednostce orzeczniczej I lub II stopnia (tj. Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Katowicach lub Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi) na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691).

Wykres 32. Analiza zapadalności na choroby zawodowe w powiecie żywieckim w latach 2010 – 2025.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że najistotniejsze znaczenie w zapobieganiu chorobom zawodowym ma zespół działań i środków zmierzających do zapewnienia pracownikowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, a także poprzez uświadomienie pracownika o istniejących zagrożeniach, kontrolę stanu jego zdrowia oraz działania zapobiegające rozwojowi choroby. W procesie tym nie można pominąć roli pracownika, który przez odpowiednie zachowanie w miejscu pracy, a w szczególności przez przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prowadzenie higienicznego trybu życia może ograniczyć skutki narażenia zawodowego, co z całą pewnością minimalizuje ryzyko wystąpienia chorób zawodowych.

VII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonuje zadania z zakresu zdrowia publicznego zmierzające do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego, w tym na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych. Istotny wpływ na przebieg procesu inwestycyjno-budowlanego mają zagadnienia dotyczące ochrony środowiska. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej biorą udział w opiniowaniu szeregu dokumentów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zwracając uwagę na czynniki środowiskowe, a zwłaszcza jakość powietrza, dostępność i jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz klimat akustyczny, które są istotnymi determinantami stanu zdrowia ludzi.

Opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu na podstawie art. 53 i art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024r. poz. 1112, z późn. zm.) w 2025r. dokonał 18 uzgodnień, wydając:

- 7 opinii sanitarnych dotyczących uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko (w tym 3 dotyczyły planu ogólnego gminy);
- 11 opinii sanitarnych dotyczących strategicznej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, tj. opiniowania projektu dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (w tym 6 dotyczących planu ogólnego gminy).

Na terenie powiatu żywieckiego głównymi kierunkami zmian w przedkładanych projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin było wyznaczenie nowych terenów dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz usługowo-handlowej. Ponadto w planach uwzględniano zasady ochrony środowiska, w tym zakaz lokalizacji nowych przedsięwzięć i rozbudowy istniejących przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Zapisy dotyczące przeznaczenia terenów nie stwarzały problemów, gdyż zmiany w miejscowych planach obejmowały obszary, których nowa funkcja była kontynuacją już istniejącej, znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie lub ściśle z nią związaną.

Przy uzgadnianiu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w celu ochrony zdrowia i życia ludzi, szczególną uwagę zwracano na: ochronę ujęć wody do spożycia, lokalizowanie terenów pod działalność o charakterze uciążliwym, w odpowiedniej izolacji, z dala od terenów chronionych (terenów zabudowy mieszkaniowej, oświaty, usług zdrowia, rekreacyjno-sportowych), ustanowienie stref sanitarnych od cmentarza, gospodarkę odpadami, interesy osób trzecich.

Uwarunkowania środowiskowe dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu wydał w 2025 roku:

- 20 stanowisk co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 2 opinie, w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach to kluczowy dokument administracyjny określający warunki realizacji inwestycji, które mogą znacząco wpływać na środowisko. Jej celem jest zminimalizowanie negatywnego oddziaływania na przyrodę oraz zdrowie ludzi poprzez narzucenie wymogów technicznych, lokalizacyjnych i ochronnych.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zwracano uwagę na ochronę zdrowia ludzkiego poprzez zapewnienie osobom zamieszkałym w bezpośrednim sąsiedztwie przedsięwzięcia odpowiedniej ochrony przed negatywnym wpływem planowanych inwestycji zarówno w fazie jej realizacji jak i eksploatacji. Szczególną uwagę zwracano na zapewnienie bezpiecznych wartości poziomu zanieczyszczeń i hałasu dla terenów chronionych znajdujących się w sąsiedztwie przedsięwzięcia, tj. m.in. mieszkaniowych, zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitali, obiektów rekreacyjnych, ochronę wód podziemnych i powierzchniowych, w szczególności ochronę ujęć wodnych oraz właściwe gromadzenie odpadów komunalnych.

Na terenie powiatu żywieckiego dokonano uzgodnienia przedsięwzięć dotyczących:

- infrastruktury technicznej, w tym: budowę sieci kanalizacyjnych i wodociągowych oraz rozbudowy istniejących oczyszczalni ścieków;
- infrastruktury drogowej, w tym przebudowę chodników, dróg oraz mostów;
- obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych;
- namiotów magazynowych przy istniejącym zakładzie produkcyjnym.

. Rzecznicy z terenu województwa śląskiego zaopiniowali łącznie 3 754 projekty. Problemy jakie napotymano podczas opiniowania 138 dokumentacji projektowej to m. in.: brak wyczerpującego opisu technicznego i technologicznego do proponowanych rozwiązań, nie uwzględniano prawidłowej funkcji pomieszczeń. Częstym problemem były również nieprawidłowe rozwiązania w zakresie wentylacji pomieszczeń, bądź też w ogóle wentylacja w pomieszczeniach nie była uwzględniana, głównie w projektach zmian

Uzgadnianie dokumentacji projektowych

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej biorą również udział w procesie budowlanym związanym z opiniowaniem dokumentacji projektowej oraz odbiorem obiektów budowlanych powstających w oparciu o tą dokumentację.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu wydał w 2025 r. 13 opinii dotyczących uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Zdecydowana większość projektów uzgadniana była przez rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych uprawnionych w imieniu państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych.

Działania w tym zakresie polegały na ocenie pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych rozwiązań projektowych przyjętych przez projektantów.

Zwracano uwagę na zastosowanie prawidłowego układu funkcjonalnego oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, prawidłowej wentylacji w projektowanych pomieszczeniach, odpowiednich rozwiązań dotyczących instalacji wodnej i kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, właściwego oświetlenia, zabezpieczenia ludzi przed narażeniem na ponadnormatywny poziom czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych.

Problemy jakie napotymano najczęściej dotyczyły zaprojektowania obiektu niezgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie: wyposażenia, punktów wodnych, wentylacji pomieszczeń czy rozplanowania pomieszczeń.

Ponadto stwierdzano niezgodności części opisowej z rzutem pomieszczeń, brak projektu zagospodarowania terenu, brak przekroju pionowego pomieszczeń z zaznaczeniem wysokości.

Uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych

W roku 2025 pracownicy PSSE w Żywcu przeprowadzili 98 kontroli w związku z wnioskiem inwestorów, w tym 46 kontroli, w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie art. 56 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane oraz art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach czynności odbiorowych obiektów weryfikowano zgodność ich wykonania z uzgodnioną w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacją projektową.

Na terenie powiatu żywieckiego zdecydowanie najwięcej uruchomiono punktów małej gastronomii (14), sklepów spożywczych (13) oraz salonów kosmetycznych i fryzjerskich (9).

Istotną trudnością w egzekwowaniu odpowiednich wymagań sanitarnych dla zakładów STREFY BEAUTY jest, istniejący od wielu lat, brak przepisów określających wymagania dla tego typu działalności.

Do najczęstszych problemów przy odbiorach należy zaliczyć zrealizowanie obiektów niezgodnie z dokumentacją projektową w zakresie: zainstalowania punktów wodnych; wykonania wentylacji; wykończenia ścian jako powierzchni gładkich i łatwo zmywalnych; wykonania pomieszczeń izolujących w WC ogólnodostępnych i dla personelu.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.

Jednym z bardzo ważnych obszarów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest działalność oświatowa, której celem jest profilaktyka i kształtowanie postaw oraz zachowań sprzyjających zdrowiu wśród społeczeństwa.

Misją Oddziału Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej, zgodnie z art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest organizacja, koordynacja i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych mieszkańców powiatu żywieckiego.

Na terenie powiatu żywieckiego w 2025 r. realizowano szereg programów edukacyjnych, akcji i kampanii profilaktycznych, których celem było kształtowanie postaw i zachowań sprzyjających zdrowiu.

Zadania realizowano poprzez organizację:

- pogadanek, warsztatów, prelekcji (42 działania);
- punkty promocji zdrowia (4 działania);
- większe akcje, eventy (9 działań);

- konferencje (udział w 2 działaniach);
- konkursy (2 działania)
- wystawy (5 działań)

Podczas realizacji zadań podjęto współpracę z :

- podmiotami leczniczymi: IHC Szpital Żywiec, Przychodnie POZ (33);
- placówkami nauczania i wychowania: placówkami przedszkolnymi (39), szkołami podstawowymi (52), szkołami średnimi (12);
- jednostkami samorządu terytorialnego: Urząd Miejski w Żywcu, Starostwo Powiatowe w Żywcu, Urząd Gminy w Czernichowie;
- innymi instytucjami: Komenda Powiatowa Policji w Żywcu, Straż Miejska w Żywcu, Miejskie Centrum Kultury w Żywcu, Kluby MCK w Żywcu („Papiernik”, „Ogródek”, „Śrubka”), Stowarzyszenie Żywiecki Klub Amazonek, Stowarzyszenie Promocji Zdrowia Dmuchawiec, OHP w Żywcu, Kino Janosik w Żywcu, Żywieckie Centrum Wolontariatu, Miejski Zakład Komunikacji w Żywcu, Beskid Żywiec.

Działania Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Żywcu realizowane były w następujących obszarach:

PROFILAKTYKA NADWAGI I OTYŁOŚCI

1. Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę”, którego celem jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Grupę docelową, na którą skierowane zostały działania stanowili uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych oraz ich rodzice i opiekunowie. W roku szkolnym 2024/2025 działaniem objęto **8630 odbiorców**.

2. Ogólnopolski Program Edukacyjny dla placówek przedszkolnych pn. „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy dzieci i rodziców na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Grupa, do której skierowany jest program, to dzieci uczęszczające do przedszkoli w wieku 5-6 lat. W roku szkolnym 2024/2025 do programu edukacją objęto łącznie **3395 osób**.

3. Kampania „#Wybierz zdrowie”, której celem jest kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród najmłodszych. Poprzez organizację zajęć sportowych wśród dzieci klas I-IV szkół podstawowych, promuje się aktywność fizyczną. Działaniem objęto w sumie **1096 osób**.

4. Kampania #Safe2EatEu - Wybieraj bezpieczną żywność zainicjowaną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności EFSA. Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenie do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Działaniem objęto w sumie **5486 osób**.

PROFILAKTYKA PALENIA TYTONIU

1. Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej pt. „Bieg po zdrowie”, którego celem jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów. Kierowany do uczniów IV klas szkół podstawowych oraz ich rodziców. Na terenie powiatu żywieckiego w roku szkolnym 2024/2025 działaniem objęto **1421 osób**.

2. „Czyste powietrze wokół nas” – program przedszkolnej edukacji antytytoniowej, skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami edukacyjnymi objęto **3308 osób**.

3. „Światowy Dzień bez Tytoniu” oraz „Światowy Dzień Rzucania Palenia” obchodzone każdego roku stanowią okazję do zwrócenia uwagi na powszechność oraz negatywne skutki zdrowotne palenia papierosów, e – papierosów oraz nowych form dostarczania nikotyny. W 2025 r. na terenie powiatu żywieckiego działaniami objęto w sumie **3471 osób**.

4. W ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w ciągu całego roku 2025 prowadzone były kontrole przestrzegania zakazu palenia tytoniu w miejscach użyteczności publicznej. Kontrole prowadzone były w ramach sprawowania bieżącego nadzoru w zakresie warunków i wymogów higieniczno - sanitarnych przez pracowników PSSE Oddziału Nadzoru Sanitarnego. Ogółem przeprowadzono **1243 kontrole**, w czasie których nie stwierdzono przypadku niezastosowania się do Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

PROFILAKTYKA CHORÓB ZAKAŻNYCH

1. Zaszczep w sobie chęć szczepienia to kampania, której celem jest podniesie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych oraz wzrost świadomości dotyczącej korzyści wynikających ze szczepień ochronnych. Grupę docelową stanowi ogół społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci 0-3 lat oraz dzieci przedszkolnych, studentów uczelni wyższych, osób starszych, osób podróżujących. Działaniami na terenie powiatu żywieckiego objęto w sumie **9201 odbiorców**.

2. Wojewódzki program edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”. Celem programu jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców, w tym: budowanie i wyrabianie wśród dzieci prawidłowych przyzwyczajeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych, nauka prawidłowego mycia rąk, podniesienie poziomu wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, podniesienie poziomu wiedzy z zakresu ochrony przeciwsłonecznej oraz podniesienie poziomu wiedzy jak chronić się przed kleszczami. W roku szkolnym 2024/2025 działaniami **objęto 4580 odbiorców**.

3. Wojewódzka Akcja informacyjno - edukacyjna ph. #Wirusoochrona, której głównym celem jest zwiększenie świadomości na temat postaw prozdrowotnych wśród dzieci szkolnych oraz ich rodziców, promocja podstawowych zasad higieny osobistej wśród dzieci, a także zwrócenie uwagi na rolę szczepień ochronnych jako najskuteczniejszej formy zapobiegania rozprzestrzenianiu się wielu chorób zakaźnych. W 2025 r. działaniem objęto **5133 osób**.

4. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS, którego celem jest zwiększenie poziomu wiedzy młodzieży i dorosłych nt. HIV/AIDS oraz zmiana ich postaw ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za zdrowie własne i innych. W 2025 r. szkoły średnie powiatu żywieckiego uczestniczyły w wojewódzkim Projekcie „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”, którego celem było: podniesienie poziomu wiedzy młodzieży na temat profilaktyki zakażeń wirusem HIV i choroby AIDS. Działaniem w związku z realizacją projektu objęto łącznie **1450 osób**. Działaniami profilaktycznymi w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS objęto **4557 osób**.

5. Program „Podstępne WZW”, którego celem jest upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń wirusem HAV, HBV, HCV oraz sposobów zapobiegania zakażeniom. Adresatami programu są uczniowie szkół średnich. W roku szkolnym 2024/2025 **działaniem objęto 2308 osób**.

6. Wojewódzka kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, której celem jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Działaniami objęto w sumie **8573 odbiorców**.

PROGRAM PROFILAKTYKI CHOROÓB NOWOTWOROWYCH

1. Program „Znamię! Znam Je?” W ramach upowszechniania wiedzy o nowotworze złośliwym skóry w szkołach średnich realizowany jest program „Znamię! Znam je?” – czyli co musisz wiedzieć o czerniaku skóry. Program był realizowany w szkołach średnich na terenie powiatu żywieckiego, a edukacją objęto **2423 osoby** (uczniowie szkół średnich i rodzice).

2. Program „Wybierz życie- pierwszy krok”, którego celem jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę oraz zwiększenie wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu. Adresaci programu to uczniowie klas I szkół średnich, ich rodzice oraz kadra pedagogiczna. Programem objęto **6801 osób**.

**„PROFILAKTYCZNE PROGRAMY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA
UZALEŻNIENIU OD ALKOHOLU, TYTONIU I INNYCH ŚRODKÓW
PSYCHOAKTYWNYCH”**

1. Program „Smak życia, czyli debata o dopalaczach

Program edukacyjny „Smak życia, czyli debata o dopalaczach” ma na celu dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. Programem objęto **2038 osób** (uczniowie szkół średnich i rodzice).

2. Program edukacyjny pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”, którego celem jest ograniczenie negatywnych skutków używania substancji psychoaktywnych poprzez skłonienie młodzieży do refleksji nad miłością jako fundamentem odpowiedzialnych wyborów życiowych i prokreacyjnych. Programem objęto **1177 osób**.

3. „Nowe Narkotyki – Nowe Zagrożenia”

Akcja „Nowe Narkotyki – Nowe Zagrożenia” stanowi formę profilaktyki uniwersalnej mającej na celu ochronę osób w wieku 15–30 lat przed drastycznymi skutkami zdrowotnymi używania dopalaczy, alkoholu i tytoniu. Inicjatywa ta koncentruje się na uświadamianiu młodzieży, rodziców oraz organizatorów wypoczynku o śmiertelnym niebezpieczeństwie, jakie niosą ze sobą współczesne substancje psychoaktywne, będące groźnymi toksynami prowadzącymi do nieodwracalnych chorób i zgonów. Działaniami objęto **7540 odbiorców**.

INNE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W 2025 r. realizowane były również inne kampanie społeczne tj.:

1. Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach, który ma na celu uświadomienie społeczeństwa w zakresie bezpiecznego i rozsądnego przyjmowania antybiotyków. W 2025 roku działaniem objęto **2208 odbiorców**.

2. Profilaktyka wad postawy – „Lekki tornister”. W 2025 roku podjęto działania związane z profilaktyką wad postawy i problemem przeciążonych plecaków szkolnych, której celem jest uświadamianie uczniów klas 0-III o konieczności doboru odpowiedniego plecaka oraz o systematycznej selekcji rzeczy w nim umieszczanych. Działaniami na terenie powiatu żywieckiego objęto **9900 odbiorców**.

3. Akcje „Bezpieczne ferie” i „Bezpieczne wakacje” organizowane są co roku w okresie wypoczynku zimowego i letniego. Ich odbiorcami są dzieci i młodzież w wieku szkolnym, kadra pedagogiczna, opiekunowie półkolonii, rodzice oraz ogółu społeczeństwa. Działaniami edukacyjnymi podczas ferii zimowych oraz wakacji objęto w sumie **6257 osób**.

4. Akcja „Łap słońce z głową!” Temat bezpiecznego opalania i nienarażania skóry na niebezpieczne promienie UVV poruszano podczas spotkań edukacyjnych przeprowadzonych dla dzieci w wieku szkolnym oraz podczas eventów na terenie powiatu żywieckiego przy Punktach Promocji Zdrowia, na których udostępniono materiały informacyjno-edukacyjne w zakresie

bezpiecznego opalania. Plakaty dotyczące zachowania bezpieczeństwa podczas upałów wyeksponowano również na słupach i tablicach ogłoszeniowych miasta Żywca oraz w autobusach komunikacji miejskiej. Działaniami objęto **5620 osób**.

5. Akcja „Bezpieczne grzybobranie”

Celem akcji jest upowszechnienie wiedzy na temat grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania, a także kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych dotyczących zatruc pokarmowych grzybami. W 2025 r. edukacją objęto **3913 osób**.

6. Powiatowy projekt edukacyjny dla uczniów klas I-III „Profilaktyka na 6!”

W roku szkolnym 2024/2025 odbyła się druga edycja powiatowego projektu edukacyjnego „Profilaktyka na 6!” skierowanego do uczniów klas I-III szkół podstawowych powiatu żywieckiego. Celem projektu jest wypracowanie wśród uczniów właściwych postaw wobec zdrowia w różnych sytuacjach życia codziennego. **Działaniami objęto 10 076 osób**.

Konkursy

W roku 2025 pracownicy Sekcji PZ PSSE w Żywcu zainicjowali i przeprowadzili 2 konkursy:

- a) Konkurs plastyczny pod hasłem „Rozum mam – myślę sam”, dotyczący profilaktyki zdrowia psychicznego oraz profilaktyki uzależnień;

ZSM-E ŻYWIEC

Logo of the Sanitary Inspection (Inspekcja Sanitarna) and a gear with a lightning bolt.

KONKURS PLASTYCZNY „ROZUM MAM - MYŚLĘ SAM”

FORMAT PRACY A3

DOWOLNA TECHNIKA

„GDY UMYSŁ JEST SPOKOJNY I ZAJĘTY
POZYTYWNYMI MYŚLAMI, CIAŁU TRUDNIEJ JEST
ZACHOROWAĆ”

DALA J LAMA

Stwórz pracę plastyczną jak najtrafniej odzwierciedlającą przesłanie cytatu.

★ Na autorów najlepszych prac czekają atrakcyjne nagrody!

Szczegóły Konkursu znajdziesz w Regulaminie.

Prace konkursowe można przekazywać do Pani Anny Sawickiej do dnia 14.03.2025 r.

b) Konkurs wiedzy nt. profilaktyki HIV/AIDS pn. „Nie daj szansy AIDS”.

7. Kampania medialna #PlantHealth4Life.

W ramach kampanii EFSA w 2025 roku prowadzono akcję informacyjną w mediach społecznościowych, promując ochronę roślin przed agrofagami jako kluczowy element dbania o ekosystemy i bezpieczeństwo żywnościowe.

8. Profil PSSE w Żywcu na portalu społecznościowym Facebook oraz Twitter.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Żywcu zamieszczają treści informacyjno – edukacyjne dotyczące zdrowia i bezpieczeństwa oraz fotorelacje z działań oświatowych mediach społecznościowych. W roku 2025 działaniami edukacyjnymi objęto **98734 internautów**. Comiesięczne informacje w formie Newslettera wysyłane są również do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach.

Przykładowe działania Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Żywcu.

7 kwietnia 2025 r. odbył się Dzień Otwarty PSSE w Żywcu.

W wydarzeniu wzięli udział m. in. przedstawiciele samorządów oraz służb mundurowych, którzy mieli okazję zapoznać się z działalnością naszej Stacji, a także porozmawiać o współpracy na rzecz bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców powiatu. Uczniowie szkoły podstawowej uczestniczyli w grze terenowej w budynku Nadzoru Sanitarnego, dzięki czemu mogli zapoznać się w atrakcyjny

i przystępny sposób z pracą poszczególnych Sekcji Oddziału Nadzoru Sanitarnego. Sekcja Promocji Zdrowia weryfikowała zdobytą wiedzę uczniów, na których czekały w nagrodę różnego rodzaju gadżety i tematyczne zakładki. Do współpracy w tym dniu włączyła się również Komenda Powiatowa Policji w Żywcu, która przygotowała stoisko Laboratorium Kryminalistycznego. Uczniowie mogli zobaczyć, jak wygląda praca techników

kryminalistycznych oraz porozmawiać z przedstawicielami Policji na wiele tematów związanych z pracą policjantów. Natomiast uczniowie szkoły średniej uczestniczyli w prelekcji lek. med. Janusza Wyrwalskiego pt. „Odporność dla leniwych”, a następnie zwiedzali poszczególne pracownie naszego Laboratorium. Jedną z atrakcji była również wystawa grzybów przygotowana przez Pana Justyna Kołka – grzyboznawcę, który w niezwykle ciekawy sposób opowiadał o świecie grzybów i zapoznał zwiedzających z zasadami bezpiecznego grzybobrania.

„Lekcja profilaktyki w kinie” zorganizowana 10 czerwca 2025 roku przy współpracy z Kinem Janosik w Żywcu. W ramach akcji zorganizowano projekcję filmu „Johnny” oraz osobiste świadectwo Patryka Galewskiego do ukazania miłości i drugiej szansy jako kluczowych wartości chroniących młodzież przed substancjami psychoaktywnymi i błędnymi wyborami życiowymi. Wydarzenie to skłoniło uczniów szkół średnich do refleksji nad sensem życia i relacjami międzyludzkimi, zastępując tradycyjne przestrogi medyczne inspirującą historią o przemianie pod wpływem wsparcia ks. Jana Kaczkowskiego. Dzięki autentycznemu przekazowi gościa specjalnego, uczniowie mieli unikalną okazję do przewartościowania swoich postaw i zrozumienia, że odpowiedzialność za siebie oraz empatia wobec innych stanowią najskuteczniejszą barierę przed zagrożeniami współczesnego świata.

26.03.2025 r. w Zespole Szkół Mechaniczno–Elektrycznych w Żywcu odbyło się podsumowanie „Tygodnia Mózgu”. W obchody wydarzenia włączyła się Powiatowa Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna w Żywcu, zapraszając lek. med. Janusza Wyrwalskiego, który wygłosił wykład dotyczący funkcjonowania mózgu nastolatka, emocji oraz współczesnych odkryć naukowych w tym zakresie. Zainicjowano również konkurs plastyczny pod hasłem **„Rozum mam – myślę sam”**, dotyczący profilaktyki zdrowia psychicznego. Celem konkursu było wykonanie pracy plastycznej odzwierciedlającej przesłanie cytatu Dalajlamy: „Gdy umysł jest spokojny i zajęty pozytywnymi myślami, ciało trudniej jest zachorować”. Podczas uroczystości ogłoszono wyniki oraz wręczono nagrody laureatom.

15 października 2025 r. z okazji Europejskiego Dnia Walki z Rakiem Piersi w Urzędzie Miasta w Żywcu odbyła się konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Żywiecki Klub Amazonek. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu, który był partnerem wydarzenia, zaprezentował działania edukacyjne i profilaktyczne realizowane przez tutejszą Stację w ramach profilaktyki nowotworowej: „Wybierz życie – pierwszy krok”; „Podstępne WZW”; „Znamię? Znam je!” oraz zwrócił uwagę na znaczenie szczepień w profilaktyce raka szyjki macicy w ramach programu bezpłatnych szczepień przeciwko HPV w szkołach. W ramach obchodów tego dnia, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żywcu okazali solidarność i wsparcie osobom zmagającym się z chorobą nowotworową oraz ich bliskim. Poprzez skromny gest wyrazili jedność i zaangażowanie w szerzenie świadomości o znaczeniu profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób nowotworowych.

01.12.2025 r. z okazji „Światowego Dnia AIDS” przeprowadzono wśród uczniów I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Żywcu konkurs wiedzy pn. „HIV/AIDS – Chcę wiedzieć więcej”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez pracowników Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Żywcu. Uczniowie mieli możliwość sprawdzenia swojej wiedzy rozwiązując test opracowany przez przedstawicieli Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Żywcu. Komisja w składzie: przedstawiciele PSSE w Żywcu, przedstawiciel KPP w Żywcu oraz pedagog szkolny, rozstrzygnęła konkurs wyłaniając trzy zwycięskie prace. Po ogłoszeniu wyników laureatom konkursu wręczono dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

